

STUDIOUL CINEMATOGRAFIC
„BUCUREȘTI”

prezintă

SCENARIUL
NICOLAE BREBAN

REGIA
GHEORGHE VITANIDIS

Răutăciosul adolescent

CU: IRINA PETRESCU, IURIE DARIE,
VIRGIL OGĂȘANU

ȘI: IOANA BULCĂ, HOREA POPESCU, MANIA ANTONOVA, GEORGE AURELIAN, ZIZI ȘERBAN,
ION ANGHEL, DANIELA GURAU

Întreprinderea
de materiale
izolatoare
și de finisaj

TURDA

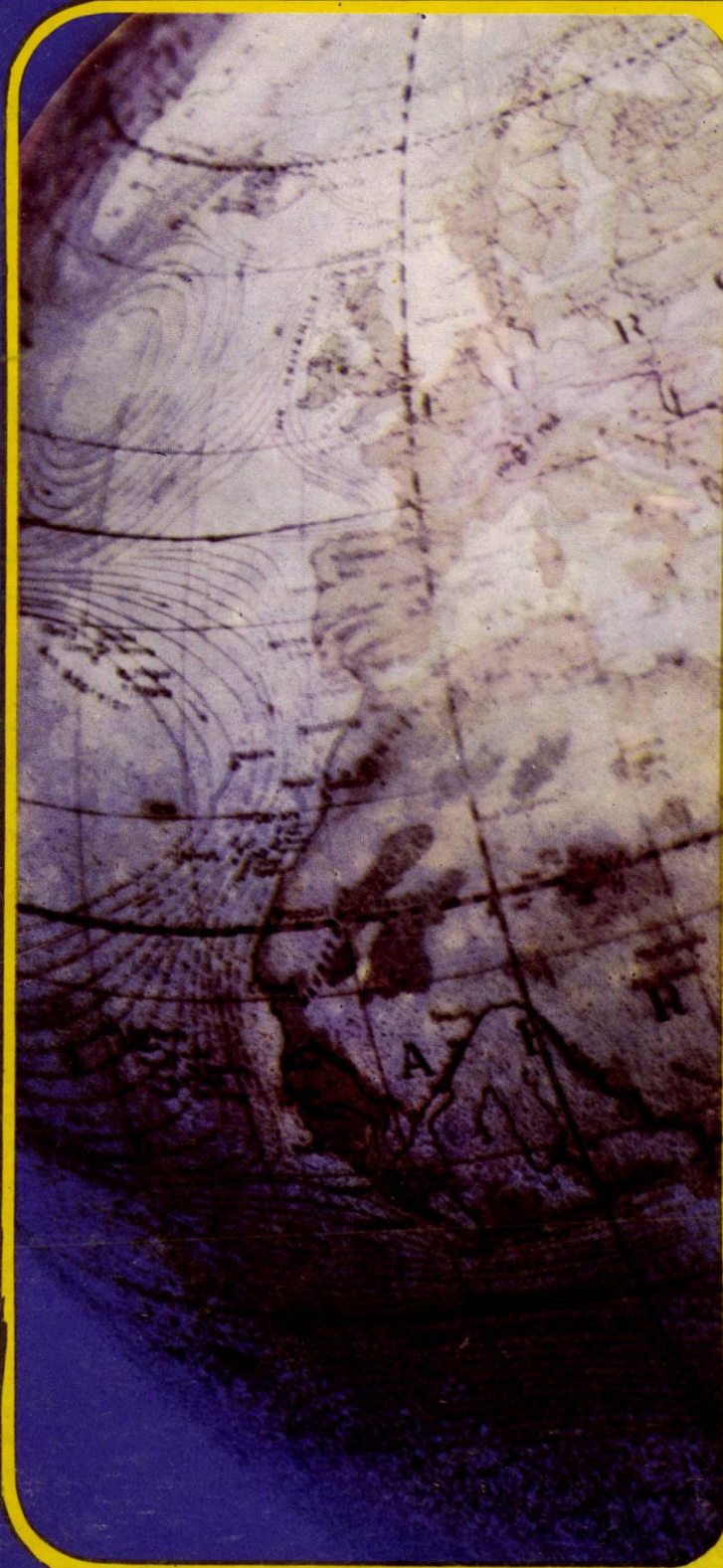
livrează fără repartiție :
Tapete semi-lavabile
în diverse culori și desene,
care înlocuiesc zugrăvitul.
Bandă de izolații
pentru conducte
magistrale pe bază de P.C.V.
Comenzile se vor adresa
la sediul întreprinderii,
Orașul Turda

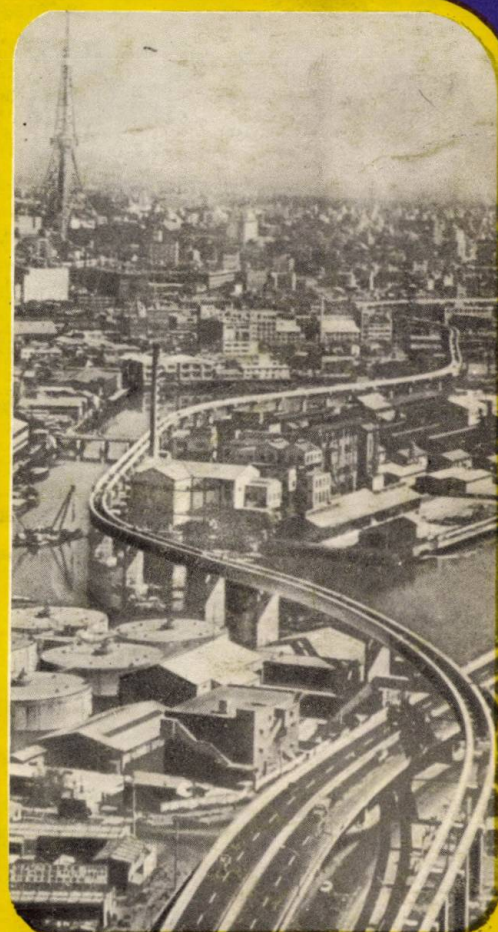
LUMEA

**O contribuție importantă la evoluția
favorabilă a relațiilor româno-turce**

Reportaj
pe
glob

TOKIO

***Itinerarii
ale colaborării
româno-argentinene***

**O. Z. N.
Raportul Condon
și „probe fizice”**

VIZITA PREȘEDINTELUI CONSILIULUI DE STAT AL ROMÂNIEI, NICOLAE CEAUȘESCU, ÎN TURCIA

**Vizită la muzeul Top-
kapi din Istanbul**

**Printre monumentele
Efesului**

**Zeci de mii de locuitori
ai Ankarei ovaționează
pe înalții oaspeți români**

Citiți în pag. 2
correspondențele
transmise de trimisul
nostru special

LUMEA

Nr. 15 (284) — 3 APRILIE 1969

sumar

4 SĂPTĂMÎNA în telegrame. Anca Voican

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI

- 2 ANKARA. Vizita președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu. O etapă nouă în evoluția relațiilor dintre România și Turcia. *Radu Pascal*
- 6 PRAGA. Congresul foștilor luptători antifasciști cehoslovaci. *Eugen Ionescu*
- 9 BUDAPESTA. Comerț cu 135 de țări. *Al. Pintea*
- 14 MOSCOVA. Tehnica și omul în Cosmos. *Sorin Mladoveanu*

INTERVIUL NOSTRU

3 SULEYMAN DEMIREL, primul ministru al Turciei

ARTICOLE

- 7 Coordonate ale colaborării româno-argentine. *Iuri Ionescu*
- 11 N.A.T.O. — anacronismul politicii de bloc. *Andrei Vela*
- 21 Preocupări actuale ale comuniștilor danezi. *Vasile Gheghi*
- 22 Pakistan: după șase luni de tensiune socială. *Radu Vasiliu*
- 24 Ce sînt „farfuriile zburătoare”? (IV). *Felicia Antip*

REPORTAJ PE GLOB

16 Tokio. *Florea Țuiu*

SINTEZE

18 Problema nigeriană — origine și evoluție. *Corneliu Vlad*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

27—30— L'Unita, The New Republic, International Herald Tribune, Le Monde

PROFIL

30 NICANOR COSTA MENDEZ, ministrul relațiilor externe al Argentinei

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr

N.A.T.O. ȘI ANACRONISMUL POLITICII DE BLOC

În exclusivitate pentru „Lumea”

Interviu cu

SULEYMAN DEMIREL

primul ministru al Turciei

ACTUALITATEA PE GLOB

- Comerțul exterior al R. P. Ungare
- Congresul foștilor luptători antifasciști cehoslovaci
- Pakistanul după șase luni de tensiune socială
- Preocupări actuale ale comuniștilor danezi

TEHNICA ȘI OMUL ÎN COSMOS

Convorbire cu
savanții sovietici

Boris Petrov
și Oleg Gazenko

SINTEZE

Dosarul nigerian

**Vizita în Turcia
a președintelui
Consiliului de Stat
al României,
NICOLAE CEAUȘESCU**

O ETAPĂ NOUĂ ÎN EVOLUȚIA RELAȚIILOR DINTRE ROMÂNIA ȘI TURCIA

Vizita oficială în Turcia a președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, s-a încheiat sub semnul satisfacției depline a ambelor părți, sentiment fundamentat de realitatea evoluției pozitive a relațiilor româno-turce, de rezultatele concrete ale convorbirilor, de perspectivele încurajatoare ale dezvoltării raporturilor dintre cele două țări. Atmosfera de caldă înțelegere, de stimă și prețuire care animă cele două popoare, au asigurat întrevederilor de la Ankara girul succesului. Într-adevăr, vizita șefului statului român în Turcia înseamnă un remarcabil pas înainte pe calea unei mai bune cunoașteri reciproce, a unei largi explorări a multiplelor posibilități de conlucrare în domeniile economic, politic, cultural și tehnico-științific; în același timp, ea are o valoare mult mai generală prin ecoul ei internațional: este, desigur, evident că intensificarea relațiilor româno-turce constituie o contribuție activă la promovarea destinderii și păcii în Europa și în lume.

Sinceritatea în care s-au desfășurat convorbirile, spiritul comprehensiunii și al respectului reciproc, care le-au caracterizat, atenția manifestată de opinia publică, oficialități și de presă au pus în lumină semnificația majoră a acestui moment de deosebită însemnătate în evoluția relațiilor româno-turce, terenul fertil pe care se dezvoltă raporturile dintre cele două țări. Cordiala ospitalitate a gazdelor, spontanele manifestări de prietenie cu care populația l-a întâmpinat, în tot timpul sederii sale în Turcia, pe șeful statului român sînt apreciate ca expresia sentimentului general de amicitie pentru români, a dorinței de a strînge legăturile dintre cele două țări, și, totodată, ca o caldă prețuire a politicii României, a eforturilor ei permanente îndreptate spre împlinirea nobilelor idealuri ale lumii noastre — pacea, independența națională, progresul tuturor popoarelor. Se disting, de ase-

menea, în această atmosferă de prietenie și înțelegere, respectul și considerația opiniei publice din Turcia față de personalitatea șefului statului român, a căruia activitate politică este, aici, larg apreciată.

Întrevederile și convorbirile avute de șeful statului român, Nicolae Ceaușescu, cu președintele Cevdet Sunay, cu primul ministru, Suleyman Demirel, cu ministrul afacerilor externe, Sabri Caglayangil și cu alți oameni politici ai Turciei, s-au desfășurat — afirmă comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei — într-o atmosferă de cordialitate, prietenie și înțelegere reciprocă. În acest spirit, au fost abordate — deschis și constructiv — probleme de interes bilateral privind dezvoltarea relațiilor româno-turce; cu același prilej, s-a făcut un aprofundat schimb de vederi și asupra unor probleme majore ale vieții internaționale actuale.

În planul relațiilor bilaterale, convorbirile au putut degaja un dublu aspect: bilanțul îmbucurător al progreselor obținute în diferite domenii de colaborare, materializat, cu precădere, prin încheierea de acorduri și convenții — și, pe această bază, premisele favorabile existente pentru întărirea și extinderea legăturilor de colaborare între România și Turcia.

Contextul politic și economic în care relațiile româno-turce sînt menite să evolueze este de natură să stimuleze continuu lor intensificare și extindere. Apropierea geografică — situație care a generat, în mod obiectiv, condiții propice unei autentice colaborări economice, politice, culturale —, consensul celor două națiuni de a așeza raporturile dintre ele pe principiile egalității în drepturi și avantajului mu-

**Correspondență din Ankara
de la trimisul nostru special, Radu Pascal**

tual, interesul lor reciproc în schimbul de valori materiale și spirituale luminează rațiunile profunde ale legăturilor lor de bună vecinătate, constituie temeiul solid pe care se dezvoltă și se amplifică relațiile dintre cele două țări. Din această realitate izvorăsc premisele favorabile pentru o permanentă evoluție a raporturilor dintre România și Turcia, necesitatea, mereu actuală, a găsirii celor mai adecvate forme de conlucrare, a folosirii tuturor posibilităților de cooperare. În acest sens, rezultatele concrete ale recentelor întrevederi româno-turce sînt grăitoare.

Cele două părți au acordat o deosebită atenție relațiilor economice dintre țările lor. Exprimîndu-și satisfacția pentru creșterea rapidă, în ultimii ani, a volumului schimburilor comerciale, a diverselor contacte în domeniile tehnice și științifice, cele două părți — reiese din comunicatul comun — au căzut de acord să folosească cu o și mai mare eficiență condițiile favorabile pe care le oferă stadiul actual și perspectiva dezvoltării economiilor naționale ale României și Turciei. Această idee este împărtășită de oficialități, de cercurile economice și de afaceri din Turcia, ea și-a găsit un larg ecou în presă. Pentru identificarea și valorificarea unor posibilități cît mai largi de colaborare economică și comercială, cele două părți au convenit asupra înființării unei comisii mixte româno-turce; în același timp, ele au însărcinat autoritățile competente să studieze problema încheierii unui acord de lungă durată. Apreciîndu-l ca unul din rezultatele pozitive, constructive, ale convorbirilor de la Ankara, presa turcă acordă un spațiu larg comentării acestui pasaj din co-

municat, arătând că prin aceasta s-a realizat un important pas concret pe calea adâncirii raporturilor comerciale româno-turce. Dovadă a diversificării continue a relațiilor dintre cele două țări, recenta vizită a prilejuit procedarea la schimbul instrumentelor de ratificare a unui acord privind transporturile rutiere internaționale, ceea ce — se consideră aici — va facilita schimburile reciproce în diferite domenii, inclusiv cel turistic. De notat, totodată, că ambele părți și-au exprimat satisfacția cu privire la evoluția relațiilor pe tărîm cultural, artistic și științific.

În cadrul unui amplu tur de orizont al marilor probleme internaționale actuale, cei doi șefi de state au evidențiat, în primul rînd, existența comunității de interese a națiunilor română și turcă în menținerea și întărirea păcii, dezideratul legitim al tuturor popoarelor. „În cadrul schimbului de vederi dintre noi — a declarat președintele Nicolae Ceaușescu — ne-am înțeles pe platforma înțelegerii că viața impune astăzi să se excludă definitiv forța ca argument politic și ca metodă de soluționare a problemelor litigioase, să se așeze la temelie relațiilor interstatale principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc. Tocmai promovarea acestor principii favorizează afirmarea deplină a personalității fiecărei națiuni, sporirea aportului său specific, original, la tezaurul civilizației mondiale, buna conviețuire între state, dezvoltarea încrederii și colaborării dintre popoare”.

„Instaurarea păcii în întreaga lume — a declarat, la rîndul său, președintele Cevdet Sunay — necesită inițiative pașnice. A rezolva neînțelegerile prin metoda faptului împlinit, a se căuta cu orice preț impunerea interesului propriu sau a formula pretenții teritoriale — toate acestea nu sînt în interesul păcii. Poziția Turciei față de situațiile critice din ultimii ani, a căror evoluție periclitază pacea în regiunea noastră și în lume, se bazează tocmai pe aceste principii pe care guvernul nostru și le însușește cu hotărîre.”

Este semnificativ că, recunoscînd universalitatea acestor principii, România și Turcia — se subliniază în comunicat — și-au reafirmat hotărîrea de a continua eforturile lor sincere pentru instaurarea unui climat de încredere și înțelegere în lume și de a sluji cu eficacitate cauza păcii.

Prin întreaga sa politică externă, Republica Socialistă România, avînd în centrul ei alianța și prietenia cu toate țările socialiste, militează, în același timp, cu consecvență pentru destindere, pentru continua intensificare a raporturilor de bună vecinătate și colaborare cu toate statele, indiferent de orientarea lor socială, răspunzînd astfel imperativului major al vremii noastre — pacea și înțelegerea între popoare.

În acest sens, experiența relațiilor româno-turce a prilejuit o nouă confirmare, convorbirile actuale dintre cei doi șefi de state evidențînd rolul unor asemenea raporturi în destinderea internațională.

Abordînd problema, de stringență actualitate, a înfăptuirii securității europene, cele două părți și-au exprimat convingerea că instaurarea unor relații normale de încredere și colaborare inter-europene ar sluji intereselor națiunilor română și turcă, ca și ale tuturor popoarelor de pe acest continent.

Este semnificativ, în această ordine

interviul nostru

Suleyman DEMIREL

primul ministru al Turciei

In conformitate cu interesele celor două țări, ale destinderii și păcii

Excelența Sa, domnul Suleyman Demirel, primul ministru al Turciei, a avut amabilitatea de a răspunde, în cadrul unui interviu, întrebărilor adresate de trimisul nostru la Ankara, Radu Pascal.

Significația vizitei în Turcia a președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, și ponderea ei în planul relațiilor bilaterale româno-turce au făcut obiectul primei întrebări.

„Relațiile turco-române — ne-a declarat dl Suleyman Demirel, făcînd o apreciere generală asupra esenței lor pozitive — cunosc o dezvoltare conformă intereselor celor două popoare. Atmosfera de înțelegere reciprocă și sinceritate ne dă speranțe și încredere în dezvoltarea etapei pe care am atins-o pînă în prezent în relațiile noastre. Vizita președintelui Consiliului de Stat al

României în Turcia a constituit nu numai temelia relațiilor existente, bazate pe prietenie și înțelegere, ci și un prilej de studiere într-o atmosferă de sinceritate a relațiilor bilaterale, cit și a situației internaționale. Faptul că vizita d-lui Ceaușescu în Turcia, în calitate de șef al statului, se înscrie printre primele vizite oficiale efectuate de domnia-sa de cînd deține această funcție, îi conferă acesteia o anumită semnificație și pondere. Vom depune eforturi susținute pentru dezvoltarea relațiilor turco-române, în prezent fondate pe o bază traică, și vom folosi toate posibilitățile în această direcție. Sintem deosebit de satisfăcuți de faptul că vizita domnului Ceaușescu în țara noastră a constituit un prilej de manifestare a sentimentelor de prietenie pe care poporul turc le manifestă față de poporul român și apreciații săi conducători”.

Insistînd asupra rezonanței internaționale a relațiilor dintre România și Turcia, dl Suleyman Demirel a subliniat semnificația lor pozitivă atît în planul politic balcanic cit și, în general, în direcția menținerii și consolidării păcii.

„Prietenia dintre popoarele noastre și dezvoltarea relațiilor dintre ele — a afirmat domnia-sa — răspund nu numai intereselor reciproce, ci își aduc o contribuție însemnată la cauza păcii, în general. Turcia crede că atmosfera de bună vecinătate și înțelegere dintre popoarele balcanice este în folosul acestora. În context, relațiile turco-române vor putea fi un exemplu”.

În continuare, primul ministru al Turciei a făcut o sintetică apreciere asupra liniilor directoare ale politicii interne și externe actuale a guvernului turc :

„Condiția esențială a politicii externe a Turciei o constituie menținerea și întărirea păcii. În această direcție, este promovată politica noastră și în problema Ciprului, care reprezintă o problemă națională. Pe planul politicii interne, principala preocupare este dezvoltarea economică și socială. Conștientă fiind că bunăstarea și dezvoltarea sînt posibile numai într-o atmosferă de pace, Turcia promovează pe planul politicii externe linia lui Atatürk. «Pace în țară, pace în lume» — constituie principiul fundamental al politicii externe a Turciei. Dorința noastră este de a folosi resursele de care dispunem în opera de dezvoltare și să asigurăm poporului nostru viața pe care acesta și-o dorește. Toate acestea, în concordanță cu politica noastră de independență”.

În încheiere, dl Suleyman Demirel s-a referit la normele esențiale care trebuie să fie respectate în relațiile interstatale :

„Principiile care trebuie să guverneze în relațiile dintre state — ne-a declarat domnia-sa — trebuie să se bazeze pe respectarea independenței, securității, integrității teritoriale, acordurilor existente și neamestecului în treburile interne. Aceste principii sînt de importanță vitală în relațiile dintre state. O pace reală și înțelegerea reciprocă în lume sînt posibile numai în condițiile respectării acestor principii. Arătînd că aceste principii stau la baza relațiilor turco-române, că între țările noastre există o identitate de vederi, doresc ca, prin intermediul publicației dv., să transmit poporului român prieten cele mai bune urări de prosperitate și fericire”.

de idei, aprecierea pozitivă pe care o acordă comunicatul rezoluției cu privire la relațiile europene, adoptate la O.N.U., la inițiativa României, în care se adresează un apel tuturor statelor de pe continent pentru înfăptuirea unor acțiuni și măsuri concrete în scopul întăririi păcii și securității în Europa. O atenție deosebită a fost acordată relațiilor inter-balkanice, rezonanței pozitive pe care ar avea-o în Europa dezvoltarea unor raporturi de bună vecinătate în această zonă. Este, desigur, firesc ca procesul dezvoltării relațiilor inter-balkanice — proces multilateral, cu mari posibilități de diversificare și amplificare — să se definească între acele tendințe constructive ale dialogului european. În acest cadru, convorbirile româno-turce au evidențiat aportul substanțial al relațiilor de prietenie dintre cele două țări la evoluția pozitivă a situației în Balcani, rolul lor în contextul politic european.

Făcînd un larg examen al conjuncturii internaționale actuale, cei doi președinți și-au exprimat preocuparea față de diferitele focare de tensiune și conflicte existente; în acest sens, ei au formulat speranța ca tratativele de la Paris să ducă la o cît mai grabnică reglementare pașnică a conflictului pe baza Acordurilor de la Geneva din 1954, permițînd poporului vietnamez să dispună în mod liber de soarta sa. În ce privește situația din Orientul Apropiat, s-a reafirmat necesitatea de a se aplica neîntîrziat rezoluția Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967, potrivit cerințelor realizării unei păci juste și trainice în această regiune. Abordînd problema dezarmării generale, cei doi șefi de state au subliniat că, în scopul atingerii acestui obiectiv, sînt necesare noi eforturi pentru a se ajunge la măsuri concrete. O înaltă apreciere a fost acordată importanței misiunii ce revine Organizației Națiunilor Unite în menținerea păcii și securității internaționale, cei doi președinți pronunțîndu-se pentru creșterea eficacității acestei organizații pe baza aplicării consecvente a principiilor înscrise în Cartă.

Ecolul deosebit de care s-a bucurat vizita în Turcia a șefului statului român, faptul că întrevederile s-au încheiat cu rezultate rodnice, de rezonanță atît în planul relațiilor bilaterale cît și pe tărîmul vieții internaționale învederează încă o dată utilitatea contactelor directe, reafirmă acele reale virtuți pe care le au convorbirile duse într-o atmosferă de reciprocă înțelegere. Marcînd o nouă etapă în evoluția relațiilor dintre România și Turcia, această întîlnire la nivel înalt între șeful statului român, Nicolae Ceaușescu, și președintele Cevdet Sunay, ne dă convingerea că, pe drumul unor cît mai strînse relații între cele două națiuni, s-a realizat un remarcabil pas înainte, și, totodată, că, în acest spirit, se vor putea realiza și pe viitor progrese remarcabile. Este neîndoișos, în același timp, că, în momentul internațional actual, cînd procesul de înfăptuire a unui climat de pace și securitate în Europa și în lume reclamă din partea tuturor statelor, mari sau mici, acțiuni concrete, vizita în Turcia a șefului statului român, Nicolae Ceaușescu, aduce o contribuție constructivă în direcția realizării acestui obiectiv primordial al vieții politice contemporane.

Ankara, 31 martie

săptămîna în telegame

Saigon

**F.N.E. — SUCESE,
THIEU — SUBTERFUGII**

Analizînd stadiul convorbirilor oficiale de la Paris, ziarul „Nhan Dan” scria recent: „Guvernul american este responsabil de prelungirea războiului și stagnarea conferinței de la Paris asupra Vietnamului, procedînd la o escaladare a operațiunilor militare în sud”.

Într-adevăr, efectivul forțelor nord-americane nu s-a redus; recent el a crescut cu încă 3 000 de oameni. Dar, unitățile Frontului Național de Eliberare acționează cu vigoare și eficacitate: ele controlează mai mult de jumătate din suprafața regiunii Deltei fluviului Mekong și peste o treime din populația sa, conform unei statistici publicate de serviciile americane de la Saigon. Consilierii americani, care se află în 16 provincii ale Deltei, apreciază că guvernul de la Saigon nu controlează decît 40 la sută din teritoriul acestei regiuni, „și acest control nu este într-un totu eficient”. Cu aceste succese, ofensiva generală a forțelor F.N.E. a intrat în cea de-a șasea săptămînă. Succesele forțelor armate și ale populației în Vietnamul de sud și, paralel, în cel de nord, în lupta pentru respingerea agresiunii americane, au fost relevate și cu prilejul celei de a 17-a plenare lărgite a Comitetului Central al Frontului Patriei din Vietnam, care a avut loc la Hanoi cu participarea reprezentanților partidelor politice, organizațiilor de masă și religioase, ai Armatei populare vietnameze. Încetarea bombardamentelor a-

supra teritoriului R.D. Vietnam și începerea conferinței cvadripartite de la Paris — al cărei scop trebuie să fie găsirea unei soluții politice în problema vietnameză — au fost considerate drept elemente definitorii ale victoriei întregului popor vietnamez. Rezoluția adoptată la plenară cere o dată în plus Statelor Unite să-și retragă complet și necondiționat trupele, pentru înfăptuirea reunificării Vietnamului de către populația din nord și din sud, fără amestec străin.

În acest timp, la Washington, reuniunea Consiliului Național al securității S.U.A. desfășurată la 28 martie sub președinția lui Richard Nixon (în cursul căreia a fost examinată desfășurarea războiului din Vietnam și tratativele de pace de la Paris în problema vietnameză) a prilejuit exprimarea unor noi critici la adresa politicii Statelor Unite în Asia de sud-est. „Este evident că Statele Unite au escaladat războiul din Vietnamul de sud după încetarea bombardamentelor asupra nordului”. Mike Mansfield, liderul majorității democratice din Senatul american, își susținea această concluzie cerînd din nou, în cadrul unei emisiuni televizate, retragerea trupelor americane din Vietnamul de sud. Războiul din Vietnam a fost calificat de Paul Finley, membru al Camerei Reprezentanților al Congresului american, drept „cea mai gravă eroare comisă de S.U.A. în întreaga sa istorie”.

Administrația saigoneză — prin reprezentanții ei Thieu-Ky — încearcă, între timp, să lanseze false soluții de „reglementare”. Propunerea în legătură cu organizarea unor „convorbiri particulare” între administrația

Instantaneu de la „conferința de o zi” a unor lideri socialiști din țările Europei occidentale. De la stînga la dreapta: premierul suedez Tage Erlander, Herbert Wehner, din partidul social-democrat vest-german. Mauro Ferri și Antonio Cariglia, din partidul socialist italian.

de la Saigon și F.N.E. a fost respinsă de acesta din urmă. Purătorul de cuvânt care a anunțat hotărârea Frontului Național de Eliberare a relevat că propunerea a apărut după ce trupele americano-saigoneze au suferit mari înfrângeri în urma acțiunilor ofensive ale F.N.E. De fapt, ea nu urmărește decât să abată atenția de la problema esențială a actualei situații vietnameze, și anume retragerea trupelor Statelor Unite și ale aliaților respectivi din Vietnamul de sud. Înlocuirea tratativelor deschise cu întâlniri „secrete” și „particulare” reprezintă o manevră „destinată să înșele opinia publică mondială”. Pe de altă parte, șeful administrației de la Saigon a respins într-o conferință de presă ideea creării unui guvern de coaliție și, implicit, a unui cabinet al păcii.

Orientul Apropiat

PROLOG LA O CONFERINȚĂ

Preconizate cu multă vreme în urmă consultările cvadripartite în problema Orientului Mijlociu vor debuta astăzi, conform speranțelor exprimate în acest sens de țările participante și a precizărilor unor surse diplomatice ale O.N.U., citate de agențiile occidentale de presă. Întilnirea la sediul misiunii permanente a Franței din New York a ambasadurilor la O.N.U. ai celor patru mari puteri — U.R.S.S., S.U.A., Marea Britanie și Franța — fixează un nou moment în încercările de soluționare a crizei din zona Orientului Mijlociu. Reprezentanții la consultări ai celor patru țări participante își axează convorbirile pe examinarea mijloacelor de aplicare a rezoluției Consiliului de Securitate din 22 noiembrie 1967 și a căilor de sprijinire — în continuare — a misiunii lui Gunnar Jarring, reprezentantul special al secretarului general al O.N.U. în Orientul Apropiat. Constatarea realizării „unei baze suficiente de înțelegere” între cele patru mari puteri, ceea ce poate favoriza începerea consultărilor la Washington, purtătorul de cuvânt al Departamentului de Stat a precizat că tratativele cvadripartite vor putea fi însoțite și de consultări bilaterale pe aceeași temă.

Perspectiva începerii consultărilor între reprezentanții celor patru mari puteri a determinat precizarea pozițiilor — în raport cu această problemă — a țărilor direct interesate. Pre-

ședintele Nasser în discursul ținut la cel de al doilea Congres național al Uniunii Socialiste arabe a subliniat că discuțiile nu trebuie să ducă la o „pace impusă”. Se impune, în schimb, „evacuarea totală și necondiționată a teritoriilor ocupate”. De asemenea, președintele Nasser a reafirmat acordul său pentru reglementarea politică a crizei din Orientul Mijlociu pe baza rezoluției Consiliului de Securitate, din 22 noiembrie 1967. Întrunit la 30 martie, pentru a-și defini la rândul său poziția față de reuniunea reprezentanților celor patru mari puteri din Consiliul de Securitate, guvernul israelian a specificat în comunicatul oficial dat publicității: „Israelul se opune oricărei reglementări și oricărei proceduri care nu face obiectul unui acord între guvernele direct interesate”. Comunicatul evidențiază dezacordul guvernului israelian față de „convocarea reprezentanților unor state din afara Orientului Mijlociu, cu scopul de a pregăti recomandări privind această regiune”. Între timp, în raport cu aceste poziții ale țărilor din regiune, sînt de remarcat unele încercări de clarificare a obiectivelor reuniunii și, paralel, o activitate diplomatică intensă în Orientul Apropiat, în vederea unor consultări reciproce între statele din zonă. Guvernul britanic și-a exprimat, de exemplu, printr-un purtător de cuvânt al Foreign Office-ului, speranța că azi vor începe la New York convorbirile respective, menționînd că Marea Britanie nu preconizează o reglementare a conflictului care să fie impusă de „cei patru”. S-a reamintit — pentru a întări această afirmație — declarația ministrului de externe, Michael Stewart, care subliniază că ar trebui depuse eforturi pentru a se ajunge la o reglementare acceptabilă pentru toate părțile interesate. Concomitent, au avut loc în regiune întrevederi pe marginea problemei consultărilor: Salali Gohar, subsecretar de stat în ministerul afacerilor externe egiptean, s-a întilnit la Amman cu primul ministru iordanian, Abdel Moneim Rifai. Regele Hussein al Iordaniei a stabilit — în legătură cu aceeași problemă a reuniunii — contacte la Paris și New York, apreciate de premierul Rifai de o deosebită importanță, ele precedînd „concertarea” reprezentanților celor patru mari puteri. La Tel Aviv, o reuniune a Comitetului Central al Partidului Mapai a adoptat o rezoluție prin care se cere guvernului să adopte de urgență

un plan de pace pentru a evita o „eventuală soluție impusă din exterior”. O a doua rezoluție se referă la necesitatea găsirii unei soluții pentru problema refugiaților.

Lagos

VIZITA PREMIERULUI WILSON

Obiectivele vizitei premierului Wilson în Nigeria au fost precizate public încă de la Londra: nu sînt de așteptat „rezultate spectaculoase”, misiunea nu are un caracter de „mediere”. O asemenea inițiativă, a precizat Harold Wilson, este de competența Organizației Unității Africane. Insistența asupra scopurilor umanitare ale călătoriei nu facilitează foarte mult misiunea premierului englez. Politica sa nigeriană a fost aprobată de o majoritate relativ slabă, așa încît „s-ar putea găsi într-o situație foarte dificilă dacă va reveni cu miinile goale din voiajul său african, care, de la Lagos, îl va conduce imediat la Addis-Abeba, unde se va întilni cu împăratul Haile Selassie, președintele comitetului consultativ al O.U.A.” — scrie cotidianul „Le Monde”. Dar intensitatea cu care s-au desfășurat acțiunile premierului Wilson în cursul vizitei sale în Nigeria confirmă intențiile sale de a obține mai mult decît a promis sau chiar decît și-a propus. Nenumăratele întrevederi cu șeful statului nigerian, generalul Yakubu Gowon, vizitele sale la Enugu — fosta capitală a Biafrei, ocupată în prezent de trupele federale — Port Harcourt, Calabar și în regiunile din est devastate de război au culminat cu invitația unei întilniri adresată liderului bia-

frez, generalul Ojukwu. La Port Harcourt, premierul britanic a ținut un discurs în care a pledat pentru reconcilierea părților aflate în conflict. În vederea aceluiași scop a propus cîteva capitale africane ca loc al întilnirii sale cu generalul Ojukwu, ideea eventualității unei deplasări în Biafra fiind respinsă de generalul Gowon, deoarece ea ar însemna o recunoaștere a autorităților de la Umuahia. În acest timp, conflictul militar nu a înregistrat o ameliorare, generalul Ojukwu însuși coordonînd simbăta un contraatac biafrez pentru respingerea forțelor federale. Răspunsul negativ comunicat de liderul biafrez la invitația premierului britanic este interpretat de mulți observatori tocmai ca o consecință a situației încordate în regiunile unde se desfășoară luptele, deși postul de radio biafrez pune accentul pe „motive de stare a vremii și de organizare practică”. Premierul Wilson, considerînd aceste argumente „de neînțeles”, și-a reînnoit invitația sa, subliniînd în cel de al doilea mesaj că „reprezentantul biafrez la Londra a afirmat că Ojukwu, manifestîndu-și preferința pentru o întilnire la sfîrșitul săptămîinii, ar accepta totuși ca ea să aibă loc la 2 aprilie”. În așteptarea răspunsului, Harold Wilson a părăsit Lagosul după convorbiri care au dus la rezultate „extrem de satisfăcătoare”, cum le apreciază comentatorii agențiilor străine de presă și a sosit la Addis Abeba unde a fost primit de suveranul Etiopiei, Haile Selassie. Programul său urma să se încheie miercuri, dar întoarcerea sa la Londra ar putea fi amînată de un răspuns favorabil al generalului Ojukwu.

Anca VOICAN

Funeraliile generalului Dwight Eisenhower. Sierul cu rămășițele pămîntești este adus la catedrala din Washington

Congresul foștilor luptători antifasciști

Intense preocupări de ordin economic au caracterizat, în Cehoslovacia, săptămîna care a trecut. Ședințele diferitelor organe centrale de stat, ale unor organizații obștești, dezbaterile ample din presă — toate au fost canalizate spre analizarea celor mai diverse aspecte ale dezvoltării economice a R. S. Cehoslovaciei, spre adoptarea unor măsuri concrete menite să contribuie la consolidarea economiei naționale. În acest context s-au desfășurat toate celelalte evenimente, dintre care se remarcă sărbătorirea celei de-a 20-a aniversări de la înființarea fermelor de stat, puternice unități complexe ale agriculturii socialiste cehoslovace, precum și sărbătorirea, prin tradiție, la 28 martie, ziua de naștere a eminentului pedagog J. A. Komensky, a „Zilei Învățătorului”.

Evenimentul politic cel mai important al săptămîinii l-a constituit, însă, fără îndoială, cel de-al IV-lea Congres al Uniunii foștilor luptători antifasciști din Cehoslovacia. Însemnătatea lui rezidă, în primul rînd, în crearea unei organizații unice, pe scară națională — prin aderarea celor două organizații similare din Cehia și Slovacia la un singur organism central — Uniunea foștilor luptători antifasciști cehoslovaci, organizație politică, componentă de seamă a Frontului Național. La lucrările Congresului au participat conducători de partid și de stat cehoslovaci, în frunte cu președintele L. Svoboda, primul secretar al C.C. al P.C.C., A. Dubcek, premierul O. Cernik și alții. Un puternic ecou a avut în rîndul observatorilor politici de aici cuvîntarea rostită de la tribuna Congresului de către A. Dubcek.

În cea mai mare parte a cuvîntării sale, primul secretar al C.C. al P.C.C. s-a referit la probleme ale vieții internaționale contemporane și la politica externă promovată de R. S. Cehoslovacă. „În istoria noastră, lupta reală pentru eliberarea socială este legată cu lupta pentru independența națională și suveranitate națională — a spus vorbitorul. Popoarele noastre nu s-au izolat și nici nu se vor izola de lupta de clasă pe scară mondială, de lupta pentru progres, pentru o lume fără războaie, exploatare și împilare națională. Sintem convinși că doar prin lupta pentru progres în lume poate fi pe deplin asigurată și existența noastră națională și de stat. Dorim ca prin întărirea statului nostru socialist, prin întărirea colaborării dintre ambele noastre popoare — ceh și slovac — și a tuturor naționalităților conclocuitoare, prin rezolvarea cu succes a vechilor probleme acumulate și prin noi măsuri îndreptate spre dezvoltarea socialismului în patria noastră, să contribuim la progresul mondial”.

Subliniind necesitatea întăririi continue a statului cehoslovac, A. Dubcek

a continuat: „Și astăzi este valabil faptul că scopurile progresiste ale evoluției sociale socialiste le putem realiza numai atunci cînd în formularea și realizarea lor vom respecta pe deplin atît principiile general valabile, cît și condițiile naționale, conștiința națională. În aceasta vedem premisa necesară a înțelegerii și sprijinului politicii noastre de către popor și a participării sale la realizarea ei, în aceasta vedem o condiție necesară pentru ca partidul să fie în noile împrejurări sociale acea forță conducătoare, unificatoare și organizatoare, așa cum a devenit în anii luptei antifasciste și de eliberare națională”.

Oprindu-se asupra situației internaționale actuale, vorbitorul a spus că „pacea și progresul social pot fi apărute numai prin eforturile active, hotărîte ale popoarelor din întreaga lume, prin perseverență și, în primul rînd, prin acțiuni concrete, care să ajute la crearea încrederii, la dezvoltarea colaborării dintre popoare și state. Aceasta presupune căutarea tuturor posibilităților accesibile în vederea unirii forțelor iubitoare de pace, antiimperialiste și a obținerii unei superiorități a lor asupra forțelor războiului”. Referindu-se la tendințele unor cercuri din Occident de a întări blocul militar N.A.T.O., A. Dubcek a subliniat, totodată, că: „Ar fi total unilateral — și foarte rău pentru o decizie politică — să se vadă doar această singură tendință în Europa. Există aici și o a doua tendință. Fără îndoială, sînt mai puternice din punct de vedere numeric tendințele de stabilire a unor relații prietenești dintre țările europene, de dezvoltare a colaborării lor reciproce pe baza principiilor coexistenței pașnice”.

Din acest punct de vedere, A. Dubcek a subliniat importanța deosebită pe care o are Apelul adresat de participanții la recenta ședință a Comitetului Politic Consultativ al țărilor membre ale Tratatului de la Varșovia în vederea convocării unei conferințe în problema securității europene. „Apelul — a spus el — corespunde intereselor fundamentale ale poporului nostru, este în conformitate cu linia programului de acțiune al partidului nostru în ceea ce privește politica activă pe continentul european. Noi îl sprijinim în mod unanim, deoarece el corespunde celor mai vitale interese ale poporului și statului nostru și imperativului ca zona Europei să nu devină din nou un leagăn al războiului rece cu toate consecințele ce decurg din aceasta atît pentru Europa, cît și pentru țara noastră”.

Trebuie să facem totul, a spus în continuare A. Dubcek, pentru înțelegerea cu popoarele Europei occidentale care, la fel ca și noi, vor să trăiască în pace și nu să piară sub ruinele războiului. Nu cred că vorbele tari ar putea

să oprească imperialismul, după cum nu poate fi apreciată poziția antiimperialistă după cantitatea și forța cuvîntelor rostite. Calea spre pace pe continentul european o vedem în încheierea unui tratat de securitate colectivă. Este îmbucurător că într-o serie de țări din Europa occidentală, și chiar în R. F. a Germaniei, se aud glasuri care se pronunță pozitiv în legătură cu Apelul de la Budapesta.

Arătînd că în decursul anilor în Europa s-au acumulat multe probleme ne-rezolvate și multă neîncredere, primul secretar al C.C. al P.C.C. a spus că ar fi o iluzie să se creadă că aceste probleme vor putea fi rezolvate imediat și definitiv. „Singura posibilitate — a adăugat el — sînt acțiunile, mari și mici, stabilirea dialogului, a colaborării în diferite domenii reciproc convenabile, în cadrul cărora se va crea baza înțelegerii și încrederii”. „Politica noastră externă va acționa în conformitate cu Apelul Comitetului Politic Consultativ și, de aceea, sîntem partizanii pregătirii, în comun cu aliații noștri, a unui program de pași concreți în vederea întăririi securității europene”, a declarat A. Dubcek.

În continuarea cuvîntării sale, A. Dubcek a arătat că între Apelul pentru organizarea unei Conferințe în problema securității europene și măsurile pentru întărirea comandamentului unit al Tratatului de la Varșovia nu există nici o contradicție: „Măsurile militare nu ascund în ele un pericol pentru țările europene, ele exprimă doar necesitatea unui sistem care să funcționeze în mod sigur, care să permită tuturor membrilor Tratatului de la Varșovia să participe în mod egal la rezolvarea tuturor problemelor comune importante”. „Nu sîntem partizanii blocurilor militare, ci, dimpotrivă, ne pronunțăm pentru lichidarea lor. Activitatea în această direcție constituie o parte componentă a eforturilor pentru întărirea păcii și securității în Europa și, prin aceasta, în întreaga lume. Dacă ne îngrijim de asigurarea puterii de apărare a Tratatului de la Varșovia, aceasta este numai pentru faptul că există puternica grupare militară a N.A.T.O.”, a conchis vorbitorul.

În legătură cu relațiile Cehoslovaciei cu celelalte țări socialiste, primul secretar al C.C. al P.C.C. a declarat: „Poziția noastră în problemele politice internaționale este bazată în mod consecvent pe principiile internaționalismului proletar, solidarității socialiste, colaborării reciproce, pe baza egalității în drepturi și suveranității între țările socialiste și toate forțele revoluționare. Considerăm unitatea țărilor socialiste, bazată pe interesele lor comune esențiale, ca indispensabilă nu numai pentru dezvoltarea internă a fiecăreia din ele, dar și pentru rezolvarea cu succes a problemelor internaționale contemporane. Din acest unghi de vedere abordăm și întărirea relațiilor noastre, extinderea colaborării politice, economice și culturale cu Uniunea Sovietică și celelalte țări socialiste... Vrem să întărim relații tovarășești, pe bază de egalitate în drepturi, cu toate țările socialiste, clădite, în primul rînd, pe ceea ce ne unește”.

În încheiere, A. Dubcek și-a exprimat încrederea că foștii luptători antifasciști din Cehoslovacia vor face totul pentru ca P.C.C. să-și poată îndeplini menirea sa istorică de forță politică hotărîtoare și conducătoare în societatea socialistă cehoslovacă.

Praga, 31 martie

BUCUREȘTI

BUENOS AIRES

Iuri Ionescu

Mă aflu în Argentina cu prilejul unei acțiuni de mare însemnătate pentru evoluția relațiilor româno-argentinene: vizita oficială în această țară a ministrului afacerilor externe al României (noiembrie 1968). Tovarășului Corneliu Mănescu i s-a făcut o primire extrem de cordială. Împreună cu manifestările oficiale de deosebită simpatie, exista și certitudinea că toate acestea nu erau decât expresia unei simpatii autentice a locuitorilor capitalei, a opiniei publice pentru țara noastră. Aici mi-am dat seama, că distanțele între națiuni nu se măsoară în kilometri, că adevăratele unități de măsură sînt acele interese comune care le apropie, în cazul de față afinitățile culturale și de limbă, memoria trecutului, aspirații de viitor.

La New York l-am auzit pe dr. Nicanor Costa Méndez, ministrul afacerilor externe, referindu-se la aceste elemente importante ale apropierii (el le-a denumit chiar „misterioasă afinitate”) atunci cînd nu numai în numele țării sale, ci și al celorlalte popoare latino-americane, a salutat vizita pe care urma s-o întreprindă ministrul de externe al României pe continentul Americii de Sud. Și această afinitate s-a dovedit a fi nu o figură retorică, ci un „leit-motiv”, în adevăratul înțeles al cuvîntului, pe care l-am auzit în multiple variații în toate cele 9 țări pe care le-am vizitat pe acest continent. Așa că, am căutat să descifrez „misterul” lui, să pătrund în labirintul determinantelor sale majore. Am fost ajutat de înșiși argentinienii. „Sinaia, Rosetti, Ureche, Lahovari? — dar acestea sînt nume argentinene!” — a exclamat, odată, unul din comensii cu care mă întrețineam la elegantul hotel

„Plaza”. Sînt numele unui cap (punta), a două riuri și a unor munți din partea de sud a Argentinei, în Țara de Foc — mi-a explicat el. Aceste meleaguri au fost pentru prima oară explorate în mod sistematic în anii 1886—1893, în baza unei înțelegeri cu guvernul argentinian de inginerul român Iuliu Popper, membru al „Societății Geografice Române”, conducătorul unei exploatari aurifere în această parte a țării. Guvernul argentinian i-a încredințat și un teren de 80 000 de hectare pe Isla Grande, ca să se ocupe de împămîntenirea și civilizarea indienilor Onas, amenințați cu exterminarea de către aventurierii căutători de aur. Eforturile sale au fost întrerupte, însă, în mod tragic, în 1893, cînd încetează din viață. „Țara noastră, pe care a iubit-o ca pe o a doua patrie, pierde în el un bun luptător” — scria la 7 iunie 1893 ziarul argentinian „La Prensa”.

Naturalistul român Emil Racoviță întreprinde în 1897 cercetări asupra faunei și florei din Patagonia, regiune din sudul Argentinei, lucrările sale căpătînd o recunoaștere și prețuire internațională. Savantul neurolog român de renume mondial, Gheorghe Marinescu, a întreprins în anii 1928 și 1930 mai multe călătorii prin Argentina. Cursurile și conferințele, pe care le-a ținut cu acest prilej, au avut un larg ecou în cercurile științifice, presa de specialitate și de informare consacrand savantului român numeroase articole. Experiența specialiștilor români în prospectarea și exploatarea petrolului se bucura de mult timp de un renume mondial. Ei au împărtășit-o și Argentinei. La invitația guvernului acestei țări, Traian Serghiescu execută în 1926 studii geologice în regiunea

Vedere din Buenos Aires

Comodoro Rivadavia, descoperind zăcămintele de petrol. El a adus o contribuție prețioasă și la elaborarea legislației petroliere, ca membru al unei comisii senatoriale care s-a ocupat de această problemă.

Primii soli ai artei populare românești în Argentina au fost trei globe-trotteri: Dumitru Dan, Paul Pîrvu și Gheorghe Negreanu, care, după ce au străbătut țări și continente, au sosit în 1912 la Buenos Aires. Ei au parcurs țara de la est la vest dînd concerte în localitățile prin care treceau. Turneul lor a fost apreciat în numeroase documente ale epocii.

Contactele politice între guvernele țărilor noastre sînt stabilite la sfîrșitul secolului trecut. În urma unei notificări a României, Nicolas Avellaneda, președintele Republicii Argentina, salută — într-un mesaj adresat la 27 septembrie 1880 guvernului român — intrarea României în familia statelor independente și își exprimă dorința statornicirii unor relații durabile și prietenești între cele două țări. Anul următor este înființat primul consulat onorific al României la Buenos Aires. La începutul secolului nostru au loc mai multe contacte economice oficiale între cele două țări. Ele sînt întrerupte de primul război mondial. La 31 august 1920 a fost creat postul de „atașat comercial al României pentru America de Sud” cu reședința la Buenos Aires. Prima reprezentanță diplomatică argentiniană la București este înființată în 1931, iar cea românească la Buenos Aires în 1934. După doi ani, în 1936, are loc semnarea la Buenos Aires a primului tratat de comerț româno-argentinian, prin care cele două părți convin să-și aplice reciproc tratamentul națiunii celei mai favorizate.

Este interesant de remarcat că aceste date istorice ascund o colaborare între cele două țări care se înscrie pe cîteva din constantele politicii lor externe. Încă în deceniul al patrulea reprezentanții lor pe arena mondială — Nicolae Titulescu și Carlos Saavedra Lamas — au militat împreună în mod activ pentru triumful ideilor păcii, securității și colaborării între popoare. Astfel, în 1934, România aderă la „Pactul de neagresiune și conciliațiune” — supranumit și „Pactul Saavedra Lamas” — după numele inițiatorului său — care urma să servească drept instrument permanent de conciliere a diferendelor internaționale, prin condamnarea războaielor de agresiune și a anexiunilor teritoriale obținute prin forță. Titulescu a militat în continuare pentru ca acest pact să devină o „operă universală” dedicată cauzei păcii și înțelegerii între națiuni, menit să „facă solidare continentul american și cel european” în urmărirea acestor țeluri nobile. În calitate de președinte al Micii Înțelegeri, el a adresat guvernului argentinian nota prin care România adera la acest pact. Contactele între miniștrii de externe ai celor două țări se intensifică ca urmare a primejdiei pe

care o reprezenta fascismul pentru pacea mondială. La 10 iunie 1936 Nicolae Titulescu face cunoscut colegului său argentinian că „Mica Înțelegere a luat forma hotărâre de a nu recunoaște anexiunea Abisiniei, rămânând credincioasă principiului că nici o achiziție de teritoriu prin forță nu se recunoaște”.

După cel de-al doilea război mondial, politica țării noastre, slujind activ intereselor păcii și colaborării internaționale, găsește un ecou favorabil în Argentina. (Ea este, printre altele, prima țară din America Latină cu care restabilim, în 1946, relațiile diplomatice întrerupte în timpul războiului). Politica aceasta își găsește concretizare prin intensificarea relațiilor economice, a contactelor politice, a schimburilor comerciale. În 1947 a fost semnat un acord comercial și financiar, prelungit în 1951 printr-un protocol financiar. În 1958 se încheie un acord comercial în valoare de 25 milioane dolari. În același an, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, în vremea aceea președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale, face o vizită în Argentina în fruntea unei delegații, urmată, doi ani mai târziu, de o vizită a acad. Mihai Ralea, vicepreședinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale. De asemenea, în 1963 ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, face o vizită în Argentina. Numeroase alte delegații guvernamentale ale celor două țări, cu profil economic și cultural, procedează la schimburi de vizite. Se deschid numeroase expoziții la București și Buenos Aires; în limbile celor două țări încep să se traducă opere ale scriitorilor români și argentinieni: Eminescu, Creangă, Arghezi, Caragiale, Sadoveanu, Stancu, Rebreanu, Călinescu, precum și A. Varela și Guiraldes, Facundo, Goyanante etc.

Desigur, că și originea latină comună a limbilor noastre înlesnește mult apropierea dintre popoarele român și argentinian, „face ca România să fie atrăgătoare și foarte apropiată nouă argentinienilor” — cum l-am auzit exprimându-se pe ministrul de externe Nicanor Costa Méndez. Dar, ceea ce apropie și mai mult popoarele noastre sînt tocmai acele forme concrete de colaborare avantajoasă. „Deosebiri ideologice dintre țările noastre, arăta Nicanor Costa Méndez, ar putea pune, fără îndoială, o anumită distanță. Dar, ceea ce ne interesează acum este nu de a sublinia diferențele, ci acele acțiuni comune pe care le întreprindem pentru menținerea păcii, la ora actuală cauza cea mai importantă a tuturor națiunilor lumii — fie ele mari, sau mici. Și acestea trebuie să se unească pentru a salva pacea lumii. Dacă Argentina și România — a subliniat el — ar putea face ca principiile politicii lor — respectul mutual al drumului de dezvoltare istorică pe care și l-au ales popoarele lor, al suveranității statelor, ne-intervenției în treburile interne și de nefolosirea forței în rezolvarea litigiilor internaționale — să fie urmate pe plan internațional, atunci am putea afirma că am făcut într-adevăr ceva pentru cauza păcii în lume”.

Am avut prilejul în capitala argentiniană să remarc interesul viu manifestat față de politica externă și

internă a țării noastre. Numeroși colegi și-au exprimat stima pentru consecvența cu care România se pronunță și aplică în acțele sale externe principiile unanim recunoscute ale dreptului internațional, spiritul său de inițiativă. Ei au subliniat, în context, cu interes faptul că România se pronunță pentru dezvoltarea raporturilor cu țările latino-americane pe baza egalității în drepturi și avantajului reciproc, a respectării principiilor suveranității, independenței și neamestecului în treburile interne.

Relevînd experiența țării noastre în construcția economică, ziarul „Clarín” scotea în evidență într-un editorial dedicat vizitei delegației noastre, succesele României în domeniul industrializării, pe care ziarul le consideră un factor esențial al independenței economice. Referindu-se în special la dezvoltarea siderurgiei în Argentina, ziarul arăta că aceasta „este temelia eliberării (de dependența străină), iar fără această eliberare nu există dezvoltare”. De altfel, în această direcție actualul guvern al președintelui Onganía depune în prezent eforturi susținute.

Vorbînd despre perspectivele dezvoltării economice a Argentinei în 1969, ministrul economiei Adalbert Krieger Vasena sublinia că „siderurgia va avea prioritatea nr. 1”. El arăta că cu ajutorul celor trei uzine care se construiesc acum, producția de oțel va crește pînă în 1974 de la 1,4 milioane tone, la 4 milioane tone. Se construiește și un complex hidroenergetic pentru valorificarea industrială a regiunii patagoneze. Se va acorda o atenție deosebită și industriei extractive, mai ales că în ultimul timp au fost descoperite bogate zăcămintele de cupru, plumb, molibden și uraniu. În legătură cu aceasta, Vasena a avertizat că „guvernul va descuraja sistemul de investiții străine, care constă în cumpărarea de acțiuni ale firmelor naționale argentinieni” și va încuraja investițiile de capital național. Pentru a contracara dependența economică a țării de „un singur furnizor și client străin”, ministrul economiei a subliniat că se vor depune eforturi serioase pentru intensificarea comerțului cu toate țările lumii, inclusiv cu țările socialiste.

De altfel, într-o discuție pe care am avut-o cu Rodolfo Freyre, președintele Camerei exportatorilor, acesta mi-a împărtășit că Argentina este interesată în dezvoltarea relațiilor comerciale și a cooperării economice cu România. El mi-a arătat că țara sa dorește să importe de la noi instalații petroliere, produse chimice și semifabricate pentru a stimula folosirea mîinii de lucru argentinieni. Am putea foarte bine colabora — a adăugat el — și pe terțe piețe. La rîndul nostru, sîntem interesați să exportăm în România piei, lînă, produse textile etc.

După cum se știe, cele două guverne ale noastre au hotărît să semneze cu ocazia vizitei un acord comercial. România și Argentina sînt legate deja printr-un acord cultural. Vizita pe care o face în țara noastră Nicanor Costa Méndez va contribui, fără îndoială, la strîngerea relațiilor dintre cele două țări.

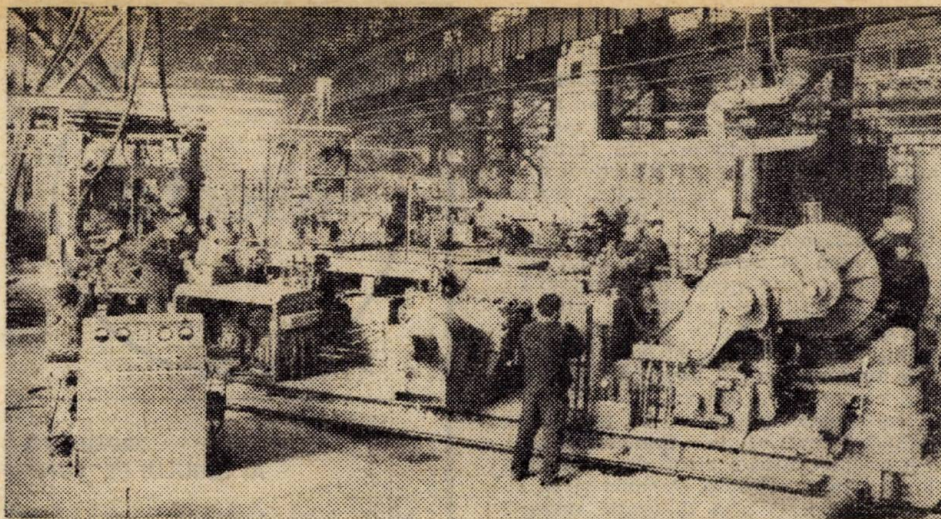
reflector

DWIGHT D. EISENHOWER

Cele două momente de cea mai mare importanță din cariera politică și militară a fostului președinte al Statelor Unite, generalul Dwight David Eisenhower, sînt considerate a fi ziua de 7 mai 1945, cînd generalul Alfred Jodl, șeful statului major al forțelor germane a capitulat necondiționat în fața lui la Reims în Franța, și ziua de 6 noiembrie 1956, cînd a fost ales pentru a doua oară președinte al Statelor Unite cu una din cele mai mari majorități electorale din istoria S.U.A.

Născut la 14 octombrie 1890, la Denison (Texas), Dwight Eisenhower provenea dintr-o familie de imigranți elvețieni care se stabilise în America în anul 1732. Al treilea dintre cei șapte copii ai unui mecanic, Dwight Eisenhower nu dispunea de mijloacele materiale necesare pentru a intra la universitate. Admis prin concurs la Academia Militară de la West Point în anul 1911, a început o carieră militară pe care avea s-o încheie ca unul dintre cei cinci generali cu cinci stele din istoria Statelor Unite. La începutul celui de-al doilea război mondial, în 1939, avea gradul de locotenent-colonel. Avansat rapid pînă la gradul de general de brigadă, a fost numit în decembrie 1941 șef de operațiuni al forțelor terestre. În primăvara anului 1942 a fost trimis la Londra pentru a face recomandări în privința organizării forțelor americane care urmau să debarce în Europa. Numit la 9 noiembrie 1942 comandant suprem al forțelor aliate pentru Africa de nord, a comandat operațiunile militare de pe frontul nou deschis. După eliberarea Africii de nord, a condus operațiunile din Sicilia și Italia. În decembrie 1943, președintele Roosevelt l-a numit comandant suprem al forțelor aliate pentru debarcarea în Europa occidentală. La 27 august, după eliberarea Parisului, generalul Eisenhower și-a mutat cartierul general de la Londra la Paris. În septembrie, trupele sale păseau pentru prima oară pe pămînt german. După capitularea necondiționată a trupelor hitleriste, generalul Eisenhower, considerat unul dintre cei mai de seamă eroi ai celui de-al doilea război mondial, a fost distins cu peste 50 de înalte ordine de către puterile aliate. La 2 mai 1948, s-a retras din armată, devenind președinte al Universității Columbia. În 1950, a îmbrăcat însă din nou haina militară, răspunzînd solicitării președintelui Truman de a deveni comandant suprem al forțelor militare N.A.T.O. din Europa. În primăvara anului 1952, s-a retras definitiv din armată. Partidul republican i-a oferit candidatura la președinția Statelor Unite. Campania sa electorală, axată pe necesitatea de a se pune capăt implicării Statelor Unite în războiul din Coreea, s-a bucurat de un mare succes și Dwight Eisenhower a devenit președinte al Statelor Unite, învingîndu-l pe candidatul partidului democrat, Adlai Stevenson, cu o foarte mare diferență de voturi. În 1956, și-a reinnoit mandatul prezidențial, după o victorie electorală și mai categorică. În timpul ambelor sale mandate, funcția de vicepreședinte al Statelor Unite a fost deținută de Richard Nixon.

În 1960, Dwight Eisenhower s-a retras din viața politică. Și-a petrecut ultimii ani la ferma sa din Gettysburg (Pennsylvania). Neobișnuita sa rezistență fizică l-a ajutat să supraviețuiască celor șapte crize cardiace suferite în ultimii ani, cărora li s-au adăugat cîteva intervenții chirurgicale. A încetat din viață la 28 martie 1969 la Spitalul militar Walter Reed din Washington.

Correspondență din Budapesta de la Al. Pintea

Îmi amintesc o discuție avută nu de mult cu unul dintre inginerii marelui combinat metalurgic „Csepel” din Budapesta. „Aproape că nu există țară pe glob — îmi spunea acesta — în care să nu se găsească cel puțin un produs fabricat de combinatul nostru”. Faptul mi se pare semnificativ nu numai pentru ilustrarea capacităților creatoare ale muncitorilor combinatului budapestan, ci și pentru buna apreciere și interesul larg de care se bucură mărfurile ungarești pe piața mondială. Astăzi, poți întâlni mașini-unelte ungarești în Brazilia, produse textile în Republica Arabă Unită, televizoare în Uniunea Sovietică, aparataje de telecomunicații în Franța și Turcia, instrumente medicale în R. D. Vietnam, medicamente în Nigeria și Australia, conserve în Liban sau Anglia. R. P. Ungară întreține, în prezent, legături comerciale cu 135 de țări ale lumii; cu peste 100 de țări are relații economice permanente, dintre acestea, cu 35 a încheiat acorduri comerciale de lungă durată. „Ne străduim ca, în viitor, mărfurile ungarești să pătrundă și mai larg pe piața mondială, ca volumul mărfurilor exportate să crească și mai mult”, sublinia la o conferință de presă, în legătură cu rezultatele anului 1968, Biro Jozsef, ministrul comerțului exterior ungar.

Chiar și un succint bilanț al realizărilor din ultimii ani, în acest sector important al economiei Ungariei, evidențiază într-adevăr creșteri importante. În numai șapte ani, volumul exportului ungar s-a dublat. Este rezultatul întregii politici economice a guvernului ungar. Este un indice al rolului și locului pe care comerțul exterior îl ocupă astăzi în economia țării. „Sintem o țară în care comerțul exterior ocupă un loc deosebit de important” — scria de curind ziarul „Magyar Hirlap”. Semnificativ este faptul că, astăzi, 40 la sută din venitul național al Ungariei este realizat cu ajutorul comerțului exterior (mult mai mult, de pildă, decât contribuția acestui sector la venitul național în Franța sau Italia). Înainte de eliberarea țării, valoarea comerțului exterior ungar de-abia atingea 20 de dolari pe locuitor, în timp ce astăzi ea a ajuns la 300 de dolari.

În ceea ce privește structura comerțului, precedentele istorice sînt cunoscute: acum 24 de ani, Ungaria vindea aproape numai produse alimentare și materii prime pentru industria alimentară. „Era o vreme cînd exportul pășea agale, cu pași mici, numai spre piețele din Viena sau Veneția — nota

Comerț cu 135 de țări

același «Magyar Hirlap». Produsele animale exportate reprezentau sursa principală de venituri în bugetul țării”. În același timp, în Ungaria antebelică, ponderea exportului de mașini și utilaje în totalul exportului constituia doar 9,3 la sută, în timp ce în 1967 ea a crescut la 31 la sută; o creștere la fel de puternică în ce privește mărfurile industriale de consum: de la 10,2 la sută la 23 la sută. Totodată, cota de export a produselor alimentare ca și cea a materiilor prime pentru industria alimentară, deși depășește cu mult nivelul antebelic, a scăzut, în volumul total al exportului, de la 57 la sută la 32 la sută.

Dinamizarea comerțului exterior ungar are la bază dezvoltarea ascendentă a economiei naționale, succesele importante obținute în construcția vieții noi, socialiste. În cei douăzeci și patru de ani care au trecut de la eliberarea țării, oamenii muncii maghiari, sub conducerea Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, au asigurat prin eforturi susținute dezvoltarea multilaterală a economiei, a industriei socialiste și, în primul rînd, a industriei grele, ceea ce a oferit condiții optime participării pe o scară tot mai largă a Ungariei socialiste la circuitul economic mondial.

La conferința de presă amintită, ministrul Biro Jozsef vorbea, printre altele, despre măsurile pe care guvernul ungar le-a întreprins în cursul anului trecut pentru stimularea dezvoltării, în continuare, a comerțului exterior. A fost asigurată trecerea într-un mod corespunzător la noul mecanism de con-

ducere a economiei în domeniul legăturilor economice internaționale. S-au înființat numeroase întreprinderi de comerț exterior, iar multe uzine au primit dreptul de a stabili legături directe cu beneficiarii. S-au extins, de asemenea, formele noi în realizarea comerțului exterior, de pildă forma concesionară (astăzi 39 la sută din exportul ungar se realizează pe această cale). S-au obținut rezultate mai bune și în ceea ce privește satisfacerea cerințelor întreprinderilor ungare în ce privește prospectarea pieței internaționale etc. Fără îndoială, toate aceste măsuri au contribuit la rezultatele pe care comerțul exterior ungar le-a înregistrat în anul 1968.

Tot la domeniul realizărilor, ministrul ungar sublinia creșterea schimbului de mărfuri al țării sale cu țările socialiste: cu 7,2 la sută în 1968 față de anul precedent. Într-o mai mare măsură a crescut exportul de mașini (cu 15 la sută), ca și de mărfuri de consum industriale (cu 9 la sută). Comerțul cu țările socialiste deține, de altfel, locul principal în ansamblul schimburilor comerciale ale Ungariei. În același timp, peste 50 la sută din comerțul cu țările socialiste îl reprezintă comerțul cu Uniunea Sovietică (adică 37 la sută din întregul comerț exterior ungar).

Un loc important în relațiile comerciale ale Ungariei cu celelalte țări socialiste îl ocupă dezvoltarea relațiilor economice și a colaborării tehnico-științifice cu România.

Asupra întregului ansamblu al acestor relații am cerut părerea tovarășului Karadi Gyula, prim-vicepreședinte al Oficiului Național de Planificare din Ungaria, vicepreședinte al Comisiei guvernamentale mixte de colaborare economică ungaro-română, care a răspuns cu amabilitate solicitării revistei „Lumea”. Referindu-se la rezultatele obținute pînă în prezent în dezvoltarea colaborării economice ungaro-române, tovarășul Karadi Gyula ne-a spus: „După părerea mea, în anii care au trecut, relațiile de colaborare ungaro-române s-au extins în mod satisfăcător în avantajul ambelor țări. În acești ani, economiile naționale ale ambelor țări s-au dezvoltat într-un ritm rapid, ceea ce a oferit posibilitatea extinderii relațiilor economice reciproce, iar pe de altă parte, lărgirea legăturilor economice a însemnat o contribuție la dezvoltarea economiilor noastre naționale. În mărirea absolută creșterea este demnă de atenție. Consider, în același timp, că raportat la gradul de dezvoltare atins de economiile noastre naționale există încă multe posibilități de a folosi avantajele potențiale existente pentru intensificarea în continuare a colaborării noastre economice în interesul ambelor țări”. Rugat să ilustreze cu câteva exemple această colaborare, Karadi Gyula a declarat:

„Rezultatele relațiilor de colaborare ungaro-române se concretizează, în primul rînd, în creșterea schimburilor de mărfuri al căror volum, conform protocolului pe anul 1969, va atinge un nivel de 80 milioane ruble. Dezvoltarea economiilor noastre naționale a determinat o tot mai mare dezvoltare în cadrul circulației reciproce de mărfuri, a schimbului de produse ale industriei constructoare de mașini. Și pentru că am amintit despre acest lucru aș vrea să subliniez faptul că se află în plin proces de organizare și desfășurare, colaborarea și cooperarea

în domeniul producției de vagoane-restaurant, al instalațiilor de telecomunicații și tehnicii vacuum-ului, al fabricării mașinilor pentru industria alimentară etc. Lărgirea colaborării economice se poate ilustra, de asemenea, prin acordurile de colaborare turistică, vamală și sanitar-veterinară semnate în cursul anului trecut de către guvernele Republicii Populare Ungare și Republicii Socialiste România.

L-am rugat în continuare pe interlocutorul nostru să se refere la perspectivele colaborării economice între cele două țări în anul 1969 cît și în anii următori. „Anul 1969 — ne-a spus tovarășul Karadi Gyula — marchează dezvoltarea în continuare a relațiilor economice ungaro-române. Acest lucru este cel mai bine oglindit de protocolul schimburilor de mărfuri pe anul 1969, conform căruia volumul acestora va fi cu 12,5 la sută mai mare față de nivelul anului 1968. Printre altele, volumul schimbului sortimentelor articolelor de consum, raportat la 1968, se dublează, iar schimbul reciproc al mașinilor și utilajelor crește, de asemenea, cu 14 la sută”.

Referindu-se la perspectiva dezvoltării relațiilor economice ungaro-române pe anii 1971—1975, tovarășul Karadi Gyula a declarat că această problemă este studiată în momentul de față la nivelul organelor de planificare din cele două țări. „Deoarece tratativele sînt în curs de desfășurare, încă nu aș putea prezenta tabloul complet al acestei dezvoltări. Dar vă pot spune că relațiile noastre se vor dezvolta în continuare și asta nu numai în lărgime. Avem în vedere în primul rînd — și aceasta pe baza dezvoltării în continuare a ramurilor economiilor noastre naționale cele mai dinamice — lărgirea în continuare a colaborării în domeniul industriei constructoare de mașini și al industriei chimice, domenii în cadrul cărora am avut și pînă acum o colaborare fructuoasă. În domeniul industriei constructoare de mașini, de exemplu, pe lângă colaborarea în realizarea vehiculelor feroviare, credem că un rol din ce în ce mai mare îl va căpăta colaborarea în realizarea vehiculelor rutiere. De asemenea, se va lărgi colaborarea în fabricarea mașinilor-unelte, al celor din industria telecomunicațiilor și industria alimentară. Contăm de asemenea pe extinderea cooperării în domeniul industriei ușoare, metalurgice și în domeniul agriculturii. În prezent, se analizează posibilitatea livrării reciproce a unor instalații complete. Numeroase asemenea propuneri se află în studiu specialiștilor din cele două țări. Dintre acestea pot remarca posibilitățile românești de livrare a unor instalații uzinale în domeniul petrochimiei, iar dintre propunerile părții ungare cele ce privesc livrarea unor instalații și mașini pentru fabricarea aluminiului. Au, de asemenea, o perspectivă importantă formele de colaborare în domeniul livrărilor în comun de instalații complete de fabrici în alte țări ale lumii. Iată, — a încheiat tov. Karadi Gyula — câteva fapte care ilustrează clar premisele favorabile intensificării în continuare a relațiilor economice dintre cele două țări vecine și prietene, în interesul și avantajul reciproc al acestora”.

„Ungaria — sublinia dr. Biro Jozsef la amintita conferință de presă — este animată de dorința de a lărgi relațiile sale comerciale, de a stabili altele noi, fructificînd pe larg posibilitățile exis-

tente în acest domeniu”. Relevînd că schimburile de mărfuri cu țările capitaliste s-au soldat favorabil, în 1968, față de anii trecuți, ministrul sublinia, totodată, că „dinamica exportului către țările capitaliste necesită încă măsuri și acțiuni stimulative”. În ultimul timp, a existat în această direcție o susținută activitate de negocieri și tratative economice. Specialiști maghiari vizitează sistematic noi și noi țări din Africa, Asia și America de Sud, din Australia și, bineînțeles, din Europa. Ei poartă discuții cu oameni de afaceri, cercetează posibilitățile și caută soluții pentru desfacerea produselor industriale ungare, pentru lărgirea schimburilor comerciale. Recent, s-a reîntors la Budapesta delegația de specialiști condusă de președintele Camerei de Comerț ungare, după o vizită de mai multe zile în Anglia, Franța, Austria și R. F. a Germaniei. O altă delegație ungară s-a reîntors nu de mult din India și Ceylon. Comentînd călătoria pe care o delegație comercială ungară a făcut-o în câteva țări din America de Sud (Argentina, Brazilia, Chile și Uruguay), ziarul „Magyar Nemzet” arăta printre altele: „Guvernul ungar, conform principiilor coexistenței pașnice, dorește să întărească legăturile sale cu toate țările lumii în spiritul respectării suveranității, al asigurării avantajului reciproc și al neamestecului în treburile interne. Deși R. P. Ungară și statele din America de Sud sînt despărțite de mii de kilometri, există totuși baze reale pentru ca țara noastră și cele latino-americane să se poată apropia în anumite privințe. Statele Americii Latine își aduc contribuția în comerțul mondial prin produsele lor agricole. În baza relațiilor existente pînă în prezent, R. P. Ungară exportă mașini, produse ale industriei metalurgice, piese pentru mașini, aparataj medical, instalații de telecomunicații. Chiar și această succintă listă de export-import dovedește că schimburile cu partenerii noștri sînt reciproc avantajoase și favorizează dezvoltarea economiei țărilor participante”.

Sînt invitate să viziteze Ungaria delegații de specialiști și oameni de afaceri din diverse țări ale lumii. În urmă cu câteva luni, a vizitat Budapesta președintele Camerei de Comerț engleze. În declarațiile făcute ziariștilor, acesta și-a manifestat speranța în obținerea — în urma convorbirilor bilaterale — a unor rezultate bune, care să ducă la creșterea schimburilor comerciale ungaro-britanice, precum și la dezvoltarea colaborării tehnice între cele două țări. Se așteaptă, de asemenea, sosirea unor delegații de specialiști din Japonia, Suedia și din alte țări.

Desigur, concluziile tuturor acestor vizite, ale acestor ample activități de prospectare, discuții și negocieri se materializează, în primul rînd, în contractele economice încheiate. În ultimul timp, R. P. Ungară a încheiat asemenea contracte cu diferite organizații economice și firme comerciale din R. F. a Germaniei, Austria, Anglia, Italia, India, Danemarca, Ceylon, Franța, Finlanda, Norvegia etc. „Dar comerț — declara ziariștilor din Anglia președintele Camerei de Comerț ungare în timpul recente vizite în această țară — nu înseamnă numai livrări sau cumpărări de mărfuri. Activitatea comercială presupune discuții, înțelegere, colaborare, presupune cunoaștere și respect reciproc, elemente concrete ale unui climat de pace, climat care, în secolul nostru, este în interesul unanim al popoarelor”.

Budapesta, 2 aprilie

reflector

PRIMII PAȘI AI OMULUI PE LUNĂ

Dacă toate ipotezele programului Apollo — și sînt foarte multe — vor fi îndeplinite în condiții optime, sistemul Apollo-11 va avea misiunea să așeze pe solul Lunii, probabil în iulie, un modul de tipul „Lem”, la bordul căruia se vor afla cosmonauții Armstrong și Aldrin. Dintre ei, cel dintîi care va cobori pe Lună va fi Edwin Eugen Aldrin (supranumit Buzz).

În vîrstă de 39 de ani, colonel în armata aeriană, doctor în științele astronautice, Aldrin este căsătorit și are trei copii. Principala lui trăsătură de caracter este optimismul. De aceea, este convins că misiunea ce-l așteaptă va fi îndeplinită, în ciuda riscurilor ce și le asumă. Antrenamentul specific l-a început acum câteva zile. Cea dintîi problemă, așa cum a spus-o el însuși ziariștilor, este să se deprindă cu forța gravitațională redusă pe care o va găsi pe Lună. Aldrin, veteran al spațiului cosmic, presupune că prima plimbare pe Lună nu va fi lipsită de surprize. De la început, va trebui să se acomodeze cu faptul că greutatea sa corporală va fi de 6 ori mai mică decît pe Pămînt. Edwin Aldrin crede că această situație (1/6 G) este esențial deosebită de experimentele pe care le-a făcut pînă acum: greutatea dublă (2.G) din laboratoare, greutatea normală (G) de pe sol, greutatea zero (0.G.) din spațiul cosmic (imponderabilitatea). Adaptarea imediată a comenzilor nervoase și a tensiunii musculare la gravitatea de pe Lună va cere un efort special, dar Aldrin speră că-i va fi mai lesne să meargă cu picioarele pe sol și să lucreze cu minile la 1/6 G decît la zero G, deoarece pe Lună va putea face toate mișcările mai repede, mai ușor, dar va avea, oricum, simțul greutății și posibilitatea unui reper stabil.

Programul Apollo-11 prevede că „Păianjenul” (modulul Lem) va rămîne pe Lună 20—22 de ore. Imediat după alunizare, cei doi cosmonauți... se vor culca. Se crede că șase ore de somn vor fi de ajuns pentru a-i deprinde cu viața pe Lună. Primul care va ieși din modul, cu forțe proaspete, va fi Buzz Aldrin. El va atinge solul lunar, va face cei dintîi pași pe Lună, apoi, dacă totul decurge conform prevederilor, va pregăti coborîrea instrumentelor și a celui de al doilea om.

Aldrin și Armstrong vor lua mostre din pulberea și din pietrele de pe Lună (în total 25 de kilograme) vor măsura temperatura la suprafața Lunii, în plin Soare și la umbră, vor măsura eventualul „vînt” de pe Lună, eventualele căderi de meteoriți și de pulbere cosmică, vor măsura luminozitatea Pămîntului.

Prima vizită pe Lună va dura între două ore jumătate și trei ore. Reintrați în modul, cosmonauții vor avea de minuit un mare număr de instrumente și aparate pentru a reveni pe planeta originară. Aldrin e convins că va izbîti să realizeze această performanță.

N.A.T.O.

Anacronismul politicii de bloc

Andrei Vela

Istoria ultimelor două decenii atestă că unul din fenomenele cele mai negative ale lumii contemporane, o barieră în calea colaborării între popoare, un anacronism incompatibil cu independența și suveranitatea națională a statelor îl constituie existența blocurilor imperialiste agresive. Omenirea nu se poate considera în siguranță, pacea va fi mereu labilă, atât timp cât acestea vor exista pe arena internațională.

Preocupate în mod firesc de propriul lor viitor, popoarele Europei văd în stabilirea unor relații de bună vecinătate, încredere și înțelegere între țările continentului calea cea mai sigură spre menținerea și consolidarea păcii.

Existența, timp de 20 de ani, în apusul continentului, a blocului agresiv al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord — N.A.T.O. — a însemnat prin obiectivele și structura acestuia unul din impedimentele majore în calea destinderii și normalizării raporturilor intereuropene.

ÎN CE CONSTĂ ANACRONISMUL POLITICII DE BLOC?

Este larg acceptată ideea că blocurile militare și politica de bloc au devenit anacronice, că nu corespund „spiritului vremii”, condițiilor internaționale actuale de conviețuire între state și popoare. Chiar în rindul apologetilor atlantici ai politicii de bloc se recunoaște că ea se găsește în opoziție cu acele posibilități pe care cuceririle științei și tehnicii, cuceriri uluitoare și încă nevalorificate, le oferă umanității în vederea creării unui „model de existență” a lumii care să nu fie în contradicție cu valorile reale și cu necesitățile secolului nostru.

Pe străzile orașului olandez Neerlen, tinerii muncitori și studenți au organizat o demonstrație cerind retragerea Olandei din N.A.T.O. și încetarea înarmării atomice

Anacronismul politicii imperialiste a blocurilor militare este atestat de o serie de factori istorici, politici, economici și chiar militari:

1. Din punct de vedere istoric, aceste blocuri și alianțe, ca și războiul însuși, s-au dovedit a fi instrumente neadecvate pentru rezolvarea problemelor existente în relațiile dintre state. Datorită acumulării unor capacități distructive incalculabile, războiul și toate mijloacele de promovare și susținere a sa, armele racheto-nucleare, precum și blocurile militare, prin însăși dialectica dezvoltării lor, au devenit un nonsens. Este necesar ca, pe actuala treaptă a dezvoltării istorice a societății umane, ele să fie excluse cu desăvârșire din rindul metodelor de rezolvare a litigiilor dintre state.

Realizările fără de seamă ale științei, care duc la creșterea forțelor de producție, concură și la dezvoltarea forței militare. Numai o mică parte a fantasticei capacități de distrugere acumulate până în prezent ar fi mai mult decât suficientă pentru a nimici viața pe vaste teritorii și pentru mai multe generații. Nu întimplător, în Occident, chiar și cei mai înverșunați adepți ai înarmării sînt nevoiți să vorbească despre necesitatea de „a se limita și controla armamentele” de care globul pămîntesc este suprasaturat. În acest context, teoreticieni militari, ca de pildă generalul francez Gallois, au ajuns la convingerea că, asemenea războiului, „alianțele militare au devenit și ele un lucru învechit în epoca armelor nuclea-

re”, subînțelegînd prin aceasta și posibilitatea desființării lor. Desigur, unii se referă la așa-numitul „echilibru nuclear” ca la o alternativă a blocurilor militare în vederea asigurării păcii. Dar viața a dovedit cu prisosință inconsistența și caracterul dăunător al acestor teorii. Orice echilibru în acest domeniu fiind deosebit de labil, menținerea lui impune o permanentă încercare de forțe și duce implicit la escaladarea înarmărilor, la ivirea unor noi surse de conflicte.

2. Factorilor istoric și militar li se alătură cel politic. Ideea că epoca noastră trebuie să rămînă o epocă a confruntării taberelor militare opuse este refuzată și de rațiune și de tendințele spre destindere și colaborare neîngrădite între statele lumii.

Majoritatea guvernelor lumii, importante organizații mondiale, Organizația Națiunilor Unite cu imensul ei prestigiu, declară coexistența pașnică drept principal mijloc de asigurare a conviețuirii statelor cu orînduirii sociale diferite. Logica desfășurării evenimentelor obligă să se treacă de la declarații generale privind coexistența, la fapte care să ducă la înfăptuirea reală a principiilor acesteia, de la deziderate politice la acțiuni. Acea predică pe care o reprezintă blocurile imperialiste agresive în calea coexistenței pașnice trebuie fără îndoială să dispară.

În ultimul timp, s-au făcut auzite diverse teorii despre coexistența dintre blocuri ca o „concesie făcută impetuoașei afirmări a ideii de coexistență”. Dar nu trebuie făcut un efort prea mare pentru a demonstra că de denaturată ar fi o asemenea accepțiune a coexistenței. Împărțirea lumii în lagăre înarmate și opuse nu ar fi astfel decît consfințită ca formă de lungă durată a unui echilibru militar precar. Acceptarea tezei despre coexistența dintre blocuri nu ar face decît să perpetueze divizarea lumii, ar întîrzia întronarea unei coexistențe reale, ar consacra ideea, acreditată îndeosebi de teoreticienii nord-americani, cu privire la rolul deosebit care revine Statelor Unite, ca principala forță nucleară a alianței occidentale, atât în fixarea „liniei strategice” a blocului N.A.T.O., cît și în determinarea raporturilor Est-Vest. O asemenea teorie promovează un nou sistem al subordonării colective față de reguli impuse statelor din exterior și chiar dacă este prezentată drept o „formă a coexistenței”, ea este inacceptabilă, în contradicție cu năzuința popoarelor spre o coexistență pașnică reală, care să pună capăt dependențelor, pe un plan sau altul, al unor țări față de altele.

3. În sfîrșit, factorii economici vin să adauge noi argumente limitării istorice și caracterului perimat al blocurilor militare.

Politica de bloc pe plan militar a fost întregită cu strădanii de a dubla alianța atlantică cu o „integrare” economică vest-europeană. Chiar dacă eforturile în această direcție au suferit, pînă în prezent o serie de insuccese, ele au constituit o frînă în calea dezvoltării unor relații economice normale între state. Lipsa de realism a politicii integraționiste, oglindită și în actualele competiții între diferitele grupări economice închise, precum și repetatele crize monetare occidentale, au scos în relief limitele înguste ale aceluia mod de gîndire care încearcă să dea forme supranaționale și suprastatale fenomenului economic. Aceste limite sînt valabile și în domeniul militar și politic; luate la un loc, ele au provocat și alimentează mereu contradicțiile de nerezolvat

existente în cadrul alianței militare nord-atlantice.

Un domeniu, evident, al discrepanței dintre exigențele politicii de bloc și limitele potențialului economic al statelor occidentale îl constituie permanența dezbateri în jurul contribuției pe care o aduc sau ar trebui s-o aducă statele membre ale N.A.T.O. la menținerea și dezvoltarea alianței atlantice. Practica arată că un număr mare de state, chiar dintre cele avansate din punct de vedere economic, nu sînt dispuse să facă față cerințelor crescînde ale înzestrării cu tehnica modernă, impusă de continua escaladare a înarmărilor. Inegalitatea, și așa destul de mare, chiar între unii membri ai N.A.T.O. adîncește contradicțiile din cadrul alianței atlantice, statele aflate pe poziții economice mai puțin favorabile fiind puse în situația de a depinde în măsură și mai mare de partenerul cel mai puternic, ca urmare a efortului militar la care sînt constrînse.

Înarmările reprezintă, însă, o afacere extrem de rentabilă pentru marile monopoluri. Guvernul american alocă miliarde de dolari în scopul pregătirilor militare. În același timp, pentru a compensa scurgerea dolarilor, el cere în schimb continua mărire a contribuției statelor membre ale N.A.T.O. la eforturile sale financiare. Astfel, N.A.T.O. devine mereu mai scump, deși inutil chiar după părerea unor teoreticieni occidentali. Pe măsura trecerii timpului, guvernele încep să-și dea seama că varșă o parte a bugetului țării într-o investiție de care națiunile respective nu vor profita niciodată.

Exploatînd dificultățile partenerilor de a-și aduce contribuția la menținerea uriașului angrenaj al blocurilor militare pe care le patronază, Statele Unite adaugă la supremația pe care o dețin în domeniile economic, tehnologic și științific și pe cel din domeniul militar.

DE LA ANACRONISM LA NOCIVITATE

N.A.T.O. și logica de bloc pe care a generat-o și impus-o s-au răsfîrțat negativ asupra atmosferei politice, a activității sociale, a gândirii contemporane occidentale. Principiul politicii de forță neagă, printre altele, însăși importanța apropiierii între națiuni, apropiere determinată de interesele bunei vecinătăți, ale colaborării în scopuri pașnice și pe baze reciproc avantajoase.

Recurgerea la forță, inclusiv cea militară, presiunile economice și politice — derivate firești ale politicii atlantice — nu pot crea decît o stare anormală, sporesc tensiunea internațională, permanentizează anomaliiile lumii contemporane:

1. Faptul că pe aproape fiecare din cele cinci continente au fost create blocuri militare: N.A.T.O. în Europa occidentală, S.E.A.T.O. în Asia de sud-est, A.N.Z.U.S. în zona Pacificului, alături de cele cîteva mii de baze și foruri militare plantate pe toate meridianele, în timp ce toate mările lumii sînt brăzdate de flote de război și submarine atomice, creează o stare de *incordare în relațiile dintre state, alimen-tează neîncrederea între ele*, purtînd în sine și favorizînd tendințe de dominație din partea unor state imperialiste. Existența, impusă de forțele imperialiste agresive, a blocurilor militare și a bazelor pe teritoriul altor state reprezintă o piedică în calea colaborării între popoare.

Poziția de forță — principiu fundamental al N.A.T.O. — îndreptată spre

exteriorul alianței, are repercusiuni și spre interior, se manifestă ca factor de înăsprire a relațiilor chiar în sînul grupării respective.

Forțele militare ale alianței atlantice urmăresc să exercite nu numai o influență ci chiar un control asupra activității politice a guvernelor. Nu rareori, oameni politici și presa unor țări membre ale N.A.T.O. deplîng faptul că, în realitate, sub lozincă apărării intereselor comune ale alianței se manifestă din plin și fătîș politica de dictat. Din motive politice și militare, care de cele mai multe ori le sînt străine, țările acestea — în special cele mici — se văd frînate în năzuința de a-și desfășura liber inițiativele izvorite din propriile interese. Se caută prin diferite mijloace împiedicarea liberei manifestări a cerințelor reale ale popoarelor spre colaborare, înțelegere și bună vecinătate.

Politica de bloc promovată sub patronajul N.A.T.O. încearcă să-și pună amprenta negativă și asupra activității organismelor internaționale, urmărindu-se ca poziția unora dintre state să fie tributară obligațiilor unilaterale asumate în cadrul alianței militare.

2. Aspectul cel mai concret al anomaliiilor ce izvorăsc din politica de divizare a lumii în grupări militare opuse este cel legat de comerțul exterior. Istoria postbelică este plină de exemple care arată cît de absurde au putut fi *pedicile puse de monopoluri în calea schimburilor economice dintre națiuni*.

Un întreg sistem al blocadelor economice, impuse împotriva unor state de membrii cei mai influenți ai alianței atlantice, și-a dovedit în fond ineficiența, dar o serie de reglementări rigide au împiedicat, de-a lungul anilor, desfășurarea unei circulații regulate de mărfuri între state, adeseori chiar între vecinii cei mai apropiați. Faimosul Comitet pentru reglementarea comerțului cu țările comuniste (C.O.C.O.M.), listele care impun restricții în exportul unor materii prime, discriminările și condițiile de inegalitate în desfășurarea schimburilor comerciale au dus la întreruperea sau frînarea unor relații economice tradiționale pe toate continentele. Nici în prezent nu au fost total depășite discriminările în comerțul dintre țări aparținînd unor orînduiri sociale diferite. Între diferite state, circuitul materiilor prime de mare importanță, al unor utilaje și mașini (în special echipament electronic, mașini de calcul și altele, piese de precizie, anumite produse chimice etc.), achiziționarea unor licențe și, în general, schimburile în domeniul cercetărilor științifice cele mai recente nu funcționează, fiind supuse unor reguli ce adesea depășesc interesele normale ale securității naționale. Ele devin instrumente de tranzacție și presiuni politice, împiedicînd procesul normal al progresului.

3. Anomalia cea mai gravă provocată de existența N.A.T.O. o constituie *încălcarea principiilor independenței și suveranității naționale a statelor*. Mai mult ca oricînd în istoria multiseclară nefastă a alianțelor militare, în epoca noastră au fost demonstrate pe deplin caracterul antipopular al blocurilor, daunele pe care le aduc ele intereselor naționale ale statelor.

Pentru a-și impune tendințele hegemoniste, cercurile interesate ale Pentagonului au promovat larg teza cu privire la caracterul supranațional al organismelor N.A.T.O. și al blocurilor militare în general. Se depun eforturi pentru a realiza in-

tegrarea efectivă a forțelor armate, a comandamentelor și a întregii logistici a armatelor occidentale. Planificarea strategică comună în cadrul cartierelor generale ale N.A.T.O., conduse de generali americani, activitatea statelor majore comune (instalate pe teritorii străine) au tîns să transforme tot mai mult alianța nord-atlantică într-un *prototip al blocului militar supranațional*. Teoreticienii militari occidentali recunosc faptul că această operație nu a reușit pe deplin. Dar chiar așa, „imperfectă”, ea a lezât sentimente și interese naționale în suficientă măsură pentru ca N.A.T.O. și ideea de bloc militar să fie respinse într-o măsură tot mai mare de opinia publică.

Nu s-au stins încă ecourile împotrivirii stîrnite în rîndul maselor populare de inabilele încercări ale unor ideologi de a demonstra „învechirea” noțiunii de suveranitate națională. Tezele fostului ministru de război al Republicii Federale a Germaniei, F. J. Strauss, cu privire la necesitatea ca lumea contemporană să se debaraseze de „sentimentul exagerat” al independenței și să cedeze suveranitatea națională în schimbul supranaționalității au fost în timpinate pretutindeni cu dezaprobare.

În ciuda unor asemenea „concepții” care se străduiesc să discrediteze și să minimalizeze ideea suveranității naționale, dreptul fiecărui popor la o dezvoltare liberă și independentă rămîne principiul fundamental al relațiilor dintre state. Orice referire la argumente care pretind să demonstreze că „limitele naționale” ale statelor au devenit „o haină prea strîmtă” nu sînt mai mult decît o mostră învechită a ideologiei războiului rece. Din nesocotirea dreptului internațional și considerarea propriilor interese de stat ca fiind valabile și obligatorii pentru restul lumii izvorăște concepția care a stat la baza „argumentelor” americane în discuțiile legate de cererea Franței ca organisme N.A.T.O. să se retragă de pe teritoriile sale, întrucît îi lezează suveranitatea. „Potrivit constituției S.U.A.”, scria fostul președinte L. Johnson într-una din scrisorile sale adresate generalului de Gaulle, acest tratat este lege pentru noi”. În consecință, un act aprobat de constituția americană, chiar dacă lezează interese neamericane, nu poate fi pus în discuție de nimeni. „Sînt surprins, scria mai departe președintele american, de părerea dv. că prezența forțelor militare aliate pe solul francez aduce prejudicii suveranității franceze... Mi s-a părut întotdeauna că prezența lor corespunde aplicării suveranității franceze cu înțelepciune și clarviziune. Nu consider că această participare și această colaborare constituie o încălcare a suveranității noastre sau a suveranității vreunui din aliații noștri”.

O asemenea sugestie a stîrnit o largă dezaprobare în Franța. În legătură cu sfidarea de către americani a sentimentelor naționale, ziarul francez „Le Populaire” scria la vremea aceea că: „...în epoca coexistenței pașnice, a ignora în mod deliberat (cum fac Statele Unite — n.a.) regulile de comportare și independența națiunilor arată că e ceva putred în regatul lui Johnson”.

Revenind asupra acestei teme, Henry A. Kissinger remarcă recent în ziarul vest-german „Die Zeit”, că rezultatul unei asemenea politici este „o masivă frustrare a europenilor (se are în vedere Europa occidentală — n.n.) care se exprimă printr-o iritabilitate deosebită față de America. Politica atlantică se află de aceea în fața unei crize profunde”.

Toți acești factori, care, acționând tot mai puternic, adâncesc criza politicii atlantice, pun la ordinea zilei căutarea acelor soluții raționale care să asigure securitatea statelor, să facă imposibilă încălcarea dreptului internațional, să asigure respectarea sentimentului de demnitate al națiunilor.

Toate acestea vin să confirme, încă o dată, caracterul perimat al blocului N.A.T.O., anacronismul și nocivitatea existenței sale.

ALTERNATIVA REALĂ — SECURITATEA INTERNAȚIONALĂ

În Europa, continent cu o uriașă experiență istorică, conștiința anacronismului pe care-l reprezintă blocurile militare, ca obstacol în calea normalizării și îmbunătățirii relațiilor dintre state, este împărtășită tot mai larg. O opinie publică din ce în ce mai eficientă și autoritară în formele sale de manifestare pledează pentru dezvoltarea unor raporturi de largă colaborare, pentru stabilirea unui climat de încredere între națiuni, pentru înfăptuirea securității.

În parlamentele a numeroase țări — printre care Italia, Norvegia, Islanda și altele — se înregistrează interpelări viguroase în legătură cu efectele negative pe care le implică participarea țărilor respective la N.A.T.O. Scriitori, publiciști de prestigiu semnează articole convingătoare împotriva serviciilor impuse țărilor lor ca urmare a prezenței acestora în organizație. Demonstrații de masă de mare amploare exprimă sentimentul larg împărtășit de opinia publică în legătură cu adevăratele cale — aceea a apropierei și încrederii între țări și popoare — pentru care trebuie să opteze statele continentului. Chiar în cercuri guvernamentale, rostul N.A.T.O., în condițiile tendinței generale spre destindere, devine obiectul unor profunde îndoieli.

Fără a intra în analiza tendințelor centrifuge din cadrul alianței atlantice, este cazul a aminti poziția Franței care a răspuns încercărilor de limitare a suveranității sale naționale prin hotărârea de a părăsi angrenajul militar al N.A.T.O. O tendință similară manifestă astăzi Canada, după cum „lipsa de entuziasm” — pentru a cita o agenție occidentală — față de apartenența la acest bloc poate fi lesne descoperită în cazul altor țări cum sînt Danemarca, Islanda sau, referindu-ne la personalități politice de răspundere, președintele R.F. a Germaniei, Gustav Heinemann. Cu ocazia reuniunii de două zile de la Bruxelles a Consiliului N.A.T.O., între 15—16 noiembrie 1969, la care au participat toți miniștrii de externe ai țărilor membre, precum și o serie de miniștri ai apărării, s-au făcut declarații care denotă influența cîștigată de ideea stabilirii unor noi raporturi între statele continentului, indiferent de orînduirea lor socială.

Astfel, ministrul de externe canadian Sharp, ca și omologul său belgian Harmel, au afirmat în această ordine de idei că destinderea este un obiectiv necesar, deși de durată, iar Hartling, ministrul de externe danez, a împins afirmația mai departe, atrăgînd atenția asupra „pericolului escaladării cursei înarmărilor”. La rîndul său, Michel Debré, șeful diplomației franceze, a declarat la radio: „Țelul primordial al oamenilor de stat din țările occidentale trebuie să-l constituie destinderea”.

Destinderea — și prin ea, securitatea — este într-adevăr singura alternativă la politica de blocuri. Pentru realizarea

ei sînt necesare contacte între state, folosirea tuturor posibilităților pe care le deschid realitățile lumii contemporane. Întrucît nu se pot aștepta rezolvări miraculoase, trebuie acceptată ideea că realizarea securității va fi un proces îndelungat, înfăptuit prin contribuția asiduă și creatoare, prin munca și efortul fiecărei țări, indiferent de mărimea teritoriului ei, de numărul populației și de forța sa militară, în deplină egalitate și respect reciproc.

În spiritul acestor principii înțelege Republica Socialistă România, ca — alături de celelalte țări socialiste — să-și aducă o contribuție cît mai eficientă la realizarea unei reale securități pe acest continent și în lume. În Apelul statelor participante la Tratatul de la Varșovia către toate statele europene, adoptat la recenta Consfătuire de la Budapesta, statele socialiste au dovedit încă o dată atașamentul lor ferm la cauza securității europene. După cum se arată în Apel, analiza situației din Europa, a raportului real de forțe social-politice duce la concluzia că există posibilitatea certă a realizării securității continentului, la aceasta putîndu-se ajunge prin eforturi comune și ținîndu-se seama de interesele tuturor statelor și popoarelor. Și nu încapă îndoială că realizarea unui climat de încredere și securitate în Europa se va răsfrînge pozitiv asupra ansamblului vieții internaționale. Propunerea de a se convoca conferința europeană pentru examinarea problemelor securității europene și colaborării pașnice corespunde intereselor tuturor statelor de pe continent și oferă prilejul de a dezbate și găsi căile și mijloacele cele mai potrivite pentru desființarea blocurilor și instaurarea unui climat propice colaborării multilaterale, în avantajul tuturor.

Tratatul de la Varșovia, încheiat între unele țări socialiste europene, este un răspuns, o măsură de autoapărare față de crearea blocului militar occidental. Este un tratat încheiat între state suverane, independente și egale în drepturi, menit să apere țările membre împotriva unui eventual atac imperialist.

Prevăzînd limite precise valabilității sale, tratatul se numără printre puținele documente asemănătoare care fixează și condițiile istorico-politice ale încetării propriilor lor existențe. Ideea aceasta a fost de repetate ori reluată și subliniată în mod solemn în documente comune ale statelor membre: o dată cu desființarea Pactului nord-atlantic, și Tratatul de la Varșovia va înceta să existe. Desigur, atît timp cît există N.A.T.O. sînt necesare și justificcate menținerea Tratatului de la Varșovia. Întărirea capacității de apărare a țărilor socialiste.

În Apelul adoptat în capitala ungară, „statele participante la Tratatul de la Varșovia reafirmă programele lor îndreptate împotriva divizării lumii în blocuri militare, a cursei înarmărilor și amenințărilor rezultînd din aceasta pentru cauza păcii și securității popoarelor, precum și alte măsuri și prevederi conținute în Declarația cu privire la consolidarea păcii și securității în Europa adoptată la București în 1966”.

Desființarea blocului N.A.T.O. și ca urmare, a Tratatului de la Varșovia, ar permite dezvoltarea relațiilor dintre statele europene pe baze noi. Această măsură politică de mare însemnătate ar aduce o contribuție importantă la slăbirea încordării în lume, ar netezi calea spre introducerea fermă pe continentul european a unui climat de apropiere și colaborare fructuoasă.

reflector

SE VA PRELUNGI OARE ACORDUL PRIVIND BAZELE MILITARE DIN SPANIA ?

După recenta vizită la Washington a ministrului spaniol al afacerilor externe, Fernando Maria Castiella, zărele americane scriseseră că s-a realizat „un acord de principiu” privind reînnoirea tratatului asupra bazelor militare americane de pe teritoriul spaniol. Presa spaniolă este însă unanimă în a respinge această interpretare a rezultatului tratatelor purtate de Fernando Maria Castiella cu secretarul de stat al S.U.A., William Rogers. Într-un interviu publicat în ziarul „Arriba”, ministrul de externe al Spaniei a precizat că tratativele de la Washington n-au dus la reînnoirea tratatului americano-spaniol, ci numai la prelungirea răgazului necesar pentru a se determina clauzele unui eventual acord. „În consecință, arată ziarul „Arriba”, dacă nu se va realiza în mod efectiv un nou acord, bazele americane vor trebui să fie desființate, iar personalul lor va trebui să fie repatriat la 26 martie 1970, data expirării actualului tratat”.

De altfel, încă de la sosirea sa la Madrid, Fernando Maria Castiella declarase pe aeroport: „A mai rămas încă un drum lung de parcurs pentru a duce negocierile la bun sfîrșit”. El insistase asupra faptului că au rămas încă nereglementate „numeroase puncte de o importanță considerabilă”.

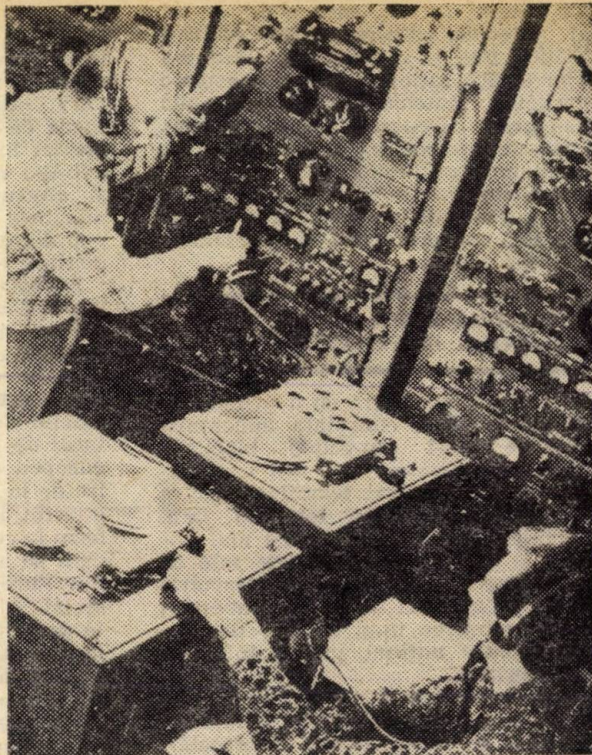
În informațiile privitoare la conținutul discursurilor de la Washington, zărele americane arătau că, în schimbul reînnoirii tratatului pe încă 5 ani, Spania ar cere armament nou în valoare de 700 milioane de dolari. Statele Unite ar fi făcut o contraofertă: ar fi dispuse să livreze armament în valoare de 140 milioane de dolari.

Într-un articol consacrat acestei probleme, ziarul „Christian Science Monitor” seria: „Vorbînd cînstît, credem că a sosit timpul ca atît Casa Albă cît și Departamentul de Stat să-și pună următoarele întrebări: a) are, într-adevăr, America nevoie de aceste baze? și b) dorește America să-și asume riscul reacției pe care o va provoca faptul că va fi prezentă în mod fizic în Spania atunci cînd va lua sfîrșit regimul lui Franco? Se întrevade aici o serioasă sursă potențială de dificultăți viitoare pentru Administrația Nixon și ar fi timpul ca aceasta să înceapă să reflecteze asupra lor”.

Pe de altă parte, perspectiva prelungirii prezenței bazelor militare americane provoacă puternice manifestații de protest în Spania. Așa-numite „grupuri de comando orașenești”, formate din muncitori și studenți, au demonstrat mai multe zile consecutiv în fața sediliilor întreprinderilor americane de la Madrid și din alte orașe.

TEHNICA ȘI OMUL ÎN COSMOS

Convorbiri cu savanții sovietici
BORIS PETROV și OLEG GAZENKO

Inginerul A. P. Eliștratorov și tehnicianul M. M. Barkavski înregistră pe bandă de magnetofon datele primite de pe bordul navei cosmice „Voshod“

Ne-am obișnuit să întâlnim numele academicianului Boris Petrov alături de al academicienilor Sedov sau Blagonravov, în declarațiile și comentariile autorizate care urmează după fiecare nouă premieră spațială sovietică. Specialist de notorietate mondială în problemele cosmonauticii, acad. Boris Petrov este membru al Prezidiului Academiei de Științe a U.R.S.S. și al Consiliului de colaborare internațională în domeniul explorării și folosirii spațiului cosmic. Iată răspunsurile academicianului Petrov la întrebările adresate în cadrul convorbirii pe care mi-a acordat-o la sediul Academiei de Științe.

— Vă rugăm să caracterizați actuala etapă a programului sovietic de cercetări spațiale, în lumina succesului reputat de tandemul cosmic „Soiuz-4“ și „Soiuz-5“, precum și perspectivele care se întrevăd în privința creării stațiilor cosmice orbitale.

— Programul spațial al Uniunii Sovietice are ca țel esențial dezvoltarea științei și evită orice efecte exterioare. Acest program prevede cercetarea planificată a spațiului cosmic, perfecționarea continuă a tehnicii spațiale și a mijloacelor de investigație spre a putea avansa pas cu pas, în deplină siguranță, în explorarea Cosmosului. În legătură cu experiența „Soiuz-4“ și „Soiuz-5“, aș vrea să amintesc joncțiunea automată pe orbită a două aparate din seria „Cosmos“, joncțiune care a precedat această experiență și a constituit o mare contribuție sovietică la tehnica spațială. Experiența întreprinsă cu navele „Soiuz-4“ și „Soiuz-5“ reprezintă un nou pas înainte pe calea creării de stații științifice orbitale. În cursul acestei experiențe s-au putut preciza mai multe probleme pe care le ridică realizarea unor asemenea stații și anume: pilotarea manuală a navelor, apropierea și joncțiunea lor efectuată de oameni, trecerea cosmonauților de pe o navă pe alta prin plutire în spațiul cosmic, verificarea preciziei mai multor sisteme de bord. Zborul navelor „Soiuz-4“ și „Soiuz-5“ prezintă o mare importanță nu numai în legătură cu crearea stațiilor orbitale, ci și pentru zborul omului pe

alte planete. Ca atare, se poate afirma că această experiență marchează un moment memorabil în dezvoltarea de ansamblu a tehnicii spațiale. Desigur, însă, că mai trebuie să se lucreze mult pentru lansarea viitoarelor mari stații orbitale. Când problemele vor fi rezolvate, se va putea vorbi de construirea unor stații cu existență îndelungată și cu schimburi de echipaj.

— În această perspectivă și dat fiind caracterul de laborator științific al viitoarelor stații orbitale, considerați posibil ca pe aceste stații să lucreze savanți care n-au fost supuși în prealabil unui antrenament tot atât de riguros ca acela care precede astăzi un zbor cosmic?

— Cred că, pe măsura trecerii timpului, va fi posibil să ne arătăm mai puțin exigenți în această privință, decît sîntem astăzi cu cosmonauții. Nu consider însă, că ar fi rezonabil să trimitem vreodată pe o orbită circumterestră oameni cu sănătatea necontrolată sau cu o rezistență fizică slabă. Alpinistii trebuie și ei să se antreneze înainte de a escalada un vîrf de munte și cu atît mai mult un om de știință care ar vrea să facă alpinism. Iar în Cosmos, e și mai greu.

— La începutul erei spațiale se vorbea frecvent de primejdia care o reprezintă pentru cosmonauți radiațiile cosmice și eventualitatea unor ciocniri cu meteoriții. Cum se pune astăzi această problemă?

— Experiența și cunoștințele acumulate ulterior ne-au arătat că probabilitatea ciocnirii unei nave cosmice cu un meteorit este minimă, dar, desigur, n-aș putea afirma că un asemenea pericol pur și simplu nu există. Presa americană scria, bunăoară, că faptul că o serie de sateliți orbitali au încetat să funcționeze trebuie interpretat ca fiind consecința coliziunii lor cu meteoriții. Acestea sînt, însă, supoziții necontrolabile, iar ceea ce putem afirma pe bază de date este că pericolul meteoriților s-a dovedit a fi mai mic decît se credea. În ce privește primejdia razelor cosmice, ea există efectiv. În primul rînd, e periculos ca nava să treacă fără un

scut protector corespunzător — scut care reclamă mărirea greutateii navei — prin zona centurilor de radiații. Desigur, sarcina oamenilor de știință este să elaboreze traseul cel mai puțin nociv. Al doilea aspect și cel mai dezagreabil: exploziile solare. Dificultatea provine din faptul că savanții nu dispun încă de posibilitatea de a pronostica exploziile cu un avans considerabil. Și în această privință, însă, încep să se obțină progrese.

— De ce la întoarcerea lor, cosmonauții sovietici aterizează, în timp ce cosmonauții americani amerizează? Există un avantaj în coborîrea direct pe sol?

— Nu se poate vorbi de un avantaj, ci de anumite particularități. Teritoriul sovietic prezintă comodități mai mari pentru aterizare decît pentru amerizare. Tehnica zborurilor cosmice permite însă, deopotrivă, ambele variante. De pildă, „Zond-5“ a amerizat.

În încheierea convorbirii acordate, acad. Petrov a evocat vizita făcută în România în urmă cu cîțiva ani. „Am vizitat țara dv. — mi-a declarat domnia-sa — și păstrez din această călătorie cele mai bune impresii. Aș vrea să profit de prilejul pe care mi-l oferă revista „Lumea“ pentru a ura savanților români mari succese în toate domeniile științei și pentru a ura fericire și prosperitate poporului român“.

Cadența în care se desfășoară asaltul Cosmosului nu numai că a ridicat în fața biologilor, a fiziologilor, a medicilor o amplă problemă principală nouă dar, după cum se știe, a determinat constituirea biologiei și a medicinei cosmice ca discipline științifice autonome, aflate astăzi într-un spectaculos proces de afirmare. Citeva dintre pasionantele probleme cu care sînt confruntate aceste noi ramuri ale științei ne-au fost prezentate de unul dintre eminenții specialiști sovietici, dr. Oleg

Gazenko, profesor de biologie cosmică la Universitatea din Moscova.

— *Ce concluzii se pot trage din contactul de până acum al organismului uman cu condițiile spațiului cosmic, îndeosebi cu starea de imponderabilitate, și cum se pune din punctul de vedere al medicinei cosmice problema zborurilor de lungă durată?*

— Se poate formula o concluzie principală și anume: demonstrarea posibilității omului de a trăi și lucra în spațiul cosmic. Trebuie avut, însă, în vedere, că e vorba de spațiul cosmic apropiat, ca să spun așa, inclusiv Luna. Acest spațiu, omul îl poate cuceri în mod cert. În ce privește zborurile de lungă durată, rămân însă destule aspecte neelucidate și, în primul rând, cel menționat în întrebarea pe care mi-ați pus-o: efectele lipsei gravitației pe o perioadă îndelungată. În condițiile imponderabilității, omul se ciocnește de trei probleme. În primul rând, defecțiuni în coordonarea mișcărilor. Nu este, însă, o problemă dramatică, complicată și, în orice caz, omul învață să-și coordoneze mișcărilor și în această situație. De exemplu, în spațiul cosmic, scrisul cosmonauților se schimbă. Totuși, de regulă, ceea ce scriu ei e lizibil. Sau: în primele momente ale stării de imponderabilitate le este greu să atingă un buton. Prin control vizual și prin obișnuință, ei izbutesc însă să efectueze mișcarea dorită. A doua problemă: tulburările de orientare provocate de faptul că, în condițiile imponderabilității, aparatul vestibular nu mai furnizează creierului informații exacte despre poziția corpului. Ca atare, un cosmonaut așezat normal în fotoliul său poate avea iluzia că s-a răsturnat ș.a.m.d. Nici această a doua problemă nu se pune în termeni dramatici. De altfel, contează mai ales reactivitatea omului față de acest fenomen: unii reacționează cu calm, alții sunt cuprinși de teamă. Aviatorii, de pildă, se dovedesc a fi mai puțin sensibili, deși se cunosc și cazuri cînd piloți excelenți „clachează”. În orice caz, probe preliminare ne permit să stabilim reacția organismului la fenomenul pierderii capacității de orientare.

— *Cu acest prilej, cred că am aflat și unul din criteriile de selecție a cosmonauților...*

— E adevărat, acesta e unul din criteriile. În sfîrșit, a treia problemă, de astădată mai serioasă: starea de imponderabilitate provoacă o serie întreagă de modificări ale funcțiilor fiziologice. Cea mai importantă este creșterea presiunii arteriale. Intuitiv, s-ar putea afirma că nici această problemă n-ar deveni insolubilă în condițiile unui zbor cosmic prelungit dar, în orice caz, ar fi necesar un zbor experimental de minimum șase săptămîni pentru a trage concluzii mai ferme.

— *Se vorbește frecvent și de o componentă psihică, de eventuale dificultăți de adaptare la mediu...*

— Este exact. Și în această privință aș enumera două serii de factori. Există, în primul rând, factori psihici pasageri. E ușor de imaginat, de pildă, că anumite etape ale zborului cosmic — decolarea, plasarea pe orbită, aterizarea — sînt de natură să provoace un coeficient mai ridicat de tensiune nervoasă, iar noi nu-l putem pregăti pe cosmonaut spre a înfrunta asemenea momente pentru simplul motiv că nici un model terestru nu e în stare să înlocuiască situațiile reale. Din fericire însă, asemenea etape durează puțin, doar citeva

minute. A doua categorie de factori sînt factorii psihici cu caracter constant. Printre ei putem enumera desprinderea de Pămînt, monotonia mediului din capsula spațială, limitarea fluxului informațional etc. Această ultimă problemă preocupă în modul cel mai serios pe specialiști. Pe Pămînt, omul primește în permanență o abundență de informații. Absența sau limitarea informațiilor nu contează, desigur, în actualele zboruri cosmice de scurtă durată, dar în zborurile lungi poate avea consecințe asupra psihicului. În sfîrșit, se pune problema armonizării relațiilor între parteneri, mai ales că în viitoarele zboruri interplanetare echipajul navei cosmice va cuprinde piloți, tehnicieni, astronomi, biologi, ingineri, cu alte cuvinte o mică colectivitate ai cărei membri vor fi nevoiți să coexiste un timp mai îndelungat. Pe Pămînt ne putem alege partenerii, pe unii oameni care nu ne sînt pe plac îi putem evita, dar în Cosmos totul devine mai greu. Trebuie create, așadar, bazele unei coexistențe. Poate că termenul nu e tocmai exact, mai corect ar fi să vorbim despre compatibilitatea psihică între parteneri. Nu e un lucru simplu, mai ales că ea trebuie descoperită înainte de zbor. Psihologii lucrează încă de pe acum în această direcție și e de prisos să adaug că eforturile lor vor putea fi fructificate nu numai în spațiul cosmic, ci și pe Pămînt.

— *În ultima vreme, se constată că media de vîrstă a cosmonauților a crescut. Beregovoi, se știe, a zburat în Cosmos la 47 de ani. Ar fi just să se considere că la începutul zborurilor spațiale se puneau mai mult accentul pe tinerețea și vigoarea cosmonautului, iar acum se acordă mai multă importanță experienței și pregătirii sale științifice?*

— La început, exista, în adevăr, necesitatea de a se trimite în Cosmos oameni tineri deoarece, în perioada primelor zboruri, informațiile noastre asupra comportării organismului uman erau foarte limitate. Se știa, în genere, că zborurile nu comportă primejdii, dar unele îndoeli existau. Ca atare, linia era în acel moment de a se trimite persoane cu o sănătate perfectă. Firește că în asemenea condiții preferi să nu trimiți oameni trecuți de prima tinerețe.

Acum, însă, situația nu mai e aceeași, am acumulat numeroase date și putem afirma că anumite tulburări ale sănătății nu reprezintă un obstacol pentru a zbura în Cosmos. În concluzie, vîrsta nu mai e o limită și putem acorda astăzi mai multă atenție experienței și cunoștințelor cosmonautului.

— *Se vorbește cîteodată despre „răul de Cosmos”, așa cum s-ar vorbi despre „răul de mare”. E vorba de alte tulburări decît acelea pe care le-ați menționat la început? Și, în genere, ce poate face în asemenea împrejurări medicina cosmică sub raportul medicației?*

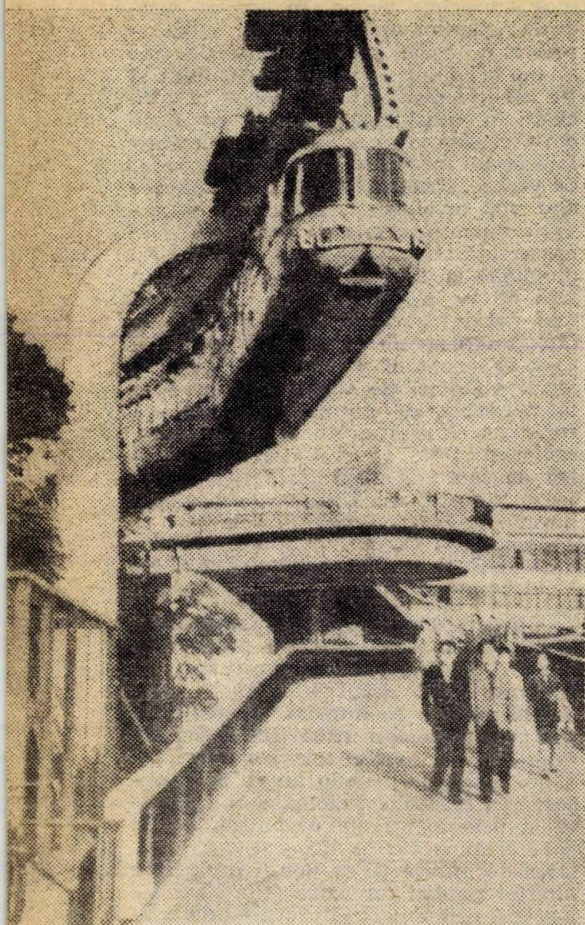
— „Răul de Cosmos” sau „răul de sputnik”, cum îi spunem noi, e menționat, într-adevăr, în literatura de specialitate și înseamnă, în esență, modificarea determinată în funcțiile organismului de condițiile zborului spațial. Important este că astăzi nu numai că înțelegem mecanismul acestor modificări, dar avem tot mai mult posibilitatea de a le combate. În privința medicamentelor, se poate spune că nu totdeauna cele „terestre” sînt eficiente. Pus în alte condiții de mediu, organismul uman reacționează la medicamente în mod diferit. De pildă, o doză normală de somnifer pe Pămînt poate avea în Cos-

mos consecințe grave. În genere, conduita „pămîntească” față de medicamente e foarte standardizată. Se ține seama cel mult de vîrsta pacientului și de intuiția medicului, dar nu se ia suficient în considerație faptul că fiecare om are propria sa reactivitate specifică față de un medicament. Din acest punct de vedere, specialiștii medicinei cosmice sînt mai privilegiați. Ei au sub observație un număr mic de persoane și, în consecință, pot studia sensibilitatea individuală a fiecărui viitor cosmonaut față de un medicament sau altul. Vă mai pot informa că, în momentul de față, un grup de experți se ocupă cu ceea ce aș numi problemele farmacologiei cosmice. Se elaborează produse farmaceutice de natură să întărească rezistența organismului față de efectele radioactivității, să potențeze capacitatea de lucru etc. Desigur, aceasta vizează viitorul, adică zborurile de lungă durată.

— *Cum se face controlul medical al cosmonauților în timpul zborului?*

— Există două grupe de metode. Primele au ca scop controlul propriu-zis al stării de sănătate pentru a fi sigur că la bord totul decurge normal. Între aceste metode se numără și convorbirile prin radio sau urmărirea cosmonautului pe ecranele televizoarelor. Al doilea grup de metode au ca scop observarea reacțiilor fiziologice, biochimice și psihologice ale organismului. În acest al doilea caz, se urmărește acumularea de informații ce vor fi prelucrate ulterior pentru cercetare științifică. La început, cele două activități — de control direct și de observație — se confundau, urmărindu-se doar electrocardiograma, temperatura corpului și respirația. Medicii și biologii ar dori să dispună de cît mai multe date, dar acest lucru nu este posibil din punct de vedere al inginerilor, deoarece s-ar aglomera excesiv canalele de comunicație dintre Cosmos și Pămînt. De aceea, se recurge acum la înregistrarea pe bandă a observațiilor fiziologice și la ajutorul unor calculatoare electronice portative care înmagazinează și prelucrează „informația fiziologică” furnizată de cosmonauți. Se înțelege că rolul calculatoarelor va crește considerabil în condițiile zborurilor îndelungate și foarte îndepărtate de Pămînt, cînd posibilitatea de a urmări de la sol starea navigatorilor va fi limitată sau imposibilă. După cum vedeți, necesitățile medicinei spațiale au determinat apariția unor noi aparate și metode. Este vorba de seismografie și de biotelemetrie. Seismografia este o metodă de observare a activității cardiace concepută special pentru zborurile cosmice: un aparat minuscul e plasat într-un buzunar interior, în dreptul inimii, înregistrează întreaga activitate cardiacă, fiind sensibil la cele mai neînsemnate vibrații. Biotelemetria, după cum arată și numele, este înregistrarea la distanță a funcțiilor fiziologice. Aș dori să subliniez că metodologia și tehnica ultramodernă cu care operează biologia spațială sînt aplicabile și în medicina terestră. Bunăoară, biotelemetria. Un aparat situat în camera unui bolnav care se află într-o stare critică poate ține sub observație bolnavul și semna la printr-un bec apropierea primejdiei. Noi considerăm că asemenea aplicații ale biologiei cosmice pe Pămînt, în practica medicală curentă, constituie un mod de a ne compensa, de a restitui oamenilor o parte din rezultatele marilor eforturi materiale și spirituale întreprinse pînă acum pentru cucerirea Cosmosului.

Moscova, 2 aprilie

Tren suspendat, pus în circulație la Tokio, în parcul Ueno, pentru a deservi Muzeul Național și Grădina Zoologică

La Tokio, în întreaga Japonie, primăvara este anotimpul florilor de Sakura și al zilelor pline de lumină. În orice alt sezon este fie o căldură înăbușitoare și umedă, așa cum se întâmplă spre sfârșitul lui iunie, în iulie și august, fie — frig ca în lunile de iarnă, începând de regulă cu sfârșitul lui noiembrie. Ninge foarte rar și numai câteva zile, zăpada fiind învinsă de ploile lungi, monotone, insistente. Zile, uneori chiar săptămâni întregi, soarele rămâne ascuns de straturile dense de nori vineții iar pături întregi de ape se cern mărunț deasupra celui mai mare oraș al lumii. Ploaia la Tokio este atât de obsedantă, încât a intrat în peisajul orașului ca una din marile lui virtuți „picturale”, devenind tema preferată a peisagistilor japonezi. Când plouă, mai ales seara, panorama orașului suportă un fenomen bizar de diluție, toate contururile se molesesc, devin difuze, încețoșate.

Indiferent dacă este cald sau frig, dacă plouă sau este soare, Tokio trăiește, prin arterele lui ce se ramifică într-un evantai de altitudini pe sol, în aer și sub pământ — o viață trepidantă și extrem de variată. Orașul înregistrează aproape în fiecare zi „debuturi” arhitectonice. Pe cer se proiectează siluetele staționale ale blocurilor moderne și chiar ale zgirilor-norilor, rezistente la orice cutremure — neobișnuit de frecvente în arhipelagul nipon. Intrările în stațiile de metrou și în chikagai-uri — adevărate orașe comerciale subpămîntene — sugerează geometria uriașei rețele subterane cu o activitate tot atât de susținută ca și la suprafață.

reportaj pe glob

TOKIO

Florea Țiui

Trăind în Tokio, înțelegi că acest oraș, pentru a se acomoda timpului, este permanent supus unor metamorfoze interioare, că această aglomerație neobișnuit de mare este un organism ale cărui procese metabolice determină o continuă transformare interioară, dar și exterioară. Noi clădiri apar zilnic și o dată cu ele orașul oferă o compoziție nouă, de o frumusețe specifică arhitecturii japoneze. Evoluția lui de astăzi simbolizează transformarea societății nipone de la război încoace. Tokio este răspunsul impulsului interior al dezvoltării rapide a economiei japoneze, este, dacă se poate spune, vitrina secolului prin care trecem, secolul oțelului, cimentului și plasticului, al computerelor și automobilelor.

Cineva spunea că Tokio nu este Japonia, așa cum New Yorkul nu este America. Trăind în el, cred însă că Tokio este mai mult Japonia decât New Yorkul America; el este oarecum unic între toate celelalte orașe mari ale lumii. Acest oraș a suferit urmările celor mai mari calamități naturale, a căzut victimă celui mai puternic cutremur care s-a produs pînă acum într-o regiune populată a lumii, a fost aproape complet distrus de bombardamente în al doilea război mondial, dar toate acestea nu l-au devitalizat. Tokio și-a regăsit resurse extraordinare, dezvoltându-se cu repeziciune. În prezent, are mai mulți locuitori decât Australia sau Suedia luate separat.

Indiferent unde te afli, ziua orașul pare obișnuit, poate chiar banal, prin coloritul mereu același, cenușiu, prin decorațiunile inscripțiilor în japoneză — însemne ale firmelor agățate peste tot — care la un loc constituie, însă, o îmbrăcăminte artistică a străzii diferențînd-o

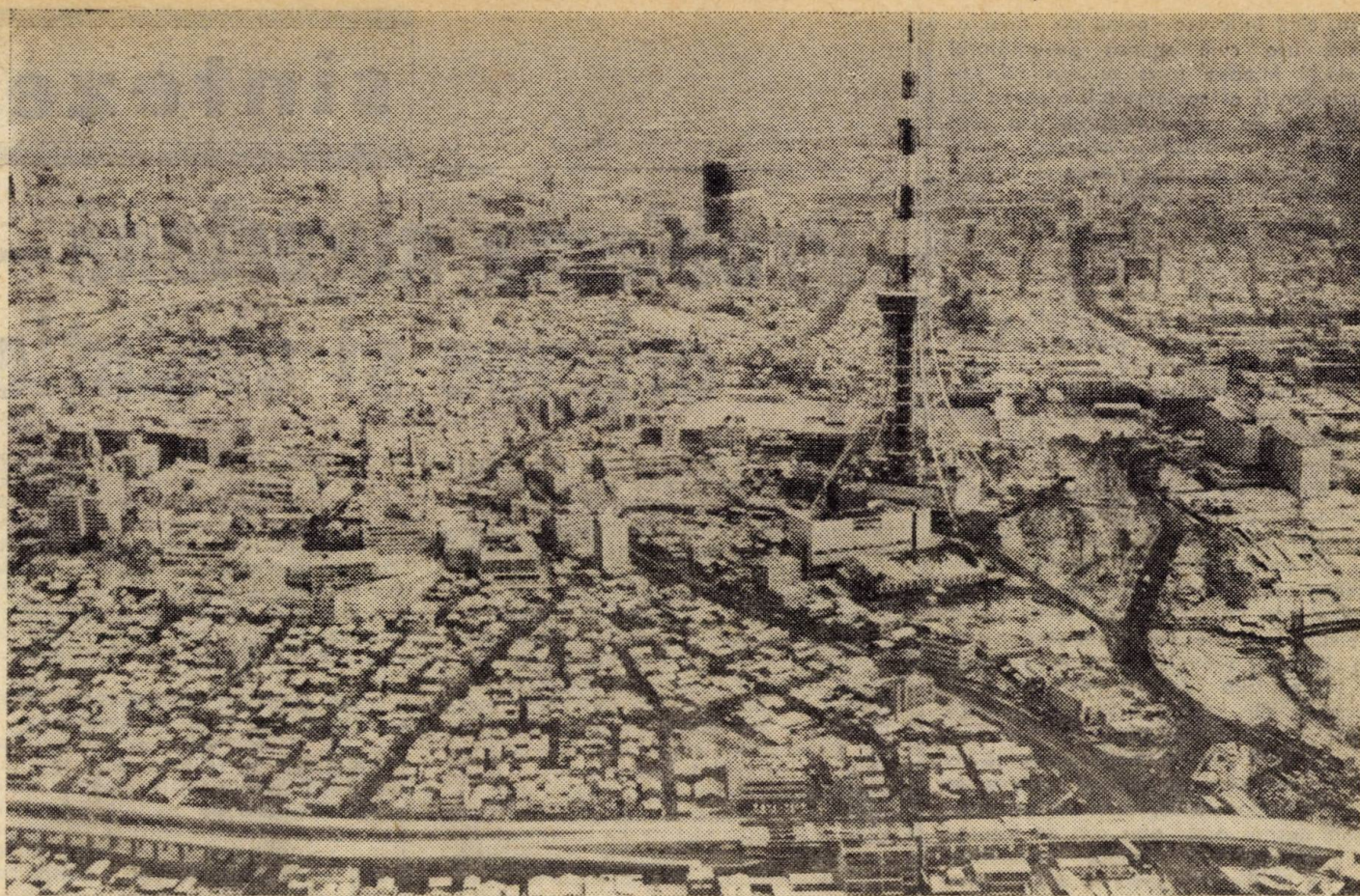

Tinere japoneze, îmbrăcate în kimono-uri tradiționale

complet de străzile orașelor europene. Cînd se lasă seara, Tokio se desfășoară în toată splendoarea luminilor sale mișcătoare. El „înflorește” ca o imensă grădină de lumini multicolore, care dau un aspect cu totul original fiecărui cartier în parte, fiecărei străzi. O veritabilă simfonie de lumini, prin combinațiile ingenioase ale culorilor primare, captează privirile.

În realitate, Tokio nu este un oraș frumos, în genul orașelor Kyoto sau Nara, celebre prin vestigiile trecutului, ori Nagoya și Sapporo, marcate de construcțiile edilitare moderne. Cu toate că se află așezat pe țărmul golfului, el nu este un mare port, cele mai multe vase descărcîndu-și mărfurile și călătorii la Yokohama, la circa 40 de kilometri spre sud. Orașul este foarte aglomerat și, din aceeași cauză, foarte zgomotos. În principalele cartiere, aparate speciale înregistrează frecvent un zgomot cu o intensitate peste limita admisă de suportabilitatea organismului uman.

Dacă nu cunoști orașul și dacă nu ești însoțit de un japonez, Tokio îți apare ca un adevărat labirint; de aceea, este mult mai practic să călătorești pe distanțe mai lungi cu mijloacele de transport în comun, în primul rînd trenurile și metroul, sau autobuzele, troleibuzele, tramvaiele. Cît despre „sofat”, în Tokio termenul acoperă mai mult lupta cu necunoscutul și hazardul, decât parcurgerea comodă a unei direcții oarecare. Nimic nu îngrozește mai mult pe locuitorii metropolei japoneze decât circulația și aerul poluat peste măsură de aproape un milion de autovehicule și de circa 70 000 de coșuri de fabrică.

Vedere a orașului Tokio (zona centrală) cu turnul de televiziune

Cu toate acestea, în Tokio trăiesc și muncesc peste 11 milioane de oameni, iar numărul lor crește anual cu câteva sute de mii, pentru că orașul acesta enorm, cu clădiri foarte moderne, alături de case de lemn, înghesuite, vechi și friguroase, canalizat numai în proporție de circa o treime, constituie pentru japonezi, prin modul lui de existență, un adevărat magnet.

În Tokio, mișcarea este continuă. Toți oamenii din metropolă sînt incomparabil mai grăbiți decît locuitorii altor orașe. Prin atmosfera lui de un dinamism indescritibil, după primul contact, ești obligat să te integrezi, să-ți intri în ritm. Iar cînd îl cutreieri, Tokio îți apare ca un amalgam de nou și vechi, de ultramodern și rudimentar. Poți, de pildă, vizita un magazin sau o expoziție de produse electronice pe bază de circuite integrate, ascultînd, în același timp, o muzică interpretată la șamisen — vechi instrument japonez. Pe stradă, poți privi blocurile moderne pe lingă care trec japonezi purtînd încă sandale sau „gheta” (papuci de lemn) ca și acum o sută de ani; cobori dintr-o clădire prevăzută cu aer condiționat, pentru ca apoi să-ți pironesti privirea pe pereții de piatră ai palatului imperial, rămas aproape neschimbat de mai multe secole. În anumite magazine universale, poți cumpăra cele mai fine mătăsuri de la un etaj la care ai urcat pe scări rulante, dar tocmindu-te stînd jos pe „tatami”, ca și acum o sută de ani. În prăvăliile mici și înghesuite, ca și în trecut, ale car-

tierului Kanda, se vînd zilnic cantități masive de produse ale industriei moderne, aparate electronice de înaltă tehnicitate etc.

Capitala Japoniei, formată în timp din nouă orașe mai mari, 25 de orașele și 14 sate, este astăzi un centru industrial, cultural, punct de atracție turistică, centru comercial. În principal, industria orașului se reduce la cea ușoară și electronică, dar mai există și câteva oțelării, laminoare, șantiere navale. Tokio rămîne, însă, spațiul caracteristic al întreprinderilor mijlocii, care produc instrumente de precizie, aparate optice, instrumente medicale, textile, prelucrează pielea, cauciucul, fabrică biciclete, mașini de cusut, jucării și produse alimentare. Se pare că administrația Tokio-ului duce o politică de încurajare a întreprinderilor mijlocii și, din această cauză, toate micile fabricuțe au început să dispară într-un ritm rapid, nemaiputînd face față concurenței acelor firme care și-au reutilizat producția cu mașini moderne, cumpărate prin intermediul creditelor oferite de băncile controlate de guvernul metropolitan. Dar și acestea se află, la rîndul lor, în pericol, datorită automatizării din marile combinate, destul de numeroase, din imediată apropiere a capitalei — la Kawasaki, Yokohama, Chiba.

În raza orașului Tokio există circa 350 000 de țărani care, cu toate că au o pondere foarte redusă în raport cu cele 11 milioane de locuitori ai orașului, satisfac aproape în întregime nevoia de legume proaspete pentru întreaga populație urbană. Cea mai atractivă piață este hala de pește și legume de lingă portul

principal al orașului, unde zilnic sînt descărcate cîteva mii de tone de pește. Dacă te scoli foarte devreme pentru a fi în piață încă din zori, vei lua parte la un spectacol cu totul neobișnuit: vasele pescărești au descărcat; peștii sînt întinși pe un platou lung de aproximativ două sute de metri și lat de o sută de metri; în forfota nepotolită abia poți să te strecoari pentru a ajunge la tarabele unde negustorii fac licitație. Într-o avalanșă de strigăte și gesticulații specifice miciei concurențe, peștele este preluat de la cei care l-au adus cu vasele, de puzderia de negustori mai mici, care încep să-l pregătească pentru a-l desface altora care vin cu coșuri, adesea cu mici automobile sau cu biciclete, în vederea transportării lui la restaurantele orașului, unde zilnic se consumă cantități uriașe de pește. Oricît ar părea de curios, pentru cei 11 milioane de locuitori ai metropolei se taie zilnic nu mai mult de 95 de capete de vită. În această piață imensă își desfășoară activitatea aproape trei mii de brokeri (cei care preiau peștele de la vase și zarzavaturile de la fermieri) și 35 000 de cumpărători prezenți în fiecare dimineață pentru a se aproviziona.

Tokio este o urbe imensă în care s-au conservat o mulțime de parcuri, cele mai multe dintre ele fiind foste grădini ale nobililor feudali. Mărimea lor mărturisește forța celui care le-a deținut cu mulți ani în urmă. Unele sînt mici, aproape neînsemnate, altele, ca Ueno și Meiji, vaste suprafețe vegetale, trec drept principalele parcuri ale orașului. Mai există grădina Shinjuku, poate cea mai frumoasă dintre ele, care încă mai are un caracter semi-oficial, cu toate că este deschisă aproape tot timpul anului pentru vizitatori, mai ales primă-

vara, cind înfloresc pomii de Sakura. Tokio, așa cum spunea guvernatorul Ryokichi Minobe (ales cu sprijinul comunistilor și al socialiștilor), dispune de neobișnuit de puțină verdeață. Un plan general al autorităților capitalei prevede crearea de noi grădini și parcuri chiar în interiorul centurii verzi care înconjoară orașul.

Lipsa de locuințe în Tokio este o problemă la zi și deține „capul de afiș” al discuțiilor municipalității, în special după război, cind jumătate din casele cetățenilor au fost complet distruse. De aceea, autoritățile metropolitane au inițiat o campanie de construcție a unor blocuri de locuințe pe care le primesc cei mai „norocoși”, întrucît ele se repartizează, în principal, prin... loterie. Cetățenii capitalei sînt foarte dornici să obțină un asemenea apartament pentru că el este, în primul rînd, foarte rezistent la foc și cutremure, fapt esențial într-un oraș în care se cheltuiesc sume destul de mari pentru a face față deselor cutremure și incendii. De aceea, Tokio este foarte bine „înzestrat” cu pompieri și polițiști (aproximativ 25 000). Poliția din Tokio are un rol deosebit de folositor pentru oamenii de pe stradă, care doresc informații despre acest oraș atît de încurcat prin structura lui edilitară. Toate stațiile de poliție principale și subordonate sînt aproape în permanentă legătură, cu ajutorul radioului, prin turnul Tokio — înalt de 333 de metri. Tokio este permanent păzit împotriva incendiilor, de asemenea foarte dese, de peste șapte mii de pompieri. Oricind se poate telefona la cele 3 600 de stații de prim ajutor în caz de incendiu. O parte din pompieri veghează permanent, instalați pe turnurile de incendiu rămase de pe timpuri și, după cîte se spune, încă foarte folosite pentru un oraș construit, în mare parte, încă din case mici de lemn. Printre manifestările tradiționale ale orașului, festivalul pompierilor, desfășurat de regulă, de Anul Nou (în realitate un fel de manevră a unui imaginar incendiu) obține cea mai numeroasă asistență. Este, în fond, marele interes al unor oameni care în 1923, pe timpul cutremurului „Kanto”, au trebuit să plătească un tribut greu de vieți omenesti, nu aflî din cauza cutremurului, cît a incendiilor.

Dar Tokio, peste care străjuiește clădirea Kasumigaseki cu 36 de etaje, (altă cu 40 de etaje se află în construcție lângă gara Hammamatsucho) consumă, mai mult decît orice, timp. Un raid în Tokio, de la un anume punct din centru pînă la periferie, consumă mai bine de o jumătate de zi. Adesea, în anumite porțiuni și la anumite ore, pe arterele de circulație obișnuite ale orașului există o atît de mare aglomerație de autovehicule, încît nu se poate înainta decît cu circa trei kilometri pe oră.

În orice caz, atribuitele de metropolă modernă ale capitalei japoneze nu răpesc orașului farmecul său specific, tradițional, personalitatea lui niponă, distinctă.

sinteze

Problema nigeriană — origine și evoluție

Nigeria, țara africană cea mai populată, deținătoare a unor importante resurse naturale, care și-a cîștigat independența la 1 octombrie 1960, s-a bucurat mult timp de reputația unei certe stabilități și expansiuni economice. Dificultățile de ordin politic au determinat însă o deteriorare rapidă a situației generale a țării în ultimii ani. Astfel încît astăzi, din nefericire, Nigeria prezintă atenției africane și generale imaginea unuiu din cele mai mari state ale Africii victimă unui război distrugător, și consecințele potențării, în proporții necunoscute încă pînă acum, a unor dificultăți cu care — într-o măsură sau alta — sînt confrunțate atîtea alte țări de pe continent. Și într-un caz și în celelalte, dificultățile sînt determinate de exacerbarea diferențelor etnice și nesocotirea imperativului conviețuirii pașnice a diferitelor populații, arbitrarul și artificialitatea care au stat, inițial, la baza stabilirii frontierelor între diversele teritorii africane, efectele politicii coloniale de învrăjbire a populațiilor continentului, rolul nefast al practicilor neocoloniale de amestec în treburile interne ale țărilor Africii.

■ „DIVIDE ET IMPERA”

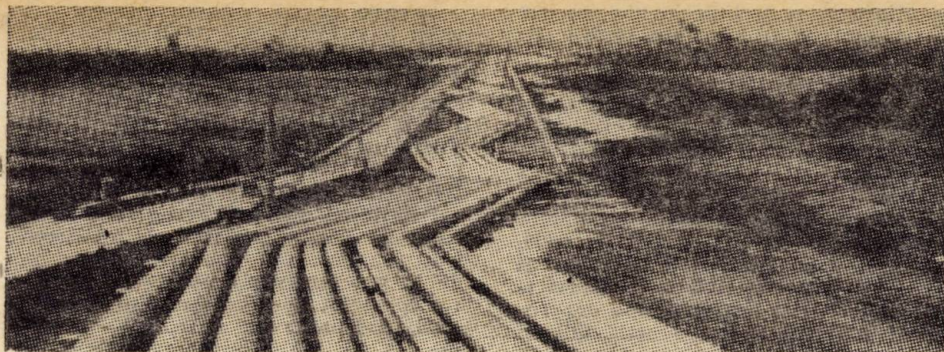
Ca entitate teritorială în forma sa actuală, Nigeria s-a constituit în timpul dominației coloniale britanice. La 1 ianuarie 1900, ea a fost subdivizată în trei mari regiuni: colonia Lagos și protectoratele de nord și de sud. Prin adoptarea acestei decizii un mozaic bogat de populații, cu un nivel de cultură, civilizație, practici sociale și economice deosebit de diverse, erau puse în fața realității de a coexista în interiorul aceluiași cadru politico-administrativ. Dacă, inițial, se părea că la baza acestei împărțiri stăteau și rațiuni de ordin etnic (fiecare regiune corespunzînd, în mare, repartizării teritoriale a celor trei principale populații: hausa în nord, yoruba în vest, ibo în est), avatarurile ulterioare ale sistemului administrativ — modificat în mai multe rînduri — au dovedit de fapt consecvența politicii coloniale, care a oscilat între tendința de a estompa diferențele etnice și tactica promovării, într-un moment sau altul, a diferitelor populații nigeriene, în funcție de interesele metropolei. Astfel, erau încurajate și utilizate tendințele retrograde și conservatoare ale societăților feudale musulmane, de origine hausa din nord, în scopul frînării oricăror încercări de emancipare și progres ale populațiilor nigeriene; pe de altă parte, erau folosite capacitățile deosebite ale locuitorilor ibo de a asimila elemente ale civilizației moderne în vederea asigurării eficacității sistemului colonial de administrare indirectă, specific britanic

(exercitarea dominației prin intermediul unor păături sociale autohtone).

Corolarul politic al acestei orientări a fost conservarea structurilor sociale învechite în nord, încurajarea veleităților de hegemonie a emirilor feudali din regiune și angajarea sudului (într-o oarecare măsură și a vestului) în procese presupunînd transformări accentuate ale structurilor tradiționale africane.

După obținerea independenței, prima autoritate nigeriană s-a constituit ca rezultat al unui echilibru de forțe politico-etnice. În fruntea celor trei provincii au fost instalate guverne regionale, dominate de partide bazate deosebi pe criterii etnice și nu politice. Șeful statului era un ibo, șeful guvernului un hausa; pe plan federal, conducerea era asigurată de o coaliție a partidelor din nord și est. Dar, remarcă ziaristul britanic Stephen Hugh Jones, „acest elegant tablou democratic, stil Westminster, ascundea realități profund neliniștitoare”. Opinia larg răspîdită era că „nordii” dominau politic țara, prin numărul populației, iar „sudii” (ibo și yoruba) controlau economia și monopolizau competențele tehnice.

Suspiciunile crescînde între liderii diferitelor regiuni, scăderea încrederii în loialitatea autorității federale — componente ale situației interne tot mai încordate — s-au însoțit cu nemulțumirea largă față de corupția cercurilor politice aflate la putere. Toți acești factori stau, împreună, la baza loviturii de stat din 15 ianuarie 1966, evocarea exclusivă a conflictelor de ordin etnic, a rivalităților dintre populațiile hausa și ibo nereprezentînd o explicație suficientă. Răsturnarea autorităților federale a fost primită cu satisfacție în numeroase păături ale populației nigeriene, indiferent de regiune, inclusiv la Lagos, unde unul din cele mai mari ziare ale țării, „Morning Post”, scria: „Nigerienii sînt bucuroși și recunoscători că trăiesc această zi, cînd agenții corupției, lăcomiei, nepotismului și tribalismului au fost înlăturați”. Trebuie totuși remarcat că marea majoritate a victimelor loviturii de stat erau reprezentanți ai nordului sau ai vestului și că în noua conducere a țării principalele funcții de răspundere au fost preluate de militari de origine ibo. Elemente ale nordiiștilor — mai ales din conducerea armatei — au început să se pregătească pentru revanșă. Guvernul condus de generalul Ironsi (ibo) s-a declarat în mod oficial împotriva tribalismului, desființînd partidele politice și abolind sistemul federal bazat pe împărțirea țării în trei regiuni. În urma acestor măsuri s-a înregistrat o imigrare masivă de tehnicieni, comercianți și ofițeri ibo din fosta regiune estică, relativ suprapopulată, în diferitele părți ale țării. În nord această mișcare de populație, resimțită ca o încercare de

„colonizare“ pusă la cale de ibo, a declanșat un val de ciocniri între elemente ale populației hausa și imigranți. Tulburările aveau să ia amploare o dată cu intervenția masivă a militarilor hausa; ele au culminat cu răsturnarea regimului generalului Ironsi, în luna iulie 1967 și instaurarea unui guvern militar (în care au intrat apoi și civili), condus de generalul Gowon. La sfârșitul lui octombrie, după cifrele autorităților din est, populația ibo înregistra 30 000 de victime omenești; la aceeași dată, aproape 2 milioane de locuitori ibo din toată țara se refugiaseră în fosta provincie orientală. Fie sau nu exacte aceste cifre, fapt este că amintirea masacrelor a sensibilizat puternic populația din zona de est a țării. Acesta este contextul afirmării pe scena politică nigeriană a colonelului Ojukwu, care avea să depășească, în scurt timp, cu mult, prin acțiunile sale, prerogativele lui legale de guvernator al regiunii orientale. Începând din toamna lui 1967, observă un comentator, Ojukwu s-a străduit să demonstreze că în regiunea administrată de el puterea federală nu se poate exercita altfel decât prin intermediul și cu consimțământul său. Ca replică la masacrele cetățenilor ibo din nord, el a hotărât să expulzeze imigranții din vest și nord, stabiliți în est. Legăturile feroviare între regiunea de nord și Port Harcourt au fost tăiate, deși organizațiile sindicale din regiune s-au pronunțat împotriva acestei măsuri. Decizia a tulburat activitatea economică și comercială, întrucât exporturile și importurile țării au fost nevoite să renunțe la serviciile principalului port comercial nigerian.

ROLUL ARMATEI

În explicarea politicii sale, Ojukwu a invocat apoi, începând din ianuarie 1967, neaplicarea acordurilor încheiate în localitatea ghaneză Aburi, în primele zile ale anului, între membrii Consiliului Militar Suprem (în componența căruia intrau șeful statului, generalul Gowon, și guvernatorii militari ai provinciilor).

Acordurile de la Aburi accentuează, în primul rând, asupra hotărârii participanților „de a renunța complet la forță ca mijloc de rezolvare a crizei nigeriene, de a considera negocierile ca unic mijloc de rezolvare a problemelor și de a pune capăt importurilor de arme pentru ca pacea și încrederea să fie restabilite în țară“. În plan concret, acordurile perfectate limitau prerogativele șefului statului și le întăreau pe acelea ale Consiliului Militar Suprem. Colonelul Ojukwu a fixat data de 31 martie ca termen ultim de aplicare a prevederilor acordurilor, precizând că în caz contrar va întreprinde acest act în mod unilateral în regiunea orientală. La Lagos, poziția sa a fost interpretată ca un ultimatum; guvernul federal a văzut în ea o amenințare cu secesiunea. După expirarea datei de 31 martie, Ojukwu a încetat să mai achite buge-

În Nigeria, noile conducte de petrol din apropiere de Port Harcourt sînt instalate în zig-zag, pentru a se evita rupturile ce s-ar produce din cauza dilatărilor și contractărilor excesive ale oțelului, ca urmare a marilor diferențe de temperatură specifice climei locale

tului federal contribuția regiunii orientale la veniturile statului. Ca urmare, în aprilie 1967, guvernul de la Lagos a hotărât organizarea unei blocaje complete a provinciei orientale. „Războiul nervilor“ a culminat cu proclamarea, la 30 mai 1967, de către colonelul Ojukwu, în fața Adunării consultative a provinciei de est, a independenței Republicii Biafra, și intrarea trupelor federale pe teritoriul fostei regiuni orientale a Nigeriei.

În evoluția conflictului, armata a jucat un rol important. Ea și-a făcut apariția, într-o manieră decisivă, încă din momentul pregătirii și înfăptuirii loviturii de stat din ianuarie 1966. Pondere sa în viața politică a țării s-a făcut apoi simțită tot mai mult, devenind covârșitoare, evident, prin declanșarea operațiunilor militare între cele două fracțiuni ale ei, delimitate prin opțiunea făcută între guvernul central și autoritățile fostei provincii orientale.

Departa de a favoriza o reglementare a situației, intervenția armatei a adăugat elemente în plus de încordare, a deschis un alt cîmp de desfășurare rivalităților și a oferit posibilități noi — deosebit de primejdioase — pentru impunerea punctelor de vedere ale diferitelor forțe angajate în confruntare. Armata nigeriană n-a reușit să se manifeste în cursul ultimului deceniu ca un tot organizat, disciplinat, și nu s-a putut menține în afara ciocnirilor dintre populații. Înaintea declanșării operațiunilor militare, efectivele ei se ridicau la circa 11 500 de oameni. Grosul trupelor se compunea, în general, din militari recrutați în regiunea de nord (5—6 000 de oameni); în serviciile tehnice cadrele proveneau mai ales din est (circa 3 000). În perioada imediat premergătoare începerii ostilităților, o mare parte din militarii de origine ibo s-au deplasat în regiunea de est pentru a se pune sub ordinele colonelului Ojukwu. Pe cîmpul operațional, în diferitele faze ale războiului, superioritatea efectivelor federale (care astăzi, după date neoficiale, ating cifra de 80 000), și pregătirea deosebită a combatanților biafrezi au constituit principalii factori care au asigurat un echilibru de forțe ce nu permite nici unuia dintre beligeranți să obțină o victorie decisivă pe plan militar. O asemenea situație face cu atât mai necesară abandonarea înfruntării pe cîmpul de luptă care — s-a dovedit în mod clar — nu poate asigura nici îndeplinirea obiectivelor guvernului de la Lagos de reinstaurare, prin forță, a calmului și stabilității, sub controlul autorităților federale, în zonele locuite de populația ibo, nici în-

cununarea cu succes a intenției autorităților de la Umuahia de a impune, pe calea armelor, recunoașterea independenței Biafrei.

Ce înseamnă pentru desfășurarea conflictului faptul că Nigeria se afla în momentul declanșării sale pe locul al treilea în Africa în ce privește extracția de petrol, și pe locul 11 în lume, în ierarhia statelor exportatoare de petrol? Sau faptul că ritmul de creștere a producției petroliere a țării a fost în ultimul deceniu cel mai ridicat din lume?

Neglijabilă pînă în 1960, producția de petrol a Nigeriei a trecut de la 3,7 milioane de tone în 1963, la peste 20 de milioane în 1966. În competiția pentru exploatarea petrolului nigerian sînt angajate numeroase companii occidentale, printre care: British Petroleum, Gulf, Mobil, Standard Oil of California, Texaco, Agip, Safrap, Tennessee Oil and Gaz. Principalele țări cumpărătoare ale petrolului nigerian au fost, în 1966, Marea Britanie (54,8 milioane barili), R.F.G. (20,3 milioane barili) și Franța (14,6 milioane barili).

Faptul că majoritatea zăcămintelor petrolifere se găsesc în subsolul zonei orientale a țării (care a furnizat, de pildă, 75 la sută din producția anului 1966), l-a încurajat pe colonelul Ojukwu să spera că va putea asigura, prin valorificarea acestui potențial economic, o poziție solidă Biafrei. Realitatea arată că diferitele companii petrolifere occidentale nu sînt de loc străine de înrăutățirea vieții interne nigeriene. În situația cînd societățile britanice Shell și B.P. au refuzat să-i plătească redevențele, Ojukwu, crede a ști „Sunday Times“, s-a adresat unui consorțiu al băncilor franceze Malet și Rothschild, cărora le-ar fi cedat drepturile de exploatare a rezervelor din zona de centru-vest. Aceași sursă informează că respectivul consorțiu ar fi plătit deja liderilor biafrezi, stabiliți la Umuahia, un accont de 6 milioane lire sterline, care a fost folosit pentru cumpărarea clandestină de arme de pe piața occidentală. Oricum, societatea franceză Safrap are investite deja în scopul exploatarei petrolului din regiunea Deltei 18 milioane de lire sterline. Mult mai importante rămîn totuși investițiile făcute pe teritoriul inițial al Biafrei (în prezent, în mare parte ocupat de trupele federale) de grupul asociat britanic Shell — B.P. — în valoare de 200 milioane lire sterline și societatea americană Gulf — 16 milioane lire sterline.

Preocupate de cucerirea, menținerea sau extinderea surselor lor de profit în această zonă a Africii, diferitele cercuri monopoliste occidentale consideră necesar să sprijine fie guvernul de la Lagos, fie autoritățile de la Umuahia, în funcție de propriile lor calcule; ele se străduiesc să se folosească din plin, în scopul atingerii propriilor lor interese, de această situație dificilă, care le creează posibilități și pretexte sporite de a se amesteca în afacerile interne ale altor state.

UN MILION DE LIRE STERLINE ZILNIC

Ostilitățile au afectat puternic, în diferite maniere, dezvoltarea economică a țării. Întreținerea războiului costă zilnic, după calculele ziarului „Nigerian Observer“, 1 milion de lire sterline. „Războiul a avut efectele cele mai dezastruoase asupra operațiunilor de bancă“, declară președintele băncii Barclays. Un raport al lui Standard Bank subliniază că restricțiile severe la importuri au provocat epuizarea stocurilor și o creștere „foarte rapidă“ a costului

vietii. Se află, la baza acestei situații, mai mulți factori: efortul financiar cerut de întreținerea războiului, paralizarea activității economice în regiunile devenite teatru de operațiuni (mai ales a celei industriale din sud-estul țării — principalul centru de extracție și rafinare a petrolului nigerian și a celei agricole de pe teritorii adjuicate de liderii de la Umuahia), reducerea simptome a forței de muncă (datorită pierderilor omenestii deosebite, sporirii efectivelor militare, exodului masiv al populației ibo, foametei etc.).

Echilibrat până în exercițiul financiar 1966—1967, bugetul a devenit deficitar în 1967—1968 și 1968—1969. Producția de petrol, de circa 20 de milioane de tone în 1966, a fost în anul următor de numai 15,9 milioane (față de 30 milioane de tone proiectate). „Numai vinzările de cacao și arahide se mențin la un nivel ridicat; în ansamblu, producția este paralizată de război — scrie «Le Moniteur Africain du Commerce et de l'Industrie». Planul de dezvoltare pe anii 1968—73, inclus în cadrul unui program de perspectivă pe perioada 1968—1987, a fost deocamdată abandonat din cauza războiului (și din lipsă de resurse)“.

Fără îndoială că încetarea ostilităților militare, realizarea unei situații stabile și sigure ar favoriza reluarea treptată a activităților industriale, agricole și comerciale. Deja prin deplasarea fronturilor de luptă în afara principalului perimetru petrolifer al țării, producția de țigări a cunoscut o înviore — în 1968 a putut fi atins nivelul anului 1966. „Este evident — scrie publicația «Jeune Afrique» — că o economie care în ajunul războiului (și fără a depăși caracteristicile stadiului de subdezvoltare), permitea țării să realizeze un produs național brut de 1732,65 milioane de lire nigeriene, nu poate fi distrusă în întregime de ravagiile războiului. O dată pacea instaurată, Nigeria va intra într-o fază sigură de dezvoltare economică și de industrializare“. Dar este la fel de adevărat că în ultimii ani toate energiile Nigeriei au fost mobilizate de conflagrația militară și că atita vreme cât aceasta va dura, marele potențial de resurse umane și naturale ale țării nu va putea fi pus pe deplin în slujba dezvoltării.

■ AUTODETERMINARE ORI SECESIUNE?

În context african și internațional, conflictul Lagos-Umuahia a suscitat o multitudine de opinii, de cele mai variate tendințe.

Poziția celor ce interpretează acțiunea lui Ojukwu ca un act de secesiune, și o înscriează ca atare, alături de exemple consacrate, începând cu războiul pentru abolirea sclaviei din Statele Unite și terminând cu tentativa separatistă din Katanga a lui Chombe, pornește de la recunoașterea dreptului guvernului federal de a întreprinde totul pentru salvagardarea integrității teritoriale a statului nigerian independent, a inviolabilității granițelor sale, pentru asigurarea dreptului său suveran de a-și exercita autoritatea deplină și neștirbită asupra întregii țări. O serie de state care au îmbrățișat această poziție s-au dovedit totuși preocupate de aspectul umanitar al situației. Astfel, într-o declarație cu caracter oficial, se arată că „țările scandinave consideră această tragedie o problemă gravă, de interes internațional“, făcând apel, în consecință, la inițierea unor acțiuni de ajutorare a victimelor ostilităților. Premierul suedez a ținut să precizeze că „asistența suedeză este determinată exclusiv de considerente

umanitare și nu trebuie în nici un caz interpretată ca o luare de poziție de ordin politic“.

Cea mai mare parte a statelor africane s-au situat din capul locului de partea guvernului federal de la Lagos; membre ale Organizației Unității Africane, ele s-au conformat prin aceasta principiului Cartei O.U.A. care prevede respectarea statu quo-ului actualelor frontiere africane. (Realizând, în 1960, acordul asupra caracterului inviolabil al actualelor frontiere africane, reprezentanții guvernelor continentului au re-marcat totodată criteriile artificiale și arbitrar care au călăuzit, în bună măsură, împărțirea Africii de către puterile coloniale. Hotărîrea luată de O.U.A. s-a subliniat, izvorăște din grija pentru preîntîmpinarea eventualelor revendicări teritoriale, litigii de frontieră sau chiar a nerecunoașterii legitimității existenței unui stat independent, care ar constitui focare de încordare pe continent.)

Evident că, întrunită în plenul său la cel mai înalt nivel cu diferite ocazii, O.U.A. s-a pronunțat în favoarea poziției adoptate de guvernul de la Lagos. Acțiunile concrete inițiate de O.U.A. (dintre care cea mai importantă este activitatea comisiei de restabilire a păcii în Nigeria prezidată de împăratul Haile Selassie) au fost desfășurate întotdeauna cu preocuparea de a nu depăși limitele proprii unei misiuni a bunelor intenții. Avînd în vedere că O.U.A. consideră situația din Nigeria ca o problemă internă a acestei țări, Comisia Organizației a acordat o grijă deosebită atît neimixtiunii în politica guvernului de la Lagos, cît și nerecunoașterii existenței, ca stat independent, a auto-proclamatei republici Biafra.

Este o poziție care — explică adesea înșiși oamenii politici africani — exprimă temerea guvernelor continentului că prin acceptarea acestei căi de creare a unui stat independent african, a cărei rațiune de a fi este în primul rînd relativa omogenitate a locuitorilor săi sub raport etnic, s-ar crea un precedent care ar putea eventual declanșa un proces de fisiune tot mai larg în interiorul actualelor state africane, dată fiind alcătuirea lor pluriethnică.

O serie de opinii formulate în cercurile politice ale continentului apreciază situația din Nigeria pornind de la imperativele generale ale Africii de azi, în fața căreia stau obiectivele consolidării independenței politice, dezvoltării economice și sociale a țărilor africane, sarcinile luptei împotriva dominației străine — colonialiste și neocolonialiste. „Nu există dovadă că dezintegrarea Nigeriei va ajuta mișcării democratice din această țară — scrie publicația «The African Communist». Dimpotrivă, secesiunea va avea, cu siguranță, serioase dezavantaje economice, politice și de altă natură pentru Nigeria; ea va lipsi mișcarea progresistă din această țară de unele din contingentele sale cele mai progresiste, cele mai active din punct de vedere politic; ea va lipsi Africa de această gigantică țară, cu un potențial ce ar putea avea o semnificație profundă în Africa de mîine“.

Ca fundament principal al celui alt punct de vedere, favorabil recunoașterii legitimității actului de proclamare a fostei regiuni estice a Federației nigeriene ca stat independent, sînt invocate mai ales dreptul la autodeterminare, reclamat de liderii de la Umuahia pentru populația ibo și caracterul arbitrar al actualelor frontiere africane (care nu țin seama de repartizarea teritorială a diferitelor populații ale continentelor).

Primele reacții oficiale externe la actul autoproclămării Biafrei ca stat independent au fost fățiș dezaprobatore sau — într-o măsură mult mai mică — reticente. Recunoașterea de către diferitele guverne ale lumii a statului independent nigerian, iar, în plus, în Africa, adeziunea la principiile Cartei O.U.A. sînt principalele explicații ale faptului. Primele recunoașteri oficiale ale Biafrei ca stat independent s-au produs abia după aproape un an de la proclamarea creării sale de către colonelul Ojukwu, în primăvara lui 1968, cînd patru țări africane — Tanzania (13 aprilie), Gabon (8 mai), Coasta de Fildeș (14 mai) și Zambia (20 mai) — au făcut cunoscut acest lucru autorităților de la Umuahia. În diferitele declarații oficiale făcute în capitalele acestor țări, reiese importanța acordată, în adoptarea actului recunoașterii Biafrei, motivelor de ordin umanitar. (În ce privește hotărîrea Tanzaniei, președintele Nyerere a remarcat în mod explicit că nu rațiunile de natură politică au fost hotărîtoare). În favoarea Biafrei — fără ca aceasta să echivaleze cu recunoașterea ei ca stat — s-a pronunțat la 31 iulie 1968 guvernul francez care a declarat în mod oficial: „Sîngele vărsat și suferințele pe care le îndură de peste un an populațiile din Biafra demonstrează voința lor de afirmare ca popor“. Săptămîna trecută, Biafra a fost recunoscută ca stat de Republica Haiti. Vaticanul promovează la rîndul său o politică filo-biafreză (după datele recensămîntului din 1963, regiunea estică a Nigeriei avea cel mai ridicat procentaj de populație de religie catolică — 77,2 la sută).

Gravitatea evoluției evenimentelor din Nigeria a concentrat asupra acestora atenția tot mai largă a diferitelor capitale, a opiniei publice generale. Iar complexitatea situației a favorizat o mare diversitate de aprecieri — oficiale sau nu — asupra cauzelor, responsabilității, soluțiilor conflictului. Și totuși, există un punct de convergență către care tind cea mai mare parte a acestor opinii — preocuparea pentru încetarea grabnică a distrugerilor de vieți omenestii și valori materiale, instaurarea păcii și restabilirea unui cadru normal de conviețuire a populațiilor care la 1 octombrie 1960 au pornit pe calea unei dezvoltări libere și independente, excluderea amestecului străin în treburile nigeriene. Mai multe guverne, indiferent de pozițiile lor de detaliu față de conflict, și-au propus adesea, în ultimii ani, bunele oficii, au făcut celor două părți sugestii concrete în vederea reconcilierii, s-au declarat dispuse de a încerca misiuni de mediere.

În aprecierea evenimentelor din Nigeria, indiferent de opiniile concrete formulate față de un aspect sau altul al conflictului, se poate distinge totuși afirmarea unui consens în ceea ce privește necesitatea desfășurării tuturor eforturilor — în primul rînd din partea celor care sînt astăzi victima acestei conflagrații armate distrugătoare — în vederea găsirii unei căi pașnice de soluționare a conflictului. Un asemenea consens, larg, se exprimă și prin încrederea în posibilitățile reale de care dispune Nigeria în vederea depășirii cît mai grabnice a acestui moment dificil al istoriei sale, deoarece numai astfel se poate răspunde aspirațiilor locuitorilor săi de a trăi într-un climat de natură să asigure realizarea obiectivelor lor de progres și dezvoltare.

Corneliu VLAD

Preocupări actuale ale comuniștilor danezi

Vasile Gheghi

Danemarca este nu numai istorie, comerț, agricultură sau pescuit, ci mult mai mult. Ea este rezultatul muncii unui popor neobosit, harnic, talentat și capabil. Acest popor s-a unit din vechi timpuri cu munca și a luptat împotriva naturii vitrege, a asupritorilor interni și externi. Alături de ceilalți oameni ai muncii, de masele largi populare, clasa muncitoare daneză a început, încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea, să-și revendice drepturile și să se opună exploatarei. În fruntea acestor mișcări, în ultimele decenii, au militat activ și în permanență comuniștii.

Cel de-al XXIII-lea Congres al Partidului Comunist din Danemarca a reprezentat, prin problematica abordată cât și prin hotărârile adoptate, un moment însemnat în viața comuniștilor danezi. În raportul C.C. al P.C. din Danemarca prezentat la Congres, în cuvântul președintelui partidului, Knud Jespersen, ca și în general în dezbaterile care au avut loc, și-au găsit o largă reflectare problemele multiple care se ridică în prezent în fața clasei muncitoare și a celorlalți oameni ai muncii, a forțelor de stînga din Danemarca. Lucrările Congresului au evidențiat năzuința comuniștilor danezi de a găsi soluții viabile, realiste și concrete la problemele ridicate de dezvoltarea social-economică și politică actuală a Danemarcei.

Congresul a aprobat raportul C.C. al P.C.D. „Pentru noi drepturi democratice, pentru unitate în rîndul clasei muncitoare, împotriva forțelor de dreapta, pentru socialism în Danemarca” precum și activitatea și poziția C. C. al P.C.D. în legătură cu problemele interne și internaționale. A fost adoptată, de asemenea, „Declarația-program privind drumul politic și ideologic pentru unitatea forțelor de stînga, pentru democrație și socialism”. Congresul a mai recomandat Comitetului Central studierea și elaborarea unor hotărîri cu privire la educația tineretului, precum și cu privire la unele probleme culturale.

Analiza sarcinilor actuale, a obiectivelor imediate și de perspectivă, a formelor și mijloacelor de acțiune, a permis ca la Congres să se desfășoare un rodnic schimb de idei și păreri în legătură cu activitatea partidului. Examinînd situația economică a țării, Congre-

sul a subliniat că, în perioada care a trecut de la ultimul Congres al partidului (1965), Danemarca a înaintat pe calea dezvoltării sale ca țară industrială; au crescut producția și productivitatea muncii atât în industrie cât și în agricultură. Față de anul 1940, cînd populația rurală reprezenta un sfert din totalul populației, actualmente ea nu reprezintă decît a zecea parte din totalul locuitorilor țării (9 % din populația activă). Deși numărul brațelor de muncă ocupate în agricultură a scăzut, acest sector al economiei a fost, totuși, în măsură să-și sporească continuu producția. În momentul de față, fiecare muncitor agricol danez produce mărfuri alimentare pentru 85 de oameni.

Constatînd fenomenele pozitive în cadrul evoluției economice generale a țării, Congresul a arătat, totodată, faptul că, în ultimii ani, impozitele directe și indirecte au crescut, iar șomajul, în special cel agricol, s-a accentuat. Monopolurile, patronii se împotrivesc majorării salariilor oamenilor muncii, tărăgănează tratativele privind încheierea contractelor de muncă.

Congresul al XXIII-lea al P.C.D. a subliniat puternic necesitatea realizării unității de acțiune a clasei muncitoare, a tuturor forțelor de stînga din Danemarca, în lupta pentru apărarea revendicărilor economice și politice ale celor mai largi mase populare. Participanții la Congres au dezbătut inițiativele și acțiunile organizate de comuniști pentru înfăptuirea acestei unități; referindu-se la lupta comuniștilor pentru realizarea celei mai largi unități de acțiune a oamenilor muncii, președintele partidului aprecia că activitatea pentru înfăptuirea acestei unități trebuie desfășurată în jurul acelor obiective în a căror realizare sînt interesate toate forțele de stînga, toate curentele și orientările democratice. Congresul a apreciat că o atenție deosebită trebuie acordată activității comuniștilor în mișcarea sindicală, subliniind faptul că aceștia pornesc de la ideea că sindicatele au menirea de a-și spori rolul și influența pe plan politic în rîndul maseilor, de a contribui mai activ la organizarea luptei oamenilor muncii, pentru revendicări economice și sociale, pentru limitarea puterii monopolurilor.

Congresul a făcut apel la toți comuniștii pentru a aborda problemele activității lor într-un mod nou și curajos, pentru îmbunătățirea metodelor și stilului de muncă atât în cadrul partidului cât și în rîndul organizațiilor de masă și obștești; în hotărârile Congresului au fost subliniate o serie de concluzii importante privind folosirea unor multiple forme de luptă, imbinarea inițiativei politice cu acțiunea de masă etc. Ocupîndu-se de problema întăririi legăturilor partidului cu organizațiile de masă, Congresul a subliniat necesitatea conducerii și influențării active a acțiunilor tineretului și luptei sale. De asemenea, a fost relevată necesitatea unei munci permanente a comuniștilor în rîndul femeilor și al organizației acestora.

În ce privește activitatea internațională a partidului, Congresul Partidului Comunist din Danemarca s-a pronunțat pentru promovarea unei politici externe de destindere și dezvoltare a relațiilor dintre state, împotriva acțiunilor de pe poziții de forță, a actelor care agravează atmosfera internațională. Comuniștii danezi s-au pronunțat din nou pentru ieșirea Danemarcei din N.A.T.O. și pentru ca țara lor să devină neutră.

Congresul a reafirmat concepția că în condițiile actuale unitatea internațională a partidelor comuniste și muncitorești constituie o necesitate stringentă, că această unitate poate fi realizată numai pornindu-se de la realitățile existente în prezent în lume. În perioada dintre ultimele două congrese, Partidul Comunist din Danemarca, s-a arătat la Congresul al XXIII-lea, a menținut relații bune, frățesti cu celelalte partide comuniste, pe baza principiilor egalității în drepturi și independenței fiecărui partid, a internaționalismului proletar. Cu prilejul recentului Congres, Partidul Comunist din Danemarca și-a reafirmat hotărîrea de a acționa și în viitor în spiritul acestor principii.

Congresul a adoptat o rezoluție de sprijinire a luptei eroice a poporului vietnamez împotriva agresiunii cercurilor imperialiste din S.U.A. De asemenea, au fost adoptate o mișcare de condamnare a politicii teroriste a autorităților sud-coreene și una de sprijinire a luptei pentru democrație și libertate a poporului grec, precum și o declarație de solidaritate cu lupta eroică a poporului spaniol.

Participarea delegației Partidului Comunist Român la Congresul P.C. din Danemarca a constituit un nou prilej de întărire a legăturilor frățesti dintre cele două partide, de exprimare a dorinței reciproce pentru extinderea și diversificarea continuă a acestor legături. Așa cum se arată în mesajul adresat Congresului P.C.D. de către C.C. al P.C.R., dezvoltarea pe mai departe a relațiilor dintre P.C.R. și P.C. din Danemarca „servește întăririi prieteniei dintre cele două partide, dintre poporul român și poporul danez, cauzei unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale”.

reflector

VENERABILA INSTITUTIE VA DEVENI SI MODERNA ?

Pătrunderea în celebra Biblioteca Națională din Paris este riguros controlată: ea să ai acces la tezaurul venerabilei instituții trebuie să fii cel puțin licențiat al unei facultăți. Dintre cititorii înregistrați, 80 la sută sînt profesori universitari, savanți, cercetători. Și totuși, se așteaptă aproape o oră pînă cînd unul din cele 358 locuri ale sălii de lectură devine disponibil. Actualmente, Biblioteca este deținătoare și păstrătoare a 6 500 000 publicații tipărite, 250 000 manuscrise și 75 000 de periodice, adică tot ceea ce s-a editat în Franța de peste trei secole. Acest muzeu al cuvîntului scris este întreținut de 925 de funcționari și frecventat zilnic de 800 de cititori.

Cu tot marelui ei prestigiu, Biblioteca Națională este considerată astăzi, și de beneficiarii și de administratori, nesatisfăcător organizată din punct de vedere al conservării și valorificării întregului ei patrimoniu de opere, precum și în raport cu nevoile cititorilor. Ca atare, se așteaptă deschiderea viitoarei Bibliotecii Naționale Populare din fostul cartier al Haleror, care va avea 1 000 de locuri și va fi deschisă un număr mai mare de ore zilnic, iar cele 1 000 000 de publicații de care va dispune vor fi păstrate și oferite spre consultare prin metodele cele mai moderne. Dar piatra fundamentală a noii biblioteci va fi pusă abia anul acesta și numai peste 7 ani ea va putea permite descongestionarea Naționalei. De aceea, pentru rezolvarea problemelor actuale ale Bibliotecii Naționale, cititorii care frecventează instituția au hotărît să acționeze. Prin manifeste, lansate din inițiativa unora dintre ei, cei zece mii de cititori înregistrați au fost chemați, pentru prima oară în istoria Bibliotecii Naționale Franceze, să-și aleagă un comitet consultativ format din 12 membri, care să-i reprezinte pe lîngă administrație. În acest cadru sînt aduse în discuție dificultățile pe care cititorii le au de împlinat, precum și rolul, metodele de organizare, stilul de lucru, pe care condițiile moderne le impun vechii și ilustrei Bibliotecii Naționale.

PATRU MARI PROBLEME ALE ȘTIINȚEI

Oamenii de știință apreciază că în momentul de față patru mari probleme stau în fața cercetătorilor: 1) sintetizarea unei „gene”, infim fragment al cromozomilor purtători de caracteristici ereditare; 2) descoperirea ultimului constituent al materiei, „subatomul”, care acum are doar o entitate ipotetică; 3) descoperirea procedeeilor sau a substanțelor chimice cu ajutorul cărora să se neutralizeze respingerea grefelor de organism. Pe calea aceasta s-ar putea găsi, indirect, și un mijloc de luptă împotriva anumitor cazuri de cancer, fiind vorba de înlocuirea organelor pe care se dezvoltă tumorile maligne; 4) „domesticirea” bombei „H”, pentru a fi folosită la producerea energiei electrice.

PAKISTAN:

Radu Vasiliu

Astfel, după zece ani de guvernare, regimul mareșalului Ayub Khan, a cărui forță principală era partidul Liga Muslimană, s-a retras de pe scena politică pakistaneză în condiții cu totul excepționale. Evident, această evoluție punctată de evenimente tragice suscită numeroase întrebări, dintre care cea mai dificilă este cea privitoare la cauzele ei. Cum se explică finalul neașteptat al unui regim ce dura de un deceniu și părea să fi instaurat stabilitatea pentru o lungă perioadă ?

EROZIUNEA UNOR STRUCTURI POLITICE

Cînd în 1958, 11 ani după proclamarea Republicii Islamice Pakistan, frînele guvernării erau preluate de mareșalul Ayub Khan, situația se înfățișa în multe privințe asemănătoare celei care a provocat retragerea sa. Grave tulburări sociale și politice amenințau noul stat cu dezagregarea. Ca și în alte țări în curs de dezvoltare care au trecut prin evenimente similare, singura forță capabilă să asigure ordinea era armata. Asumîndu-și conducerea, noul regim își propunea trei obiective majore: dezvoltarea economică, făurirea unității naționale, o evoluție politică spre structurile unei democrații parlamentare. Condițiile în care regimul mareșalului Ayub Khan își începea activitatea erau extrem de grele și complexe. Stat multi-național, (între etnii există mari deosebiri și mai ales de limbă, ceea ce face deocamdată insolubilă problema limbii naționale) cu o populație de 120 de milioane de locuitori, separat în două regiuni — cea de est și cea de vest — aflate la o distanță de 2 000 de kilometri una de alta, nu prea bogat în resurse naturale, marcat puternic de epoca dominației coloniale britanice în privința subdezvoltării economice, alfabetismului și sărăciei, cu structuri sociale desuete, Pakistanul independent avea de rezolvat în primul rînd problema subzistenței sale.

Întemeind un sistem politic piramidal, pe care l-a denumit „democrație fundamentală”, sistem conform căruia reprezentanții în parlament erau aleși de un corp de 80 000 de electori, regimul instaurat în 1958 își exercita funcțiunile bîzîndu-se în primul rînd pe această pătură, promovată, la diferite eșaloane ale ierarhiei, după criterii destul de compozite. Atare distincție, dacă nu discriminare, introdusă în societatea pakistaneză, avea să devină cu timpul unul din elementele principale ale crizei din

La 25 martie, după aproape șase luni de tensiune politico-socială care, în unele momente, ajunsese la ciocniri violente, soldate cu morți, răniți și distrugerii, președintele Pakistanului, Ayub Khan, a demisionat, predînd puterea generalului Yahia Khan, comandantul forțelor armate terestre. Noul șef de stat a proclamat legea marțială pe întreg teritoriul țării, a abrogat constituția, a dizolvat Adunarea deputaților și guvernul. 25 de dispoziții și ordine semnate de generalul Yahia Khan interzic reuniunile și manifestațiile publice organizate fără autorizație prealabilă, grevele generale și parțiale, declarațiile și cuvîntările ce incită la dezordine, instituie judecarea unor delictelor de către tribunale militare sau speciale. Ultimele știri din Pakistan arată că situația a început să se restabilească și că, treptat, viața tinde să se normalizeze.

În vîrstă de 52 de ani, noul șef al statului este caracterizat de presa occidentală drept „un om ferm dar moderat”. Originar, ca și mareșalul Ayub Khan, din Peshawar — provincia de nord-vest a Pakistanului apusean — el a studiat la Universitatea din Penjab și la Academia militară indiană. Devenind ofițer, s-a angajat în armata britanică din Indii. În 1940 este transferat în Egipt, apoi servește succesiv în Sudan, Eritreea, Libia și pe frontul din Italia, unde este făcut prizonier dar reușește să evadeze. După război, urmează studii de stat major la Academia din Quetta. În noua Republică pakistaneză cariera sa militară cunoaște o curbă ascendentă: în 1953 este numit șef adjunct al statului major general, în 1962 comandant șef al armatei din Pakistanul oriental, iar în 1965 comandantul forțelor armate terestre.

Evenimentele care aveau să provoace această schimbare neașteptată au început în octombrie anul trecut. Un șir de demonstrații și greve au marcat creșterea tensiunii sociale. La un moment dat, grupările de opoziție care au drept lideri pe fostul ministru de externe Zulfikar Ali Bhutto, pe fostul mareșal al aerului Asghar Khan, pe fostul guvernator al Pakistanului de răsărit, Azam Khan, pe șeful Rahman și Maulana Bashani alcătuiesc un front comun care revendică ținerea de alegeri pe baza sufragiului universal, eliberarea deținuților politici, recunoașterea dreptului la grevă. Șeful statului, Ayub Khan, acceptă dialogul cu opoziția. El ridică legea excepțională și ordonă eliberarea deținuților politici. Dar convorbirile nu izbutesc să ducă la un acord. Se pare că unitatea grupărilor protestatare era precară, fapt care le-a handicapat în privința capacității de a îndruma mișcările sociale și de a reacționa la tactica de manevrare a autorității constituite. Rezultatul a fost că tulburările au debordat orice cadru politic.

ultimele șase luni. Pentru că, după cum relevă o serie de observatori, cei 80 000 alcătuiau o osatură care, în contextul economico-social al industrializării pe calea liberei întreprinderi mai mult sau mai puțin controlate, și al unei agriculturi încă dominate de marea proprietate, risca pe de o parte anihilarea și deci îngreunarea primenirii, a promoției sociale, pe de alta decalificarea, uzura autorității, decalajul dintre exigențele funcțiunii și valoarea personală. Recentele mișcări sociale au dovedit că aparatul de stat și politic n-a evitat riscurile acestei evoluții. Lipsit de au-

est. În schimb, la un teritoriu de circa șapte ori mai mare (803 000 km²) decât al Pakistanului de est (141 000 km²) are o populație mai mică decât acesta (50 milioane de locuitori, față de 70 milioane în est).

Raportul dintre suprafața teritoriului și populația celor două provincii, alături de celelalte date enumerate, sugerează destul de pregnant amploarea problemelor pe care le ridică efortul de dezvoltare în provincia orientală, unde, pe deasupra, clima este vitregă (inundații catastrofale), economia prezintă accentuate aspecte de monocultură (iuta este

țărani destul de parcimonioasă, marea proprietate rămânând cu poziții puternice. Datorită acestor condiții specifice, ia naștere o dublă migrație de la sat la oraș: surplusul de brațe de muncă pleacă în speranța că acolo va găsi posibilități de trai, iar capitalurile foștilor sau actualilor latifundiași migrează în centrele urbane spre a fi investite în afaceri. Ritmurile industrializării și implantarea teritorială a noilor obiective pe de o parte, timiditatea reformei agrare pe de alta, nu soluționează în măsura necesară absorbirea forței de muncă disponibile, fapt care duce la existența

după șase luni de tensiune socială

diență în cercurile cele mai largi ale populației, el a intrat într-o profundă criză de autoritate care l-a paralizat. Așa se explică, dar numai parțial, de ce o serie de „electori fundamentali” au produs nemulțumirea profundă a maselor, ajungând obiectul unor judecăți și sancțiuni sumare.

INEGALITĂȚI REGIONALE

Dacă pe planul structurilor politice „democrația fundamentală” și-a dezvăluit reversul, pe cel al raporturilor dintre naționalități, finalul pare să fi fost la fel de dramatic. Într-adevăr, presa internațională și cea pakistaneză consemnau, în perioada recentelor tulburări, accentuate tendințe centrifuge, în diferite regiuni ale țării, mai cu seamă în cea de est, tendințe însoțite de revendicarea autonomiei, care puneau în primejdie unitatea statului. Ar fi greu de apreciat anvergura lor și de cîntărit argumentele, mai cu seamă pentru că multe din tulburările petrecute concentrat în formă virulentă nemulțumiri de natură diferită. Potrivit majorității mărturiilor, desființarea, acum cîțiva ani, a provinciilor autonome și crearea celor două regiuni — de est și de vest — dacă în domeniul unificării administrative au însemnat o raționalizare, n-au fost însoțite în aceeași măsură de grija de a asigura o participare proporțională a naționalităților la gestiunea treburilor publice locale și centrale. Disproporția pare să fi fost mai gravă în Pakistanul de est, unde revendicările au atins o vehemență amenințătoare.

De bună seamă, aceste nemulțumiri aveau la bază, cu precădere, cauze de natură economică. Deosebiri și disproporții între nivelul de dezvoltare al diverselor zone se arată mai flagrante la cele două provincii ale țării.

După datele publicate, principalul efort de industrializare a fost în avantajul provinciei de vest care, în ultimul deceniu, a cunoscut un progres important. Mai evoluată din punct de vedere economic, cu mai puține probleme demografice și sociale, cu o climă mai blîndă decât în est, constituind totodată un important punct al tranzitului comercial internațional, provincia de apus a Pakistanului exercită o mare atracție asupra capitalului autohton și străin. 90 la sută din capitalurile particulare, 70 la sută din ajutorul pentru dezvoltare, 72 la sută din importurile de utilaje și mașini sînt destinate investițiilor în această provincie. Ea obține pentru irigații, electrificare, exploatarea miniere și petroliere, construcții de șosele și școli cu circa o cincime mai mult decât provincia de

La Caraci, forțe polițienești împrăștie pe demonstranți

principală resursă), forța de muncă este în proporție mare nefolosită, repartitia terenului cultivabil defavorabilă țăranilor, mijloacele ce li se pun la dispoziție micilor proprietari pentru a rezista concurenței latifundiarilor, insuficiente. Și totuși, această provincie dă țării 75 la sută din totalul veniturilor în devize.

POLARIZARE ECONOMICĂ

Aceste decalaje au ele însele un substrat constituit de modul cum se realizează dezvoltarea în Pakistan. Fără îndoială, în deceniul 1958—1968 țara a obținut rezultate apreciable pe calea industrializării și a creșterii producției agricole (între 1964 și 1968 creșterea economică a fost de 5 la sută pe an). În 1967, ea ajunsese în situația de a-și asigura prin forțe proprii subzistența, succes considerabil dacă se ține seama că vreme de mulți ani o parte din alimentele de bază erau importate, ceea ce reducea posibilitățile de investiții.

Acțiunea liberei întreprinderi în procesul dezvoltării a determinat, pe lîngă incontestabile avansuri ale industrializării, o îngroșare a diferențelor dintre categoriile sociale și, pe temeiul lor, influența sporită a celor ce dețin forța economică. Stimulată de o conjunctură favorabilă, încurajată de programele de dezvoltare guvernamentale, concentrarea capitalului se accelerează în proporții cu totul excepționale. Astăzi, o forță economică ce reprezintă 66 la sută din industrie, 79 la sută din societățile de asigurare, 80 la sută din bănci este controlată de un grup de 20 de familii.

În agricultură, redistribuirea pămînturilor la reforma agrară a fost pentru

unor grupuri mari de oameni dislocați și neintegrați în vreo structură economică, fără statut social precis, vietiind din expediente. Nemulțumirile ce se acumulasă deveneau cu atît mai explozive, cu cît inegalitățile economice și privilegiile se etalau nestingherit, într-o comunitate al cărei venit mediu anual pe cap de locuitor este de 35 de lire sterline — în Pakistanul de est 15 lire (unul din cele mai scăzute din lume). Adăugate frustrațiilor produse de inegalitățile politice și de decalajele naționale, ele nu așteptau pentru a izbucni decât o scînteie.

Restabilirea ordinii și continuarea procesului de dezvoltare se înfățișează în acest context ca o problemă de remodelare a structurilor societății pakistaneze, astfel încît cauzele profunde ale crizei sociale să fie eliminate. Potrivit declarațiilor făcute la preluarea puterii de generalul Yahia Khan, regimul pe care-l conduce își limitează sarcina la pregătirea condițiilor în vederea stabilirii unui regim constituțional. „Țin să fie limpede pentru toți, a spus generalul, că n-am alte ambiții decît pe aceea de a crea condiții propice instaurării unui guvern constituțional”. Referindu-se la modul cum concepe viitorul regim politic al țării, șeful statului a indicat aluziv carențele de care aceasta suferă. „Ferma mea convingere, a continuat el, este că o administrație solidă, curată, cinstită, constituie condiția prealabilă a unei vieți politice sănătoase și a transferării fără zguduiri a puterii către reprezentanții poporului, aleși în mod liber și imparțial de corpul electoral adult”.

Acest program răspunde fără îndoială uneia din necesitățile majore ale situației. Ultimele telegrame de presă anunță că noul președinte a întreprins unele măsuri în vederea normalizării

reflector

JUDECĂTORUL BATTLE A MURIT LA MOMENTUL OPORTUN

Moartea subită a judecătorului Preston Battle, care îl condamnase la 10 martie pe James Earl Ray la 99 de ani închisoare, după un proces-fulger, a survenit în momentul cînd acesta examina, în biroul său, cererea asasinului lui Martin Luther King de a fi rejudecat. Battle declarase că acest lucru nu este cu putință decît dacă se va dovedi că în cursul procesului „au fost violat drepturile constituționale ale lui Ray“. Acum însă, după cum a declarat judecătorul Charles Galbreath, de la Curtea de Apel din statul Tennessee, procesul va putea fi redeschis: legile statului prevăd că orice cerere de acest gen nerezolvată în momentul morții judecătorului căruia i-a fost adresată, trebuie admisă.

Se știe că Ray, sfătuit de cel de-al doilea avocat al său, Foreman, se angajase formal să nu mai facă nicio dată apel împotriva sentinței, dacă va fi judecat și condamnat la închisoare pe baza declarației sale că l-a ucis pe Martin Luther King. Ulterior însă, Ray a renunțat la serviciile lui Foreman, a revenit la primul său avocat Hanes, care îl sfătuisese să declare că a fost atras într-o conspirație, și l-a angajat în plus pe avocatul J. B. Stoner, cunoscut prin activitatea în sprijinul Ku-Klux-Klanului. Stoner a anunțat că noul său client vrea acum să demonstreze că „a fost silț să se declare vinovat“, că va da în judecată revista „Life“ și celelalte publicații care l-au prezentat ca pe un răufăcător și că va obține, cu orice preț, redeschiderea procesului.

Moartea judecătorului Battle — criză cardiacă? — a survenit tocmai la timp pentru a face posibil acest lucru din punct de vedere legal.

DUCESA DEȚINUTĂ

La 27 martie, Luisa Alvarez de Toledo y Maura, ducesă de Medina Sidonia, marchiză de Villa Franco del Bierzo, marchiză de Velez și contesă de Niebla, a fost închisă în penitenciarul pentru femei din Ventaz.

Coboritoare din comandanți ai invincibilei Armada, ducesa de Medina Sidonia este cunoscută pentru activități sociale puțin obișnuite în mediul ei social. Ea a consacrat ultimii ani organizării unei campanii destinate să oblige autoritățile americane să acorde compensații cu adevărat echitabile locuitorilor din Palomares. Ducea și-a afirmat convingerea că agricultorii și pescarii din Palomares, care din cauza suspiciunii de iradiere (după pierderea unor focoașe nucleare) nu își pot exercita ocupațiile tradiționale, au dreptul la despăgubiri mult mai însemnate decît cele acordate pînă în prezent.

Deși titlurile sale nobile i-ar fi dat ducesei prerogative „de a pătrunde călare atît în tribunal cît și în închisoare“, ea nu și-a pus în valoare acest drept. Judecată pentru tulburarea ordinii publice, ducesa are de executat o condamnare la un an și o zi închisoare.

Ce valoare au „probele fizice directe“ și „indirecte“ ale existenței O. Z. N. ?

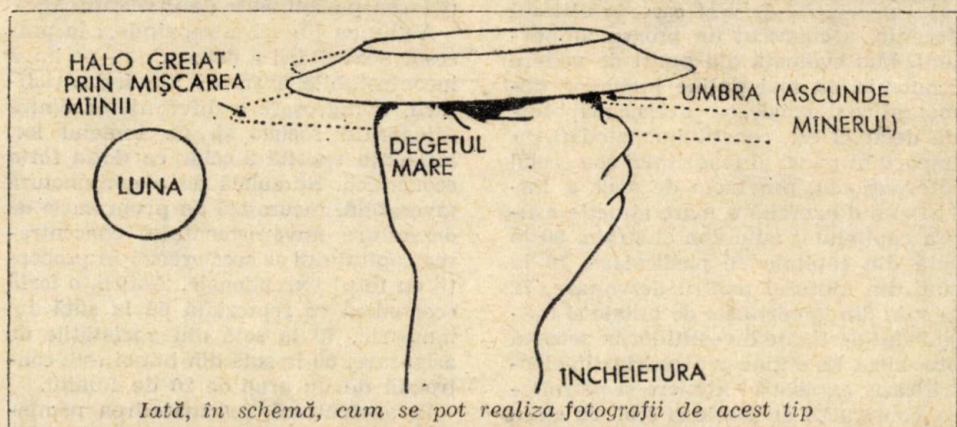
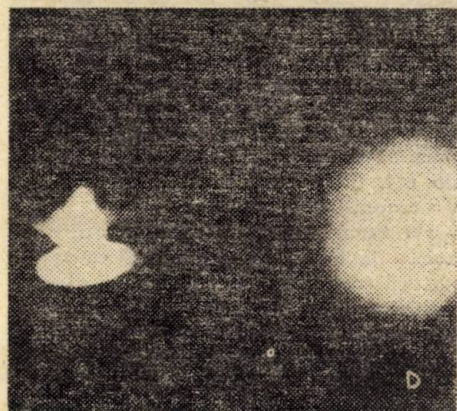
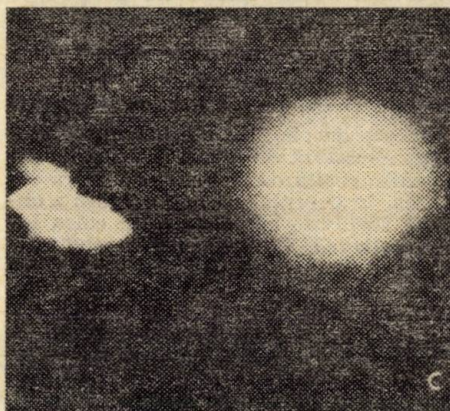
Răspunsul Comisiei Condon (4)

A) Obiectul ar fi apărut din stînga și ar fi început să planeze. Luna se afla în stînga

B) Luna este în dreapta

C) Încercare de a reface situația din foto A, ținînd în mînă un obiect iluminat și creînd un halo prin mișcarea mîinii. Luna este la dreapta

D) Încercare de a reface situația din foto B cu ajutorul unei farfurii ținute în mînă și luminate de o lanternă. Luna este în dreapta.

După acest examen prealabil, s-a trecut la teste fizice și geometrice. S-a căutat să se stabilească dacă obiectul fotografiat este în fața sau în spatele unor elemente date ale peisajului, dacă contrastul corespunde distanței de la care se susține că s-a făcut fotografia etc.

„Studiul Colorado asupra materialului fotografic O.Z.N. nu a ajuns la concluzia că ar exista «farfurii zburătoare». Bineînțeles, nu a putut stabili nici că asemenea obiecte nu există. Consider, totuși, semnificativ faptul că unele dintre cele mai laudate cazuri «clasice» au fost fie identificate ca având o proveniență obișnuită, fie ca de foarte mică valoare probatorie. Această concluzie sugerează că pledoaria în favoarea existenței reale a «farfuriilor zburătoare» a fost construită pe cercetări foarte puțin serioase, dar care s-au bucurat de o mare publicitate».

Iată câteva asemenea demistificări efectuate de Proiectul Colorado :

La Barra da Tijuca (Brazilia), un reporter și un fotoreporter au afirmat că au văzut un disc mare care trecea deasupra capului lor și au făcut cinci fotografii. Fotografiile arată în secvență discul apropiindu-se și trecind într-un mod care pare autentic. O. T. Fontes din Brazilia, care a anchetat cazul, „îl califică drept autentic” și afirmă că autenticitatea lor este confirmată de „documente strict secrete” ale forțelor aeriene braziliene. Documentele ar fi demonstrat „imposibilitatea absolută a unui trucaj”. Dar, studiind fotografiile mărite, furnizate de organizația A.P.R.O., anchetatorii din comisia Condon au constatat că, în cea de-a patra fotografie, discul este iluminat în mod clar dinspre stînga, umbrele fiind evidente, în timp ce un palmier și alte elemente de vegetație din vale sînt iluminate dinspre dreapta.

Se relatează, de asemenea, despre un tehnician rutier cu o foarte bună reputație și referințe excelente, fost polițist, care a declarat că a văzut un disc metalic pe care l-a fotografiat de trei ori, fotografiind, de asemenea, pe un al patrulea clișeu un inel de fum pe care l-ar fi lăsat discul după ce a dispărut. Șeful ierarhic al tehnicianului a confirmat întreruperea transmisiei radio de pe vehiculul acestuia, care ar fi fost determinate de prezența discului. Fotografiile au fost reproduse de foarte multe publicații, fiind considerate printre cele mai bune dovezi ale existenței „farfuriilor zburătoare”. Dar cazul nu a rezistat unei cercetări amănunțite. De exemplu, datele meteorologice din ziua respectivă indicau că tavanul de nori existent în acea dimineață se înălțase cu mult înainte de ora la care au fost făcute fotografiile. Totuși, pe cea de-a patra fotografie se văd nori cenușii destul de denși. Valoarea probatorie a fotografiilor a fost redusă și de alte circumstanțe de aceeași natură. „În cursul studiului meu — relatează Hartmann — am reușit să simulez perfect primele trei fotografii, agățînd o machetă de un fir prins de acoperișul unui camion și fotografiindu-l. Fără a mă pronunța asupra adevărului sau neadevărului celor povestite de martor, aceasta m-a dus la concluzia că și acest caz este lipsit de valoare demonstrativă”.

Iată, pentru exemplificare, cum este prezentată, în raportul Condon, analiza

unor fotografii O.Z.N. supuse investiției proiectului Colorado :

Cazul 53

Nord-estul Statelor Unite

Vara 1965

Anchetator : Hartmann

Rezumat :

Două fotografii ale unui disc strălucitor, cu „apendice” așa-zis invizibil dar (în foto 1) opac, reflectînd lumina iar (în foto 2) luminos pot fi lesne produse ținînd în mînă un obiect iluminat. Nu există dovada probatorie a unui fenomen neobișnuit.

Datele problemei.

Ora : 11,30 (1).

Localizarea : O curte, într-o zonă populată ; teren deluros (1, 2).

Starea vremii : Cer nocturn cețos ; Lună strălucitoare, nu se observă vînt (1).

Aparatul de fotografiat : Yashikas 635 ; film Altipan 120 ; F : 3, expuneri a șase secunde (3).

Informații generale :

Martorul principal își îndreaptă aparatul de fotografiat în sus, într-un unghi de circa 30°—45°, în direcția sud-vest, către virful unui deal din apropierea casei (2, 5). Pe cînd se pregătea să facă o fotografie cu expunere îndelungată, a observat un obiect „alb strălucitor”, „cu lumină proprie”, „mai strălucitor decît Luna” care se apropia din spatele unor copaci aflați pe linia orizontului la stînga (1). Obiectul a fost văzut aproape simultan de martorul principal și de fratele său. Obiectul se mișca „așa cum merge un avion” (5), dar dintr-o dată a început să planeze. Martorul principal a făcut repede o fotografie (foto 1).

Apoi obiectul a pornit spre dreapta, pîrînd încă și mai luminos (1). Din nou a început să planeze ; martorul principal a făcut o nouă fotografie (foto 2). Apoi, obiectul „s-a volatilizat” (1) sau „s-a înălțat cu mare viteză și a dispărut” (4) înainte de a se putea face o a treia fotografie. Nu s-a auzit nici un sunet (1). Obiectul, descris ca „o lumină mare în formă de disc”, de un alb uniform, care nu se reflecta și nu avea o suprafață clar vizibilă (5) și era „solid, lățit în partea de jos”, a fost vizibil circa 30 de secunde.

Negativele arătau o prelungire opacă întunecată, sub obiect, în prima fotografie și o prelungire luminoasă, aparent transparentă, în cea de-a doua ; martorii au declarat în repetate rînduri că, în momentul observației, această prelungire nu fusese vizibilă pentru ei (4, 5).

Ancheta.

Îndemnat de prietenii, martorul principal a prezentat după cîteva zile fotografiile ziarului local (3, 4). Redacția ziarului a studiat atent negativele suprapunîndu-le și constatînd că nu există nici o schimbare în poziția Lunii, dar că obiectul era în două poziții diferite. (Cifrele în paranteză constituie trimiteri la sursele de informații folosite și care sînt menționate în coloana următoare — n.n.).

Critica.

Asemănarea dintre prelungirea de pe foto 1 și un braț cu pumnul strîns și cu degetul mare vizibil — umbrele fiind sugerate în mod corespunzător — este frapantă. S-au făcut fotografii de probă, imitînd originalele, în felul următor : s-a atașat unei farfurii, cu ajutorul unei benzi adezive, un scurt miner pe care cineva îl ținea cu mîna. Farfuria a fost luminată cu o lanternă și mișcată în timpul scurtei expuneri fotografice. Pentru imitarea primei fotografii, lumina a fost ținută la distanță de mîna care sprijinea farfuria, în timp ce pentru a doua fotografie lumina era fixată pe încheietura mîinii, adăugîndu-se dire luminoase prin mișcarea mîinii (după

îndepărtarea farfuriei). Fotografiile de probă ilustrează posibilitatea unei reproduceri similare a : 1) discului (farfurie sau machetă) strălucitor ; 2) apendicelui opac din prima fotografie (brațul neluminat care sprijină modelul) ; 3) apendicelui strălucitor semănînd cu o mînă (mîna luminată) ; 4) transparenței forme luminoase (îndepărtarea brațului în timpul expunerii fotografice prelungite) ; 5) imposibilității de a detecta continuarea apendicelui prin densitometrie (durata prezenței O.Z.N.-ului reprezentînd o mică fracțiune din timpul expunerii).

Concluzia.

Fotografiile au o valoare neînsemnată pentru stabilirea unui fenomen excepțional.

Surse de informare.

1) NICAP — formular cîmplesat de martor.

2) Corespondență între P. J. Klass și W. K. Hartmann.

3) Corespondență internă NICAP, obținută prin amabilitatea NICAP.

4) P. J. Klass : „O.Z.N.-uri identificate”, New York, Random House, 1968.

5) J. G. Fuller, „Incident la Exeter”, New York, Putnam's 1966.

Am ales acest caz pentru că expunerea lui ocupă un spațiu relativ mic și pentru interesanta ilustrație însoțitoare. Dar dacă fotografiile nu pot fi considerate — după cum am avut prilejul să vedem — dovada peremptorie sau măcar probabilă a existenței unor vizitatori extraterestri, ce anume ar putea-o demonstra ? Evident, ceea ce O.Z.N.-iștii numesc „probele fizice directe” și „probele fizice indirecte”.

În prima categorie se încadrează semnele lăsate pe pămînt, asupra vegetației sau pe obiectele despre care se presupune că s-au aflat în contact direct cu O.Z.N.-urile, materialele aruncate sau depozitate de O.Z.N.-uri și în sfîrșit articolele sau fragmentele de articole manufacturate produse de ființe inteligente care n-ar aparține nici unei culturi cunoscute de noi. „Un al patrulea tip de probă fizică — se arată în raportul Condon — și anume o «farfurie zburătoare» nepămînteană sau capturată ar fi o probă extrem de impresionantă. Existența acestui tip de probă a fost sugerată de unii ziariști ca Mosley (1967), care a scris că o farfurie zburătoare capturată ar fi reținută la o bază militară din Ohio, și de Allen (1959), care a prezentat fotografia unei mici creaturi humanoide și a patru locuitori adulți ai Pămîntului, pretinzînd că respectiva creatură ar fi făcut parte din echipajul unei farfurii zburătoare care s-a prăbușit în 1950 în apropiere de Mexico City. În cursul prezentului studiu nu s-a găsit însă nici o indicație în sensul că acest al patrulea tip de dovadă ar fi existat vreodată”.

Dar primele trei ? Urmele despre care se afirmă că ar fi lăsate de O.Z.N.-uri pe pămînt sînt — ca urma peștelui în apă sau ca urma păsării în văzduh — insesizabile, necontrolabile. Așa-zisele „cuiburi de farfurii zburătoare”, de obicei depresiuni circulare în care solul sau iarba au fost turtite, arse sau aruncate în aer, pot fi produse — aflăm din raportul Condon — prin cele mai felurite mijloace. Niciodată nu s-a izbutit să se stabilească o legătură neidentificabilă între un obiect zburător neidentificat și o asemenea amprentă terestră. Uneori s-a semnalat prezența unei radioactivități neobișnuite în zona „urmelor”. Prin verificare, s-a stabilit fie că această radioactivitate este imaginară — de exemplu în cazul morții „misterioase” a calului unui reporter, lingă care s-ar fi găsit, chipurile, „depresiuni stranii în pămînt” — fie că a fost produsă de materiale anume pla-

sate în apropiere, de exemplu vopsea luminescentă. Proiectul Colorado a fost solicitat să analizeze chimic pământul de pe un teren de golf din Port Townsend. Mai mulți tineri afirmaseră că au văzut un O.Z.N. atingând solul într-un loc care părea, după aceea, pustiit de foc. S-a constatat existența unor reziduuri de hidrocarburi în zona respectivă, ceea ce indica folosirea benzinei sau a unei substanțe similare pentru crearea „cuiului de farfurie zburătoare”. Confirmarea acestei ipoteze a venit atunci când s-a găsit în apropiere un bidon de benzină gol.

Așa-zisul „păr de inger” este o noțiune de uz curent în mitologia O.Z.N.-istă. În 1961, C. A. Maney și Richard Hall au descris 17 cazuri de depozitare a „părului de inger” de către O.Z.N.-uri în perioada 1952—55. Este descrisă o substanță fibroasă care ar cădea din cer în cantități mari dar s-ar dezintegra și ar dispărea rapid. Alții se referă la filamente semănând cu uriașe pinze de păianjen care plutesc pe pământ, se prind de firele telegrafice și de crengele copacilor și formează o substanță semănând cu vata de zahăr. Încă înainte de inițierea proiectului Colorado, cercetătorii stabiliseră că ciudata materie „cosmică” este de obicei pur și simplu pinză de păianjen. Grupul Condon a primit spre analiză un praf alb uscat, colectat din apropierea unei case unde se depozitase, după cum se afirma, o cantitate importantă de „păr de inger”. Era o pulbere în care elementul dominant era oxid de titaniu, folosit în mod curent în industria coloranților.

„Iarba spațială” este un alt gen de reziduu lăsat de O.Z.N.-uri ca semn al trecerii lor pe lângă Pământ. Unul dintre cei care o descriu cu o teamă respectuoasă — americanul John Keel — afirma în 1967 că O.Z.N.-urile ar folosi planeta noastră ca un depozit de gunoi. De fapt, se arată în raportul Condon, „iarba spațială” este sirmă de aluminiu aruncată de avioanele militare în pachete de diferite forme și dimensiuni pentru a deruta stațiile radar. Un specimen de „iarbă spațială” încredințat oamenilor de știință de la Universitatea din Colorado a fost furnizat de persoane care, la 5 februarie 1957, observaseră la Manhattan Beach în California două „nave spațiale”. Materialul apăruse la 24 de ore după observație și, atunci când a fost găsit era, se afirma, radioactiv. În momentul când a fost încredințat grupului de cercetători nu mai era radioactiv. Ei au reușit să determine nu numai compoziția exactă a aliajului de aluminiu din care era format ci și uzina din Brooklyn care-l produsese și care și-a recunoscut, de altfel, marfa. O origine similară — cu totul și cu totul terestră — a fost stabilită cu precizie pentru toate mostrele de „iarbă spațială” încredințate grupului Condon.

Dar apostolii O.Z.N.-urilor au la îndemină — sau susțin că au — probe și mai peremptorii: fragmente de „farfurii zburătoare” și obiecte făcând parte din echipamentul acestora. În cartea sa „Farfuriile zburătoare — aici și acum”, citată la începutul acestei expuneri, Frank Edwards descrie pe larg trei asemenea „dovezi materiale”: 1) în 1952, o farfurie zburătoare s-ar fi prăbușit pe insula Spitzbergen și ar fi fost capturată — avariată dar întreagă — de forțele aeriene norvegiene; 2) un fragment de jumătate de kilogram dintr-un disc strălucitor ar fi fost interceptat, tot în 1952, deasupra orașului Washington; 3) o masă de circa 1 500 kg de „metal straniu” ar fi fost găsită la 1 iulie 1960 în fluviul St. Lawrence, iar un cercetător canadian l-ar fi iden-

tificat ca o parte dintr-o navă interstelară care ar fi pătruns în sistemul solar într-un moment nedeterminat din trecutul îndepărtat.

Grupul Colorado s-a străduit să determine ce fapte reale stăteau la baza acestor senzaționale revelații. Pentru „discul intact” din Spitzbergen s-a adresat Institutului norvegian de cercetări militare, Institutului de cercetări pentru apărarea națională din Suedia și serviciului de informații al forțelor aeriene din S.U.A. Răspunsul a fost același: nimeni n-a auzit vreodată de o „farfurie zburătoare” prăbușită pe insula Spitzbergen, nimeni n-a făcut cercetări în această direcție. În cele din urmă s-a descoperit sursa informației lui Edwards: un reportaj de senzație — pe de-a-ntregul inventat — apărut la 9 iulie 1952 în ziarul „Berliner Volksblatt”.

În legătură cu „fragmentul” pe care un obuz lansat de pe un avion cu reacție al forțelor navale l-ar fi desprins dintr-un O. Z. N. deasupra Washingtonului, anchetatorii s-au adresat celor mai înalte autorități militare. Au aflat că: 1) faptul nu este real; 2) avioanele marinei nu au dreptul să zboare înarmate deasupra Washingtonului, acest drept fiind rezervat exclusiv avioanelor forțelor aeriene și 3) în 1952 nu figura în controalele flotei americane nici un „locotenent-comandor Frank Thompson” — persoana de la care Frank Edwards afirmase că deține informațiile.

Cît despre „masa de metal straniu” din fluviul St. Lawrence, obiect semnalat nu numai de Frank Edwards ci și de alte persoane, ea există realmente. A fost însă analizată de Institutul canadian de cercetări și dezvoltare a armamentelor care a constatat că este un reziduu de topitorie obișnuit, fiind formată din oțel cu mangan.

„Examinarea pretinselor probe din aceste trei categorii generale — se arată în raport — a scos la iveală tendința anumitor persoane de a atribui O.Z.N.-urilor orice material sau produs care pare neobișnuit sau ciudat, chiar dacă nu s-a semnalat nici un O.Z.N. în apropiere. Masa metalică de 1 500 kg este un asemenea exemplu. Alt exemplu a fost o depresiune de teren în mijlocul unui sistem de tuneluri în tortocheate descoperite lângă Marliens (Franța) în 1967 și descris în „The Flying Saucer Review”. „Iarba spațială” folosită contra radarului ilustrează aceeași tendință. Au mai fost găsite pe cîmpii sau în păduri și prezentate ca O.Z.N.-uri misterioase sfere cu diametrul de un sfert pînă la jumătate de metru. Aceste sfere goale pe dinăuntru sînt în realitate ținte folosite pentru calibrarea instalațiilor radar. O asemenea sferă, care a stîrnit un mare interes, a fost descoperită la o fermă din Arkansas la 3 noiembrie 1967. Sfera fusese fabricată de Universal Metal Spinning Company din Albuquerque (New Mexico) pentru Laboratorul de fizică al Universității din Las Cruces. Aceste sfere, arată fabricantul, sînt făcute din aluminiu și sînt lansate de avioane, baloane sau rachete. În mod normal, ele sînt lansate numai în regiuni nelocuite. Asemenea sfere, descoperite în Australia, au fost menționate ca fiind în legătură cu O.Z.N.-urile de către Edwards (1967)”.

S-au scris, în literatura pro-O.Z.N., sute și sute de pagini despre așa-zisele fragmente de metal căzute din cer la Ubatuba, lângă Sao Paulo, în Brazilia. Toți autorii afirmă că este vorba de un metal atît de pur încît n-ar fi putut să fie produs pe Pământ. Singura explicație „plauzibilă” a prezenței sale era, după acești autori, explozia unei far-

furii zburătoare. În raport se relatează amănunțit ce procedee chimice, spectroscopice etc. s-au folosit de către un personal foarte specializat pentru a stabili compoziția exactă a fragmentelor. Rezultatul: s-a constatat că magneziul din care erau alcătuite nu numai că nu era „chimic pur” dar era chiar mai puțin pur decît cel mai bun magneziu obținut prin mijloace industriale înainte de 1957, anul „descoperirii” de la Ubatuba.

Capitolul consacrat dovezilor fizice directe se încheie cu următoarea concluzie: „Proiectul n-a descoperit vreo probă fizică în măsură să dovedească existența în atmosferă a unor vehicule de natură excepțională. Credința în existența unor asemenea vehicule — dacă se nutrește o asemenea credință — trebuie să se bazeze pe alte argumente”.

De ce natură? Poate pe așa-numitele „dovezi fizice indirecte”. S-a susținut și s-a încercat să se demonstreze că prezența O.Z.N.-urilor ar avea asupra ființelor și obiectelor din apropiere efecte de natură în special electrică și electromagnetică. Sînt, astfel, descrise opriri bruște ale motoarelor automobilelor, stingerea farurilor automobilelor, perturbarea emisiunilor de radio și televiziune și defectarea ceasornicelor electrice, pene de curent, tulburări ale cîmpului magnetic și intensificări temporare ale nivelului radiațiilor gamma. Într-o publicație (cartea lui Richard Hall „Dovada existenței O.Z.N.-urilor” apărută în 1964) sînt enumerate 106 cazuri de O.Z.N.-uri, în care efectele electromagnetice reprezintă un element-cheie al istorisirii. Dintre ele, 45 se referă la oprirea bruscă a motoarelor automobilelor, însoțită de stingerea farurilor. Prima contradicție constă în faptul că în timp ce unele mașini sînt astfel „paralizate” de apariția farurilor zburătoare, altele, potrivit declarațiilor conducătorilor lor, izbutesc, dimpotrivă, să alerge în urma lor pe distanțe lungi.

Alt element pe care raportul Condon îl consideră „de natură să provoace nedumerire”: sînt semnalate reacții neobișnuite din partea animalelor sau „senzații ciudate” resimțite de persoane aflate în apropierea unor O.Z.N.-uri în cazuri în care se poate stabili ulterior cu precizie că O.Z.N.-ul a fost în realitate o pasăre, sau un balon de plastic. Cum însă afirmațiile despre reacții stranii ale ființelor insuflete nu pot fi verificate ulterior pentru că nu lasă urme materiale, proiectul Colorado a preferat să se ocupe de prima categorie de „dovezi fizice indirecte”.

Ce a constatat? Ridicarea nivelului radioactivității în momentul apariției unui O.Z.N. sau după dispariția acestuia nu a putut fi demonstrată în nici o împrejurare. Pentru a controla afirmațiile potrivit cărora în Antarctica s-ar fi observat în perioada martie-septembrie 1965 o serie de O.Z.N.-uri și totodată s-ar fi produs perturbații ale cîmpului magnetic terestru, membrii grupului de cercetări au luat legătură cu oamenii de știință de la diversele stațiuni de cercetări din Antarctica. S-a aflat, astfel, că personalul științific din Antarctica n-a observat în perioada respectivă nici un obiect zburător neidentificat. Un bucătar de la stațiunea argentiniană a făcut însă o dată o glumă căreia alții i-au dat crezare. Altădată, o radio-sondă lansată de stațiunea britanică de la Halley Bay a fost luată drept „o farfurie zburătoare”. Cît despre variațiile cîmpului magnetic, s-a stabilit că ele fuseseră semnalele în urma defectării aparaturii magnetice.

(Va urma)

Felicia ANTIP

l'Unità

ROMA

COMUNIȘTII ȘI PARLAMENTUL DE LA STRASBOURG

Interviu cu GIORGIO AMENDOLA, întors de la Strasbourg, unde, în cadrul grupului de reprezentanți ai P.C.I., a participat pentru prima dată la ședințele Parlamentului european.

— Ați găsit o atmosferă de criză ?

— Da, de criză încă și mai gravă decât cea la care ne așteptam. O dată realizată zona liberului schimb, care a deschis calea unui proces de integrare economică dominată de marile monopoluri americane și europene, comunitatea nu a reușit să meargă mai departe. S-au pus și bazele unei politici agricole comune, care însă, datorită costului și consecințelor sale, provoacă profunde și justificate critici. Dar n-a avut loc nici unirea politică, nici nu s-a putut defini o linie comună în sectoarele social, industrial, fiscal, financiar, monetar, într-un cuvânt economice. De altfel, criza EURATOM-ului este dovada cea mai elocventă a falimentului politicii comunitare într-un sector hotărâtor.

— Constatăm că opinia publică italiană nu știe prea multe despre Parlamentul european. Ce impresie ne-au adus comuniștii ?

— Organizarea unei adunări cu funcții consultative, condiționate de fapt de hotărârile organelor comunității, apare de la prima vedere greoaie și artificială. Adunarea se împarte în patru grupuri formate pe baze „ideologice”: socialist, democrat-creștin, liberal, gaullist.

În realitate, în cadrul fiecărui grup se manifestă aceleași contradicții care dezbină statele și guvernele respective.

— Socialiști contra socialiști, democrați-creștini contra democrați-creștini ?

— Da, desigur. Ori de câte ori se prezintă o adevărată problemă, aceste grupuri se împart pe baza intereselor de stat. Pe de altă parte, întreaga activitate a adunării este subordonată unor exigențe diplomatice, în mod mecanic reglementate de acordurile stipulate de președinții grupurilor. Pozițiile grupurilor exprimă compromisuri cu greu realizate între diversele formații naționale. Obositoarea alegere a lui Scelba, ca președinte al Parlamentului, cu 52 de voturi, contra 50 date liberalului belgian Lefebvre și cu aproximativ

20 de abțineri, exprimă această stare de contraste acute care reflectă criza comunitară.

— Dacă cineva v-ar întreba: de ce ați mers la Strasbourg într-un Parlament în plină criză, ce-ați răspunde ?

— Întrebarea mi-a și fost pusă în cursul conferinței de presă. Sintetizând, aș spune că am participat la Parlamentul european: 1) pentru a pune capăt discriminării față de comuniști; 2) pentru a cunoaște direct, deci mai bine, problemele comunității și pentru ca pe această bază să ducem cu mai multă eficacitate acțiunea politică prin care se urmărește o revizuire a Tratatului de la Roma; 3) pentru a încerca să stabilim legături cu acele forțe de stînga europene care își pun, ca și noi, obiectivul de a ajunge la o revizuire a Tratatului de la Roma și la o cooperare între toate statele europene, din Est ca și din Vest. Pe lângă aceasta, există o activitate imediată care trebuie desfășurată, îndeosebi în cadrul comisiei fiscale, pentru a apăra interesele muncitorilor, emigranților și țăranilor italieni.

— Ați avut prilejul să lămurii poziția noastră față de problema supranaționalității ?

— Da, în cursul conferinței de presă. De ce — am fost întrebat — sînteți împotriva creării unui stat supranațional în Europa occidentală ? Înainte de toate trebuie să precizăm că problema pare să fie foarte abstractă, date fiind contradicțiile crescînde care dezbină statele — și nu numai în legătură cu intrarea Angliei în Piața comună. Dar, în afară de aceasta, am spus deschis că, dacă se dorește să se ajungă la o unitate europeană, adică a întregii Europe așa cum s-a format ea și cum este astăzi în baza caracterului său geografic concret, în baza dimensiunii sale istorice de continent în care conviețuiesc popoare guvernate de regimuri sociale diferite, atunci trebuie să pornim pe o cale cu siguranță lungă, dar care să pornească de la mase, de la popoarele însele și care să treacă prin forme de cooperare economică, culturală, politică, extinse la toate popoarele. Calea nu poate fi, desigur, aceea a creării artificiale de organe în slujba războiului rece, a N.A.T.O., a împărțirii Europei în două, cum a fost pînă acum.

Crearea unui stat supranațional în Europa occidentală capitalistă, ar agrava, printre altele, împărțirea Europei. În timp ce afirmăm necesitatea ca unitatea țărilor socialiste să fie asigurată prin respectarea autonomiei fiecărui stat, a cărui suveranitate nu poate fi în nici un fel limitată, este clar că trebuie să apărăm autonomia, suveranitatea țării noastre, împotriva unor forme deschise sau ascunse de condiționare economică și militară, ca aceea pe care Statele Unite o exercită în țara noastră. Dacă s-ar ajunge la crearea unui stat supranațional, această condiționare ar fi încă și mai apăsătoare, deoarece forțele dominante într-un astfel de stat, dat fiind caracterul său capitalist, ar fi în mod fatal monopolurile americane și vest-germane.

— Ce inițiative concrete ați indicat în direcția căii de urmat ?

— M-am limitat pentru moment să amintesc propunerea, pe care o consider în continuare valabilă, de a se convoca o conferință economică europeană în cadrul O.N.U. cu participarea tuturor statelor socialiste; și cealaltă propunere cu privire la o conferință pentru unitatea europeană cu participarea forțelor populare, a sindicatelor, a mișcărilor de masă, a asociațiilor religioase, în așa fel încît alături de inițiativele diplomatice ale statelor să se facă simțită voința popoarelor și îndeosebi a clasei muncitoare, fără participarea căreia este imposibil să se ajungă la unitatea europeană.

— Ați putut să faceți la acest prim contact cu Strasbourg-ul unele observații deosebit de interesante.

— Am avut impresia că există, în diferite organe comunitare, oameni capabili și inteligenți care simt întreaga amărăciune a unei munci ce nu poate să ajungă la rezultate pozitive, concrete, din cauza modului politic al comunității de a pune problema. În prezent ei își dau seama de criză. Este evident că o relansare a dezbaterii pe tema unității europene va putea avea loc numai dacă se va porni de la recunoașterea crizei actualei politici și dacă se va încerca să se pună bazele unei noi politici profund diferite. În orice caz, după cum este obiceiul nostru, vom încerca să ne îndeplinim cu seriozitate mandatul primit.

Aspect din timpul grevei generale din Italia. Poliția blochează cu automobile o stradă din Roma, pentru a împiedica manifestațiile

THE NEW REPUBLIC

NEW YORK

ARANJAMENT „ONORABIL”?

TOM WICKER de la „The New York Times” i-a reamintit președintelui Nixon că „nu mai poate fi multă vreme un președinte nou cu posibilități noi; în foarte scurtă vreme va fi rindul său să devină un alt președinte al războiului, care va prezida asupra unui conflict nerezolvat, nepopular în țară și în întreaga lume, un conflict care, în ochii acelor care trebuie să negocieze, îi va aparține președintelui așa cum i-a aparținut și lui Lyndon Johnson”. Nixon se află sub presiune. El trebuie să acționeze grabnic și în orice caz nu în baza premiselor predecesorului său, dacă dorește să aibă pace și liniște în țară. El trebuie să răspundă, ca președinte și nu în calitate de candidat, dacă interesul național sau vreun imperativ moral impun menținerea de către noi și la acest preț a regimului de la Saigon. El trebuie să fie gata să admită, față de sine însuși, dacă nu în fața lumii, că Statele Unite au comis o greșală atunci când au hotărât să inter-

vină în războiul civil și să fie pregătit să plătească prețul pentru această greșală. O compensație totală depășește puterile sale. Dar uciderea vietnamezilor de către americani și invers poate înceta. După începerea convorbirilor de la Paris, pierderile americane au atins cifra record de 60 000 de oameni (din care aproape 9 000 de morți).

Ce-i de făcut? Susținătorii războiului afirmă mereu și mereu că singurul aranjament acceptabil este un aranjament „onorabil”. Spuneți acest lucru copiilor din Vietnam! Ce drept au cei ce au inițiat războiul să vorbească de onoare? Acest război a reprezentat un lucru lipsit de onoare. Nu există perspectiva unui aranjament, onorabil sau de altă natură, dacă vom susține că am avut tot timpul dreptate și că s-ar produce un dezastru dacă le-am permite vietnamezilor să-și rezolve conflictul între ei. Dacă noua Administrație consideră că un aranjament „onorabil” ne obligă să rămânem pe loc și să luptăm atâta timp cât va fi în joc „securitatea” regimului de la Saigon, că trebuie să provocăm mai departe distrugerii până ce vietnamezii care ni se opun vor fi fost pedepsiți în asemenea măsură încât să renunțe la luptă, nu va exista pace — nici pentru Vietnam, nici pentru Administrația Nixon. Și dacă guvernul nostru susține, așa cum pare să susțină la Paris, că problemele politice și militare trebuie separate în mod net, el se înșală pe sine și ne înșală și pe noi.

Principala problemă în Vietnam a fost și va rămâne cine va guverna țara. Pentru acest lucru au luptat și luptă vietnamezii. Negocierile nu pot fi rezumate la problemele tehnice ale retragerii militare reciproce. Dacă Statele Unite nu doresc să vorbească despre

politică în Vietnam, înseamnă că nu doresc să discute în mod realist despre un aranjament. Actualul guvern sud-vietnamez nu-și poate permite, desigur, să cedeze nici măcar un pas în domeniul politic. Nu va fi loc pentru Thieu, Ky și prietenii lor în vreun guvern în care va fi reprezentat Vietcongul.

Observațiile făcute de Nixon după înapoierea sa din Europa nu au fost de loc încurajatoare. „Noi am dat dovadă de răbdare și îngăduință”, a spus el. Ce ar fi însemnat atunci lipsa de răbdare: să distrugem vegetația întregului Vietnam, să atomizăm această țară? El a afirmat mai departe că trebuie să ne reamintim de „obligatia pe care mi-am luat-o de a-i apăra pe luptătorii americani din Vietnam”. Cu mult mai bine ar fi să le facă serviciul de a-i retrage de acolo. Și totuși, el nu are „nici un fel de planuri de a retrage trupe în momentul de față și nici în viitorul apropiat”. El este sigur că „poporul american va sprijini un președinte dacă acest președinte îi va spune de ce ne aflăm acolo, care sînt obiectivele noastre, cit ne va costa acest lucru și care vor fi consecințele dacă trecem la o nouă acțiune”. Exact așa gîndea și Lyndon Johnson.

Vietnamul reprezintă o punere la încercare a voinței noastre, dar într-un sens cu totul diferit de cel la care se gîndesc susținătorii intervenției. Avem noi oare voința de a ne desprinde de acest război, în propriul nostru interes național și în acela al vietnamezilor? Este posibil ca Vietcongul și Hanoiul să speră și să aștepte — așa cum afirmă ulii de la noi din țară — ca sprijinul acordat războiului să dispară sub încordarea cheltuielilor tot mai mari în vieți omenești și în dolari. Aceste

Art Buchwald

● contrapunct

Fără sînge și fără sudoare

Singura știre senzațională primită în ultimele zile se referă la ceea ce s-a întîmplat în Anguilla. A fost una dintre cele mai uluitoare răsturnări din istoria militară modernă; minuscula, neputincioasă și pînă acum incapabila Mare Britanie a înfrînt puternicele forțe ale Anguillei și a cucerit această insulă-fortăreață inexpugnabilă.

Spre uimirea experților și spre încîntarea acelor care pledează mereu în favoarea celor slabi, Mica Britanie, jucînd rolul lui David, a doborât Goliathul anguillan.

Nimeni nu credea că englezii vor putea face acest lucru — a declarat un corresponsent de presă din Londra la barul clubului presei naționale, unde toată lumea îi oferea băuturi.

Barul răsună de urale.

Anguillezii au mușcat mai mult decît puteau să mestece, strigă cineva.

Toată lumea dorea să știe cum au izbutit parașutiștii și infanteriștii marinei britanice, slab înarmați, să zdrobească masiva apărare anguillană, care consta într-un tun de pe timpul lui

Napoleon, 12 pusti, trei camioane Ford și 2 000 de oi.

Anguillezii au dovedit prea multă încredere în sine, a declarat corresponsentul britanic. Ei credeau că trupelor noastre le e frică de oi. Dar noi am folosit în avantajul nostru acest exces de încredere. Am apărut cu fregatele noastre și, cînd le-au văzut, oile s-au împrăștiat. Ciobanii au încercat să adune turmele, dar în acel moment oile erau atît de dezorganizate încît nu au mai reușit să opună o rezistență. Aceasta a dovedit încă o dată că o forță mică, strîns unită, bine antrenată de parașutiști și infanteriști ai marinei poate covîrși cu puterea ei o forță mult mai mare de oi, cu condiția să fie hotărîtă să izbutească.

A fost prima înfrîngere militară înregistrată de Anguilla în întreaga ei istorie și, în rîndurile forțelor armate anguilleze, formate din trei comisari de poliție, șase adjuncți și trei infirmiere de Cruce Roșie se analizează cu atenție cauzele acestui eșec. Probabil că în cursul lunii viitoare aparatul militar anguillan va fi structural reorganizat.

Experții din Washington în problemele anguilleze consideră că urmările invaziei britanice se vor face simțite în întreaga lume.

— Anguilla nu mai poate fi considerată o mare putere, a declarat la bar un om al Departamentului de Stat.

— Trebuie să ne modificăm concepțiile cu privire la potențialul lor militar. Dacă o țară mică cum e Marea Britanie îi poate înfrînge, cu tot armamentul pe care anguillezii l-au avut la dispoziție, ei bine, în acest caz va trebui să ne gîndim la o altă metodă de apărare a Mării Caraibilor.

Correspondentul din Londra a declarat:

— Am subliniat întotdeauna că putem cuceri Anguilla oricînd dorim, dar toată lumea a ris de noi. Cred că astăzi nu mai ride nimeni. Lumea trebuie să știe acum că nu vom permite nimănui să glumească cu imperiul.

El a declarat în continuare că „porumbelii” din Anglia au pledat împotriva invaziei nu pentru că se temeau că armata britanică nu va fi la înălțimea sarcinii. Uluii au arătat însă că, printr-un atac prin surprindere, ar putea să-i distrugă pe anguillezi, înainte ca aceștia să aibă timp să-și scoată furcile din hambare. Experiența a arătat că uluii au avut dreptate.

(Din International Herald Tribune)

esperanțe și aceste așteptări ne măgulesc, deoarece ele presupun că populația americană nu este formată din proști sau demoni, că treptat ea se va plictisi și își va întoarce privirea de la priverile masivei noastre forțe folosite pentru bombardarea, arderea și improșcarea cu gloanțe a unor asiatici care persistă să aibă convingerea că luptă pentru țara lor.

INTERNATIONAL
Herald Tribune
Published with The New York Times and The Washington Post

James Reston

VA IEȘI OARE CANADA DIN N.A.T.O.?

PRIMUL MINISTRU al Canadei, Pierre Elliott Trudeau, i-a spus zilele trecute președintelui Nixon că în curând guvernul canadian va decide dacă va rămâne sau nu în Organizația Tratatului nord-atlantic. Această simplă manifestare de îndoielă din partea celui mai apropiat aliat al nostru a pus în evidență în mod dramatic fragilitatea alianțelor noastre.

După dezbinările dintre aliați în privința Vietnamului, a Europei, a Orientului Mijlociu și a Cubei, aici, la Washington, nimeni nu mai crede că statele aliate cu noi vor adopta politici comune sau vor face sacrificii comune în „scopuri comune”, dar în mintea americanilor Canada deține o poziție specială. Dacă nu putem conta nici măcar pe canadieni, cine ne mai rămâne? Nu s-ar putea spune că discuțiile Nixon-Trudeau s-ar fi desfășurat prost. Dimpotrivă, convorbirile au mers foarte bine, iar discuțiile dintre primul ministru canadian și secretarul de stat Rogers au fost la fel de sincere, chiar prietenești. Cu toate acestea, deși nu a dispărut total convingerea că guvernul canadian va hotărî să rămână în N.A.T.O., mai persistă unele îndoieli. La urma urmei, când întrebi o fată dacă te iubește, iar ea îți răspunde „am să mă gândesc la asta și am să-ți spun mai târziu”, ești îndreptățit să nu fii sigur că totul este în ordine.

Poate că primul ministru Trudeau a subestimat efectul pe care-l va avea la Washington ezitarea sa în ceea ce privește rămânerea în alianță. Oficialitățile de aici au fost învățate de generalul de Gaulle să nu mai fie prea sentimentale în privința „vechilor aliați”. Ele înțeleg situația economică grea a englezilor, sau dilema vest-germanilor, sau dificultatea de natură istorică a japonezilor, dar Canada e altceva: ceva diferit și special.

La sfârșitul celui de al doilea război mondial, la Chulthepec, Dumbarton

Oaks și San Francisco, când se făcea încercarea de a se pune oarecare ordine în treburile lumii, ceea ce a dus în cele din urmă la crearea Organizației Națiunilor Unite, relația dintre Washington și Ottawa avea o importanță fundamentală. Remarcabilul contingent canadian prezent la San Francisco, format din Mike Pearson, Norman Robertson și Escott Reid, a fost mai aproape de dezbinată și tulburată delegație americană, formată din Edward Stettinius, Arthur Vandenberg, Adlai Stevenson și Tom Finletter, decât oricare altă delegație din lume.

Nu este deci de mirare că Washingtonul, în ciuda dezamăgirilor din ultimii câțiva ani, a fost neplăcut surprins de îndoielile lui Trudeau. Evident, el duce o politică proprie. În momentul când și-a preluat înalta funcție a promis că va pune sub semnul întrebării întreg trecutul, și acum face acest lucru față de Washington și față de N.A.T.O., după cum îl face și față de Québec și față de toate celelalte probleme interne. Dar Washingtonul a fost atît de zguduit de propriile sale probleme și atît de părăsit — consideră el — de ceilalți aliați, încît în acest moment al politicii mondiale are nevoie de sprijinul simbolic al Canadei, mai mult decât i-ar plăcea s-o recunoască.

Forțele terestre și aeriene canadiene staționate în Europa nu sînt cu adevărat importante. Sprijinul politic și moral al Canadei ar fi însă vital. Or, tocmai în privința acestuia, Trudeau a spus că trebuie să se mai gîndească.

Le Monde

PARIS

RĂGAZ POLITIC ÎN GUATEMALA?

DOMNIA teroarei pare, cel puțin în mod provizoriu, să fi luat sfîrșit în capitala Guatemalei. După luni întregi de violențe, orașul și-a regăsit calmul aproape provincial. Julio Cesar Mendez Montenegro, președintele Republicii, speră că acest răgaz îi va permite să asigure victoria partidului revoluționar în alegerile din 1970 și să încheie un mandat al cărui primi doi ani sînt socotiți printre cei mai zbuciumați din istoria Guatemalei.

Escaladarea violenței atinsese paroxismul în timpul anului 1967 și al primelor luni din 1968. Împușcările, răpirile, asasinările politice deveniseră evenimente obișnuite în capitală. Anul 1968 a fost în mod special marcat de asasinarea colonelului John Webber și a căpitanului Ernest Monro, șefi ai misiunii militare a S.U.A., uciși în plină zi pe bulevardul „Reforma”; apoi, în august, prin răpirea și omorîrea ambasadorului american, John Gordon Mein. Asasinarea, în același an, a fostei Miss Guatemala, bănuită de a fi ajutat mișcarea de partizani și al cărei corp a fost găsit mutilat în chip înspăimîntător,

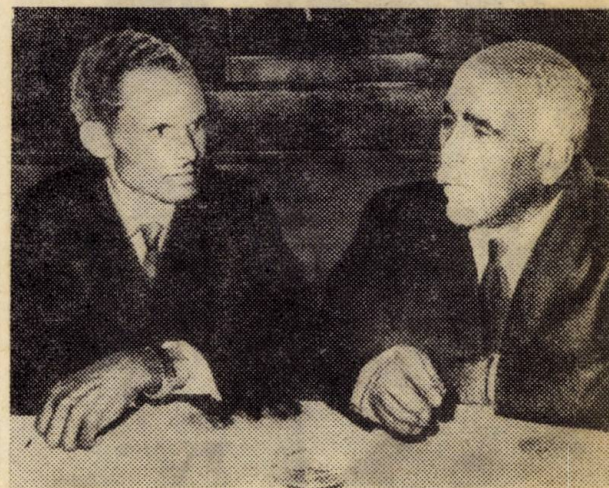
nu a fost decât un exemplu, printre atîtea altele, al violențelor comise de organizațiile de extremă dreaptă contra membrilor F.A.R. (Forțele armate rebele).

La rîndul său, armata s-a străduit, sub direcția colonelului Manuel Arana Osario, pregătit în Panama, să „pacifice” Sierra Las Minas și regiunea Zapaca, din nord-estul și estul țării. În acest mod, în mai puțin de patru luni, au fost lichidate două centre de partizani. Colonelul și „lupii” săi au recurs la execuții sumare și la napalm pentru „neutralizarea” țărănilor. Acum el contestă energic acest din urmă amănunt, ca și prezența vreunei „berete verzi” pe teritoriul Guatemalei.

■
Cîștigînd, contrar tuturor așteptărilor, alegerile din 1966, și înlăturînd astfel doi posibili președinți militari, Mendez Montenegro era primul civil la putere după cincisprezece ani de guverne militare. Totuși, accesul său la președinție nu diminuea influența armatei care, de la 18 iunie 1954, data răsturnării regimului Arbenz de către colonelul Castillo Armas, conducea destinele unei republici în care cele douăzeci și două de provincii sînt încă guvernate de douăzeci și doi de coloneli. Armata, al cărei om forte era atunci ministrul apărării, generalul Arriagua Bosque, își impunea condițiile președintelui, care prefera să le dea o formă mai puțin dură și să le accepte. Conținutul acestor acorduri a fost relevat de curînd de vicepreședintele republicii, Clement Marroquin Rojas, proprietarul ziarului „Hora”: armata ar fi obținut de la președinte dreptul de a-și numi ea singură șefii și de a ratifica numirea ministrului apărării; în plus, președintele a trebuit să accepte continuarea luptei contra guerillei și interzicerea grupărilor de stînga.

În martie 1967, ministrul economiei, Lemus, proiectînd noi impozite pe venituri, a trebuit să demisioneze. Prins între armată și aripa de dreapta, care poseda de mai multe luni propriile sale organizații teroriste, M.A.N.O. (Mișcarea de acțiune națională organizată) și N.O.A. (Noua organizație anticomunistă).

Președintele Republicii Anguilla, Ronald Webster, și primul ministru, Jeremiah Gumbs, fotografiați la New York, unde s-au refugiat după ocuparea micului lor stat insular de către trupe britanice

tă), președintele a preferat încă o dată să accepte. Dar în luna martie 1968, prin răpirea arhiepiscopului de Guatemala, Mario Casariego, situația lua o întorsătură deosebită. Susținută de partea cea mai dură a armatei (ministru apărării, Arriagua Bosque, întors dintr-o vizită la Pentagon), M.A.N.O. lansa un ultimatum președintelui Mendez Montenegro: acesta trebuia să demisioneze în favoarea unei junte militare conduse de Arriagua Bosque și colonelul Arana; în caz contrar, arhiepiscopul va fi executat. Președintele i-a consultat pe episcopi care i-au confirmat sprijinul lor ca și pe cel al tinerilor ofițeri. În plus, departamentul de stat făcându-i cunoscut că el nu era favorabil unui nou regim militar, președintele Montenegro a declanșat el însuși propria sa lovitură de stat: în 24 de ore, ministrul apărării Arriagua Bosque era numit consul general la Miami, colonelul Arana ambasador pe lângă Somoza, în Nicaragua, iar șeful poliției, Manuel Francisco Sosa Avila, atașat militar la Madrid. În august 1968, în ziua următoare asasinării ambasadorului S.U.A., a fost declarată starea de asediu care a ținut pînă la 26 noiembrie. De atunci n-au mai fost semnalate tulburări.

La ora actuală, guvernul își consacră atenția asanării finanțelor țării, căci datoria internă și cea externă ating aproape 200 milioane de dolari, sumă cu puțin inferioară bugetului anului 1969 (200 149 165 dolari); o zeceime din această sumă servește la plățirea dobânzilor împrumuturilor utilizate în cea mai mare parte pentru serviciile neproductive, surse de profituri în special pentru tehnicienii străini. Dezvoltarea țării depinde aproape în întregime de S.U.A., cu ajutorul unor organisme ca Banca Internațională de Dezvoltare, A.I.B. (Agenția internațională de dezvoltare) și Bank of America (al

Aspect de la marea manifestație populară desfășurată la Guayaquil, în Ecuador. Demonstrații au cerut naționalizarea întregii industrii petroliere și lichidarea dominației monopolurilor nord-americane în economia țării

cărei capital în Guatemala a trecut în cinci ani de la o jumătate de milion la douăzeci de milioane).

În acest context politic și economic are loc cursa pentru președinție: bătaia electorală nu va debuta oficial decât în octombrie dar, încă le la ridicarea stării de asediu, partidele politice și-au reluat activitatea. Sînt prezente patru partide: partidul revoluționar, care este liberal și guvernamental; gruparea democrat-creștină, care va participa pentru prima dată la alegeri, nefiind recunoscută ca partid decât în iulie anul trecut; P.I.D. (Partidul democrat-independent) și M.L.N. (Mișcarea de eliberare națională), partidul fostului președinte Castillo Armas, care s-a aliat unei fracțiuni din P.I.D. Numerește mai slabă, Uniunea revoluționară democratică (U.R.D.), mișcare a tinerilor intelectuali de stînga, nu a reușit să fie recunoscută ca partid.

Partidul revoluționar, după o manevră subtilă, și-a lansat recent candidatul, pe ministrul de finanțe Mario Fuentes Perruchini, liberal de stînga din descendența președintelui Mendez Montenegro. Guvernul propusese de altfel încă de la începutul lunii februarie numele generalului Chinchilla Aguilar, „cel mai civil dintre militari”, pe atunci ministru al apărării. Era o concesie importantă făcută armatei, se spunea la ambasada americană, dar totodată o metodă pentru eliminarea unui candidat înainte de a se pronunța comitetele directorate și opinia publică: în fața refuzului acestora, candidatul a trebuit schimbat. Generalul Chinchilla Aguilar va primi un post diplomatic în străinătate.

Democrația creștină prezintă tot un militar, pe colonelul Lucas Caballero. Profesor de economie, el a fost ministru de finanțe în guvernul Ydigoras Fuentes și în cel al lui Peralta Azurdia. Pentru el, „democrația creștină trebuie să realizeze schimbările cerute de Guatemala, dacă e posibil fără violențe și urmînd linia democratică a partidului”. El vizează o deschidere spre stînga și caută sprijinul Uniunii revoluționar-democratice, avînsînd, ca posibil vicepreședinte, numele lui Francisco Vilagam Kramer, liderul U.R.D., exilat în Salvador. În prim-planul acestui program democrația creștină a înscris o reformă agrară integrală, prin redistribuirea pămînturilor de stat și „exproprierea latifundiilor”, ca și o reformă a învățămîntului care va trebui să se refere în special la populația indiană.

Conducătorii M.L.N. l-au ales, cum era de prevăzut, pe colonelul Osario Arana, „învîgătorul” guerillei. Instalat într-un balansoar în centrul vastei curți interioare a ambasadei sale din Nicaragua, sub o mască autoritară și cu un suris dur, colonelul Arana și-a expus programul: reinstaurarea ordinii în țară, scăderea prețurilor, dezvoltarea agriculturii și a comerțului exterior, posibilitatea de a munci pentru toți. El insistă mai ales pe primul punct: „restituirea valorilor morale ale țării noastre este obiectivul primordial, însă doar un guvern puternic îl poate asigura”.

Claude KIEJMAN

Nicanor Costa MÉNDEZ

ministru relațiilor externe al Argentinei

Personalitate marcantă pe scena politică din Argentina, dr. Nicanor Costa Méndez, actualul ministru de externe al acestei țări, continuă tradițiile diplomației argentinienne, reprezentată de iluștri înaintași, printre care Carlos Saavedra Lamas.

Nicanor Costa Méndez s-a născut la 30 octombrie 1922, la Buenos Aires, într-o familie cu tradiții în diplomația argentiniană: trei predecesori ai săi au fost miniștri de externe. Studiile superioare le-a urmat la Facultatea de drept și științe sociale a Universității din Buenos Aires, pe care a absolvit-o în august 1943.

După obținerea licenței de avocat, Costa Méndez a fost numit consilier și apoi director în Ministerul agriculturii. În 1945, o dată cu venirea la putere a lui Juan Perón, el se retrage din funcțiile publice, exercitînd timp de zece ani, pînă în 1955, profesia de avocat. Din 1955 a ocupat succesiv funcții în Ministerul relațiilor externe, Secretariatul de stat pentru comerț exterior, Secretariatul de stat pentru aeronautică, precum și în Ministerul de interne. Concomitent a fost profesor de istorie la cîteva școli din capitala Argentinei, precum și de drept și științe politice la Institutul argentinian de asigurări și la Școala superioară de război.

În anul 1962, Nicanor Costa Méndez a fost numit ambasador al țării sale în Chile, post pe care l-a deținut pînă în 1964. Doi ani mai tîrziu, în iulie 1966, președintele Argentinei, generalul Juan Carlos Onganía, l-a desemnat ministru al relațiilor externe și cultelor. În această perioadă, Costa Méndez scrie cîteva lucrări în domeniul istoriei și dreptului, printre care: „Istoria politicii argentinienne”, „Eroarea în drept”, „Criza dreptului clasic”, „Variabilul și invariabilul în drept”.

Ca ministru de externe, Costa Méndez a desfășurat o intensă activitate diplomatică. Astfel, a prezidat cea de-a III-a Conferință interamericană extraordinară din luna februarie 1967, care s-a desfășurat la Buenos Aires. De asemenea, a condus delegația Argentinei la diferite conferințe internaționale și interamericane. A fost șeful delegației țării sale la ultimele trei sesiuni ale Adunării Generale a O.N.U.

„Călătoria în România — sublinia recent șeful diplomației argentinienne — are o semnificație specială. Prin politica sa externă, Argentina privește cu fîrca simpatie toate acele națiuni care, indiferent de orientarea lor politică, respectă normele proprii conviețuirii internaționale. Credem că este posibil să dezvoltăm substanțial comerțul cu Europa de est, pe baza avantajului reciproc”.

I. T.

PROCESUL SIRHAN

Nicolae Moldoveanu, București. Prelungirea excesivă a procesului Sirhan se datorește tacticilor avocaților apărării, care au inițiat o adevărată acțiune de filibuster: banca martorilor este ocupată zile și săptămâni în șir de experți psihiatri chemați să confirme instabilitatea psihică a acuzatului, incapacitatea lui de a distinge răul de bine, eventual alienarea lui mintală. Apărarea speră că, la capătul acestei procesuri de experți, juriul îl va considera pe Sirhan îrespnsabil și-i va cruța viața. Iată numai câteva exemple care vă vor ajuta să înțelegeți cum se desfășoară această audiere. Timp de șase zile, dezbaterile procesului au constat exclusiv în audierea expertului Martin Schorr, un medic din San Diego. Acesta a declarat că, după opinia sa, Sirhan suferă de „hipomanie și paranoia”. El a afirmat că Sirhan „își urăște tatăl, care și-a părăsit familia în 1957”. El și-a îndreptat întreaga afecțiune către mama sa, care însă „nu a corespuns așteptărilor fiului ei”. Robert Kennedy ar fi devenit pentru Sirhan „un simbol al propriului său tată pe care îl ura pentru că imaginea lui se interpunea între el și mama sa”. Juriul a ascultat toate elucubrările psihanalitice, precum și descrierile amănunțite ale rezultatelor așa-zisului test Rorschach aplicat lui Sirhan. (Este vorba de descrierea asociațiilor de idei pe care i le stărneste o pată de cerneală. Valoarea probatorie a testului este contestată de majoritatea psihologilor și psihiatrilor). La capătul celor șase zile — surpriză: ziarul „The New York Times” dezvăluie că analiza psihologică întreprinsă de Schorr este un fals — medicul s-a mulțumit să citească, cuvânt cu cuvânt, descrierea unui caz relatat într-o carte scrisă de dr. James A. Brussell din New York. Crima la care se referea Brussell era de cu totul altă natură decât cea a lui Sirhan: criminalul ucisese o femeie care semăna în anumite privințe cu mama lui. După un interogatoriu de două ore, dr. Martin Schorr a fost silit să recunoască: într-adevăr, își copiasse diagnosticul din carte „pentru că stilul lui propriu nu este suficient de colorat”. Ca urmare, mărturia lui a fost considerată lipsită de valoare. Urmatorul psihiatru convocat, dr. Roderick Richardson din Los Angeles, a avansat altă teorie: Sirhan ar fi incapabil să premediteze conștient o crimă. El a premeditat-o însă subconștient, scriind în jurnalul său lucruri de care nu este răspunzător și pe care nu le ține minte, autohipnotizându-se cu ajutorul unor oglinzi în care chipului său i se substituia, în imaginația sa, cel al lui Robert Kennedy și comitând crima într-o stare de transă hipnotică. Un al treilea expert, dr. Eric Marcus, a asigurat, în schimb, juriul, că Sirhan a tras sub influența alcoolului care „il transformă într-o bestie și îl face să-și piardă controlul asupra actelor sale”.

MIȘCĂRILE SECESIONISTE

Ing. Adrian Munteanu, Brăila. Ceea ce se întâmplă pe teritoriul unui stat suveran este exclusiv de competența guvernului acelui stat. Pentru a ne referi la exemplele citate de dv. atît în cazul încercării de secesiune katangheze, cît și în cazul mișcării secesioniste din Quebec, numai guvernul țării respective era în măsură să hotărască asupra măsurilor urmînd a fi adoptate. Gibraltarul are alt statut, fiind nu o parte a teritoriului Angliei, ci o posesiune engleză peste mări. Ca atare, hotărîtoare pentru viitorul său trebuie să fie voința de autodeterminare a populației.

CHELTUIELI MILITARE

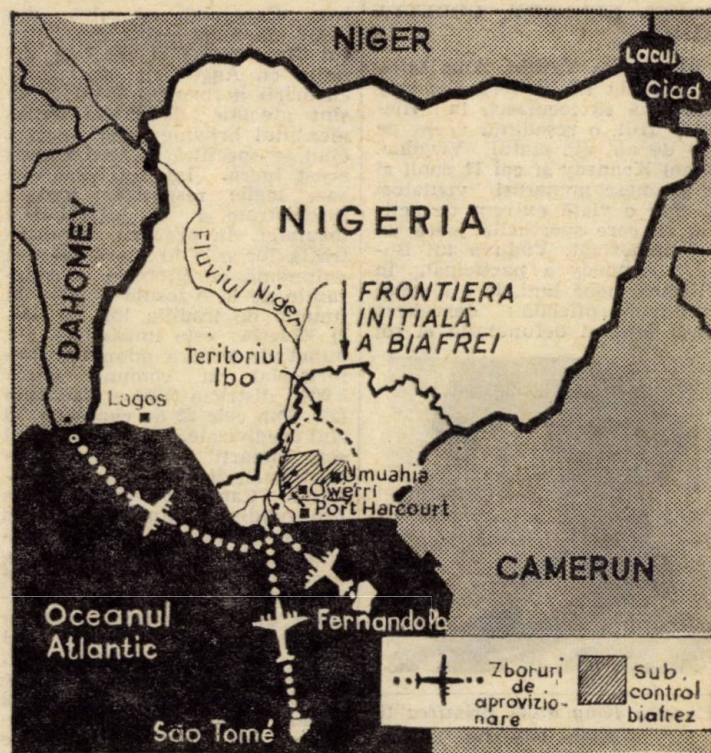
D. Constantinescu, Brașov. Suma cheltuită pentru înarmare de către Statele Unite, de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial și pînă în prezent este de 1400 miliarde de dolari. Calculul a fost făcut de un grup de congresmeni americani care intenționează să organizeze un simpozion despre relațiile dintre politica americană și cheltuielile americane. S-au oferit și două comparații plastice: în bilete de cîte 1 dolar, această sumă ar reprezenta o fișie care ar putea înfășura Pămîntul de 5160 de ori sau ar acoperi de două ori distanța Pămînt-Marte, dus și întors.

SITUAȚII DE CRIZĂ

Nicu Gunescu, Băilești, județul Dolj. După cum pe bună dreptate ne scrieți, „în prezent pe globul pămîntesc există multe situații care îți umplu sufletul de înfrîntare și amărăciune”. Citați, în acest sens, faptele relatate în corespondența din Paraguay semnată de scriitorul Graham Greene în „Scînteia”, articolul „Drumul Rhodesiei” scris pentru revista noastră de A. Sachs, precum și războiul din Vietnam, situația din Biafra etc. E cu neputință să explici toate acestea printr-un singur factor. Cauzele sînt diverse, multiple, complexe. O trăsătură comună a cauzelor determinante ale situațiilor de criză este nerespectarea drepturilor firești, inalienabile, ale oamenilor și popoarelor, principală condiție a echității. Dar fiecare caz în parte poate fi înțeles numai pornind de la analiza concretă a condițiilor care l-au generat.

„LUMEA” PENTRU COLECȚII

Vasile Badiu, Galați, Aurelian Dănescu, Tg. Jiu, C. Bugulescu, București, Victor Stănescu, București. După cum am comunicat în repetate rânduri prin „Poșta redacției”, nu cunoaștem alte adrese de persoane dornice să cumpere colecții întregi sau numere dispartate din revista „Lumea” decât cele pe care le-am publicat în revistă.

Aurel Saparan, Cimpia Turzii. Vă satisfacem cererea de a publica o hartă prezentînd pozițiile deținute în momentul de față de forțele biafreze. Linia punctată indică limitele zonei în care trăia în mod obișnuit populația Ibo. Ei reprezentau circa 9 milioane din cei 14 milioane de locuitori ai provinciei, celelalte 5 milioane fiind membri ai unor triburi mai mici: Efik, Ibibio, Kalabari, Ijao etc. Porturile, terenurile petrolifere și pămînturile fertile din apropierea coastelor aparțineau acestor triburi, nu populației Ibo. Colonelul Odumegwu Ojukwu susține că 90 la sută din membrii

triburilor minoritare sprijină acțiunea lui separatistă. De altfel, le-a și încredințat câteva posturi în guvernul său. Guvernul nigerian afirmă însă că minoritățile nu vor să facă parte din statul biafrez. Fapt este că unele dintre cele mai singeroase masacre ale actualului război civil s-au produs atunci cînd trupele federale au reocupat regiunile locuite de triburile minoritare, iar membrii acestora au atacat cu furie populația Ibo. În legătură cu alte aspecte ale situației, citiți articolul publicat în numărul de față al revistei.

INTREBĂRI CARE SE REPETĂ

Octavian Clapon, Iași. 1) Nu numai că nu a existat un asemenea „camuflaj”, dar orașul a fost bombardat intens și a suferit daune importante în timpul celui de-al doilea război mondial. 2) Cititorii cărora le răspundem că problemele ridicate de ei nu sînt de competența revistei noastre ne cer de obicei informații în legătură cu chestiuni de interes personal sau cu alte probleme fără legătură cu politica externă sau cu profilul revistei noastre. De aceea, nu credem că ar fi cazul să indicăm concret la ce se referă. Dv. presupuneți că, dacă am adopta acest procedeu, am evita repetarea unor cereri similare. Că nu e așa o dovedesc numeroasele scrisori prin care ni se cer răspunsuri la întrebările concursului Comitetului Național pentru Apărarea Păcii sau cele care ne solicită să anunțăm că cititorul respectiv ar fi dispus să cedeze anumite numere din revistă, deși am pre-

cizat de atîtea ori că nu putem da curs unor asemenea cereri. De altfel, chiar și dv. reveniți asupra unei teme de multe ori clarificată la „Poșta redacției”: aceea a publicității.

NEVILLE CHAMBERLAIN, WINSTON CHURCHILL

Ana Panait, Poiana Brașov. La „Poșta redacției” din nr. 12/1969 se arată că Neville Chamberlain a încetat din viață la 9 noiembrie 1940 (la scurtă vreme după retragerea sa din cabinetul de coaliție condus de Winston Churchill). Despre moartea lui Winston Churchill — amintită la „Poșta redacției” în același număr — revista noastră a scris pe larg în 1965, atunci cînd s-a produs. Dacă mai există aspecte în legătură cu care doriți precizări, citiți extrasele din amintirile lordului Moran. „25 de ani alături de Churchill”, reproduse în numerele 2-5 din acest an.

ETHEL KENNEDY, CORETTA KING

Margareta Vasiliu, Alba Iulia. 1) Familia lui Robert Kennedy continuă să locuiască la Hickory Hill, o reședință veche de 159 de ani din statul Virginia. Ethel Kennedy și cei 11 copii ai ei primesc numeroși vizitatori și duc o viață extrem de activă, în care sporturile joacă un rol important. Văduva lui Robert Kennedy a participat, în ultimele două luni, la o singură ceremonie oficială: dezvelirea unui bust al defunctului ei sot

Coretta King după primirea titlului onorific

în fața clădirii ministerului justiției din Washington. 2) Coretta King, văduva lui Martin Luther King, locuiește la Atlanta, împreună cu cei patru copii ai ei. Ea își petrece cea mai mare parte a timpului scriind o carte despre Martin Luther King care urmează să apară în luna iunie. Tine, atît în Statele Unite, cît și în alte țări, conferințe în care expune și dezvoltă ideile sotului ei. De curînd a primit titlul de „doctor honoris causa” al Universității din Boston. Corespondența sosită pe adresa ei este atît de numeroasă încît cele cinci secretare special angajate pentru a rezolva nu reușesc să țină pasul cu scrisorile.

ECOSOC, BENELUX

C. Gașu, comuna Băbeni, județul Vilcea. 1) ECOSOC este denumirea prescurtată a Consiliului Economic și Social al Organizației Națiunilor Unite, în care sînt reprezentate toate statele membre ale O.N.U.; 2) Benelux este numele Uniunii vamale încheiate între Belgia, Olanda și Luxemburg.

INSULELE CANALULUI, CANTOANELE ELVEȚIENE

M. Voiculescu, Brașov. 1) Insula Man, situată în Marea Irlandei, la distanțe aproximativ egale de Anglia, Irlanda, Scoția și Wales, nu face parte din Regatul Unit și nici nu este un „dominion străin” al coroanei; este un ținut dependent cu un grad considerabil de autoguvernare, administrat de ministerul de interne britanic într-un mod asemănător cu cel în care sînt administrate Insu-

lele Canalului. Acestea din urmă au făcut parte din ducatul Normandiei și au fost reunite cu Anglia în momentul cuceririi normande. Insulele nu sînt afectate de actele parlamentului britanic decît atunci cînd se specifică în mod expres acest lucru. Într-un asemenea caz, legile respective trebuie înregistrate și de legislaturile insulelor. În practică, administrația lor este în mare măsură autonomă, cu diferențe considerabile de la o insulă la alta, în funcție de tradiția lor istorică. 2) Elveția este împărțită din punct de vedere administrativ-teritorial în comune (circa 3 000), districte (198) și cantoane (22). Din cele 22 de cantoane, 19 sînt nedivizate. Cantonul Basel este împărțit din 1833 în subcantoanele Basel-Stadt și Basel-Land. Cantonul Unterwalden era subdivizat pînă în 1291 în subcantoanele Obwalden și Nidwalden. În 1291, Nidwalden a acceptat să se unească cu Uri și Schwitz. Obwalden li s-a alăturat abia mai tirziu. Reforma religioasă a determinat, în anul 1597, subdivizarea cantonului Appenzel în subcantoanele Rhoden interior (catolic și agrar) și Rhoden exterior (protestant și industrial). Fiecare canton are propria sa organizare legislativă, executivă și judecătorească și drept de veto prin referendum asupra legislației federale.

EXAGERĂRI PURISTE

G. Dumitrescu, București. Unele dintre observațiile dv. privind corectitudinea exprimării sînt întemeiate, altele, după părerea noastră, nu. Pentru un aviz competent este preferabil, în orice caz, să vă adresați unui specialist, de pildă academicianului Al. Graur, care vă poate răspunde prin intermediul radioului și al televiziunii. Este însă cert că „purismul” a căzut cu totul în desuetudine și că nici o limbă modernă nu se poate lipsi astăzi de termeni ca proliferare, informațional, informatică, competitiv, statal, interstatal, optimizare, intertribal, desant, vizionare, amplasare etc., pe care dv. îi considerați „barbarisme insultătoare”.

„AIR AFRIQUE”

I. Constantinescu, Arad. Compania aviatică „Air Afrique” a fost formată la 28 martie 1961, cu participarea următoarelor douăsprezece state: Republica Africa Centrală, Camerun, Congo (Brazzaville), Coasta de Fildeș, Dahomey, Gabon, Volta Superioară, Mauritania, Niger, Senegal, Togo și Ciad. Flota actuală a companiei se compune din 11 avioane de pasageri și un avion cargo, deservite de 3 000 de salariați, dintre care peste 2 500 sînt africani, iar restul europeni.

PODURI DE MARI DIMENSIUNI

Spiridon P. Glont, comuna Conțești, județul Dimbovița. 1) Despre condamnarea la moarte și executarea lui Pierre Mulele s-a relatat în „Lumea” nr. 47/1968. 2) Iată, în ordinea descrescîndă a mărimii, cele mai lungi poduri din lume și anul în care au fost construite: Lake Washington (Seattle, statul Washington) 1940; Hood Canal (Puget Sound, Washington) 1961; Verrazano Narrows (New York) 1965; Golden Gate (San Francisco, California) 1937; Hobart (Tasmania, Australia) 1943; MacKinac Straits (Michigan) 1957; George Washington (New York) 1931; The Narrows (Tacoma, Washington) 1952; Burdekin (Queensland, Australia) 1957; Transbay (Golful San Francisco) 1936; Bronx-Whitestone (New York) 1939; Delaware Memorial (statul Delaware) 1951; Seaway Skyway (Ogdensburg-Ontario) 1960; Walt Whitman (Philadelphia) 1957; Tancarville (Tancarville, Franța) 1959. Am enumerat numai podurile avînd o lungime între 2 000 și circa 700 metri; 3) Nu deținem date noi despre familia lui Patrice Lumumba.

CORSICA

Mircea Dinuț, Craiova. Procesul abandonării Corsicei de către locuitorii ei a fost oprit în loc datorită măsurilor aplicate începînd din anul 1957 pentru transformarea turismului într-un instrument de renastere economică și, totodată, pentru utilizarea rațională a potențialului agricol local. Iată cifrele care vă interesează și care ilustrează evoluția stărilor de lucruri din această unitate administrativă franceză: numărul locuitorilor — 260 000 în anul 1860; 219 000 în 1901; 180 000 în 1957 și 186 000 în 1967. Numărul turiștilor: 93 000 în anul 1959 și 300 000 în 1967. Acțiuni de redresare agricolă: 18 000 hectare teren ciștigat prin defrișare; 100 000 de hectare terenuri amendate; 600 noi centre de exploatare agricolă înființate toate între anii 1957—1967. Corsica de astăzi își mai menține numai una din vechile caracteristici: este, în continuare, „insula pensionarilor” (are 8 000 de salariați și 18 000 de pensionari).

Nic. Rădan, București. Nu știm ce surse de informare au folosit autorii respectivei agen-de. Cifrele și datele publicate de revista noastră au fost preluate după enciclopedia și atlase străine de autoritate.

Ionel Moldovan, Brașov. Nu sîntem în măsură să vă furnizăm adresele solicitate. Adresați-vă O.N.T. „Carpați”, care are legături directe cu birourile de turism străine.

Neculai Leteanu, elev, Bacău. Cercetînd colecțiile revistelor noastre, veți găsi în fiecare an, în numerele care coincideau cu comemorarea masacrului de la Lidice, evocări amănunțite ale acestui moment tragic.

Dumitru I. Popa, comuna Tătaru, județul Prahova. Toate informațiile solicitate de dv. în legătură cu muntele Athos au fost prezentate la „Poșta redacției” în nr. 10/1968.

Ionel Chifeac, București, Florica Popescu, comuna Popești, județul Vilcea. Nu răspundem la întrebările concursului inițiat de Comitetul Național pentru Apărarea Păcii.

Ion Stroescu, Piatra Neamț. Vom ține seama de sugestiile dv.

Titî Popescu, comuna Ghirdoveni, județul Dimbovița. În legătură cu atentatul împotriva lui Heydrich vă recomandăm să citiți cartea „Bomba pentru Heydrich” de Dusan Hamsik și Jiri Prazak apărută în 1966 în Editura politică.

Dr. C. Bărbat-Peștișanu, Hunedoara. Episodul extras de dv. din cartea „The Veiled Empress” ar putea interesa, eventual, revista „Magazin istoric”.

Gheorghe Gogoșanu, Craiova. 1) David Kennedy, actualul ministru de finanțe al S.U.A., nu este rudă cu familia președintelui John Kennedy. 2) Nu dispunem de liste complete ale țărilor cu care statele respective întretin relații diplomatice.

C. Amira, București. Comitetele și subcomitetele O.N.U. nu au filiale în țările membre.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de
Uniunea Ziaristilor din Republica Socialistă România
Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Școlii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”

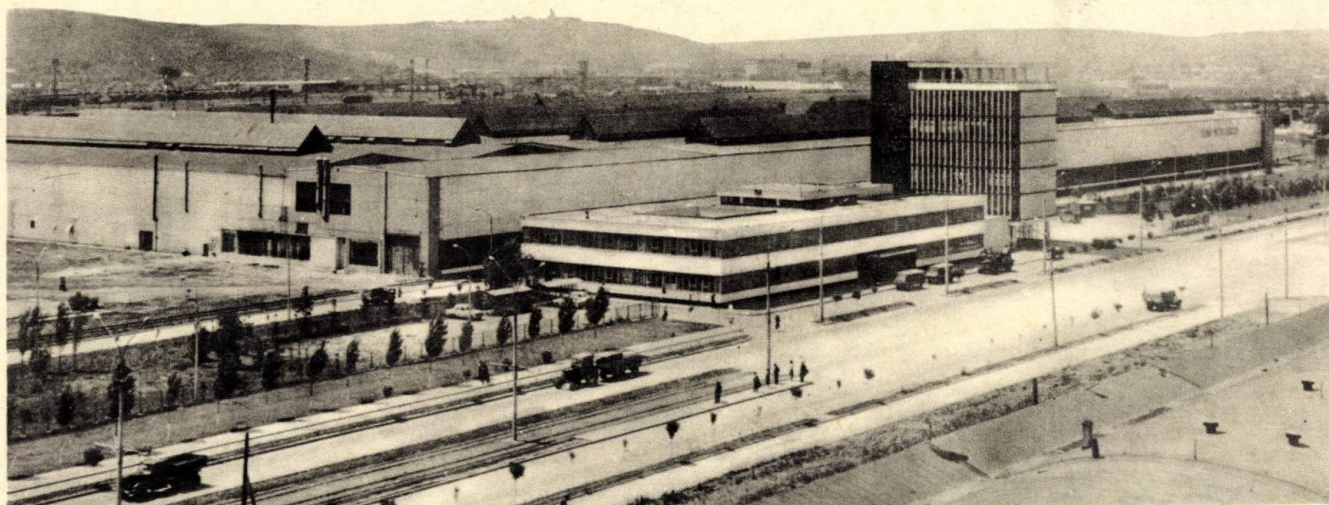
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

uzina metalurgică IAȘI

produce și livrează **242** tipodimensiuni de

PROFILE FORMATE LA RECE
din benzi de oțel, laminate la cald

- Profile de uz general
- Profile TM
- Profile RD
- Profile SP

Se asigură
calitatea superioară și invariabilă a profilelor,
grosimea constantă și greutatea minimă pentru
o anumită valoare a modului de rezistență. *

**COMENZILE pentru PROFILE FORMATE LA
RECE se primesc la UZINA METALURGICĂ - IAȘI,
șoseaua Tuțora nr. 132, tel. 2620 - 2621, telex 022212**

FABRICA DE RULMENTI BÎRLAD

produce și livrează :

**Rulmenți de construcție
specială**

**Rulmenți radiali și axiali
cu bile**

**Rulmenți oscilanți
cu role butoi**

**Rulmenți radiali cu role
cilindrice**

LUMEA

Reportaj pe glob

SUEDIA

N.A.T.O.

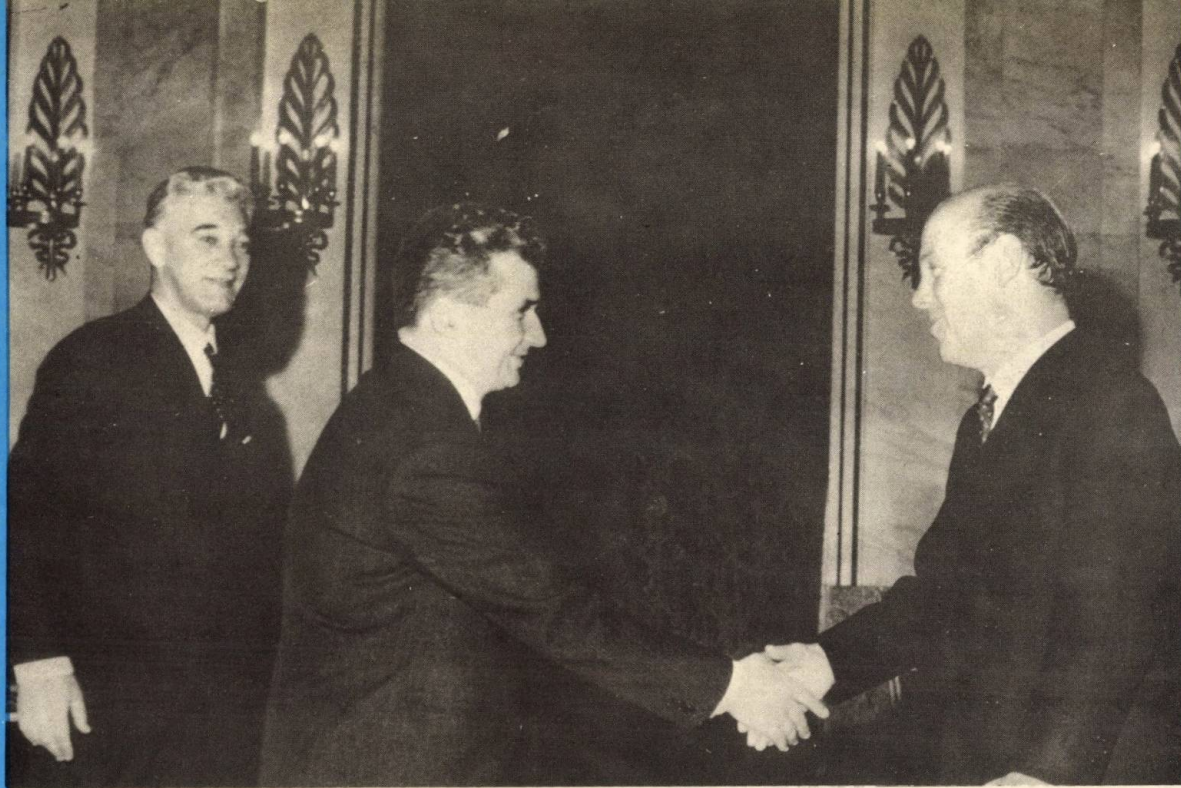
**Festivitățile trec,
eroziunea
continuă**

**Petrolul peruvian
și
suveranitatea
națională**

Istoria unei hotăriri

**30 de zile
care au decis
retragerea
lui Johnson**

La primirea de către președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, a ministrului relațiilor externe al Republicii Argentina, Nicanor Costa Méndez

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit pe ministrul justiției al Republicii Tunisiene, Mongi Slim

În timpul convorbirilor oficiale, desfășurate la Ministerul Afacerilor Externe al U.R.S.S., între Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe al Republicii Socialiste România, și Andrei Gromiko, ministrul afacerilor externe al Uniunii Sovietice

LUMEA

Nr. 16 (285) — 10 APRILIE 1969

sumar

2 SĂPTĂMINA în telegrame. *Corneliu Vlad*

CONVORBIRI, INTERVIURI

- 4 NICANOR COSTA MÉNDEZ, ministrul relațiilor externe al Republicii Argentina
- 5 MONGI SLIM, ministrul justiției al Republicii Tunisienne
- 13 Dialog despre colaborare cu parlamentarii japonezi. *Radu Budeanu*

DE LA CORESPONDENȚII ȘI TRIMIȘII NOȘTRI

- 6 MOSCOVA. Vizita ministrului afacerilor externe al României, *Corneliu Mănescu. Silviu Po-dină.*
- 7 GENEVA. Măsurile de dezarmare și securitate internațională. *Tiberiu Bogdan*
- 9 WASHINGTON. Contacte diplomatice multiple. *C. Alexandroaie*
- 18 LIMA. Petrolul peruvian și suveranitatea națională. *Luiz Suarez*
- 19 DAKAR. Resursele hidroenergetice și dezvoltarea de sine stătătoare. *Edmond Frédéric*
- 21 VIENA. Sesiunea Uniunii interparlamentare. *Ion Stoichici*

ARTICOLE

- 10 N.A.T.O.: Festivitățile trec, eroziunea continuă. *Florica Șelmaru*
- 14 Ghana: Militarii vor redeveni oare militari? *Rodica Georgescu*
- 22 Ce sînt „farfuriile zburătoare”? (5) *Felicia Antip*
- 25 Istoria unei hotărîri. 30 de zile care au decis retragerea lui Johnson. *Hedrick Smith și William Beecher*

REPORTAJ PE GLOB

- 16 Suedia. *Mihai Matei*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

- 27—30 L'Europeo, International Herald Tribune, Sunday Telegraph, Relazioni Internazionali

PROFIL

- 30 TAGE ERLANDER, primul ministru al Suediei

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr

În exclusivitate pentru „LUMEA”

interviuri cu

NICANOR COSTA MÉNDEZ

ministrul relațiilor externe al Republicii Argentina

MONGI SLIM

ministrul justiției al Republicii Tunisienne

Actualitatea pe glob

MOSCOVA. Vizita ministrului afacerilor externe al României

GENEVA. Măsurile de dezarmare și securitate internațională

WASHINGTON. Contacte diplomatice multiple

LIMA. Petrolul peruvian și suveranitatea națională

DAKAR. Resursele hidroenergetice și dezvoltarea de sine stătătoare

VIENA. Sesiunea Uniunii interparlamentare

S-au întilnit cosmonauții cu „farfuriile zburătoare”?

Orientul Mijlociu

REUNIUNILE CELOR PATRU

Centrul de greutate al demersurilor politico-diplomatice, întreprinse în vederea găsirii unei soluționări pașnice conflictului arabo-israelian, s-a deplasat de pe activitatea mediatorului Gunnar Jarring către lucrările întrunirii „celor patru” (adică a patru membri permanenți ai Consiliului de Securitate — U.R.S.S., S.U.A., Anglia și Franța).

Despre o întâlnire în acest cadru, consacrată situației din Orientul Mijlociu, la Paris s-a vorbit încă înainte de izbucnirea conflictului din iunie 1967. Acestei opinii i s-a raliat apoi și guvernul englez. La sfârșitul lui 1967, celor trei puteri occidentale le-a fost adus la cunoștință textul unui proiect sovietic preconizînd realizarea unui acord între părțile aflate în conflict. Luna trecută, Statele Unite au calificat la rîndul lor ca fiind utilă aprofundarea, în cadrul cvadripartit, a analizei situației din Orientul Mijlociu.

Contactele diplomatice susținute de reprezentanții permanenți ai celor patru țări în Consiliul de Securitate au debutat în cadrul bilateral; abia joia trecută ei s-au întrunit pentru prima oară în plen.

Pe masa de lucru se află o serie de propuneri formulate de guvernul francez, proiectul sovietic datînd din 30 decembrie 1968 și unul american elaborat la 24 martie 1969; guvernul britanic — susține France Presse — are în vedere avansarea unor propuneri proprii într-o fază mai înaintată a convorbirilor.

Textul comunicatului, publicat la încheierea primei întâlniri a reprezentanților celor patru mari puteri (care a durat aproximativ patru ore), a înlesnit observatorilor o serie de comentarii pe marginea rolului pe care cele patru țări înțeleg să și-l asume în cadrul eforturilor politico-diplomatice tinzînd spre o soluționare negociată a conflictului. Scopul reuniunii celor patru, definește comunicatul, este „examinarea manierei în care ei pot contribui la o reglementare politică pașnică în Orientul Mijlociu”. După surse diplomatice de la O.N.U., citate de agenția Reuter cele patru mari puteri confirmă, și prin aceasta, că au respins orice sugestii de a încerca să impună un acord statelor arabe și Israelului. Textul documentului precizează, de altfel că, în acest sens, „vor fi

menținute toate contactele de rigoare cu părțile interesate în principal”.

(În conferința de presă ținută luni seara, secretarul de stat al S.U.A. William Rogers spunea: „Regret că guvernul Israelului se opune altfel de categoric ideii convorbirilor dintre cele patru puteri; noi am arătat limpede că nu intenționăm să impunem o soluție Israelului”).

În analiza situației, continuă comunicatul, reprezentanții celor patru țări au pornit de la rezoluția 242 (din 22 noiembrie 1967) a Consiliului de Securitate și de la reafirmarea sprijinului față de misiunea ambasadorului Jarring. De altfel, în atenția participanților la convorbiri se află și o serie de documente elaborate cu concursul lui Gunnar Jarring. Cu puțin timp înaintea primei reuniuni a celor patru, diplomatul suedez primise din partea guvernelor direct implicate în conflict răspunsurile la o serie de întrebări menite să definească mai precis poziția acestora, în actualul moment, față de principalele elemente ale situației. Conținutul răspunsurilor întocmite la Cairo, Tel Aviv, Amann și Beirut nu au devenit încă de domeniul public; deși o serie de aspecte, dezvăluite de surse oficiale sau de agenții de presă citind „surse oficiale”, sînt deja cunoscute. Astfel, purtătorul de cuvînt oficial al guvernului egiptean, Mohamed Zayyad, referindu-se la problema evacuării teritoriilor ocupate de trupele israeliene, preciza că „R.A.U. nu pune ca o condiție prealabilă evacuarea și că ea acceptă rezoluția din 22 noiembrie în ansamblul său”. Potrivit surselor oficiale egiptene, guvernul R.A.U. a răspuns afirmativ la chestionarul lui Jarring. Se precizează că reprezentantul secretarului general al O.N.U. în Orientul Mijlociu „a întrebat mai ales dacă R.A.U. este gata să pună capăt stării de beligeranță cu Israelul, să permită navelor israeliene accesul în strîmtoarea Tiran și Canalul de Suez, să accepte o forță internațională pentru garantarea frontierelor sigure și recunoscute și crearea unor zone demilitarizate. Gunnar Jarring a întrebat, de asemenea, dacă R.A.U. ar fi gata să recunoască dreptul fiecărei țări din regiune de a trăi în interiorul unor frontiere sigure și recunoscute. El a cerut de asemenea guvernului egiptean să-și exprime punctul de vedere în problema refugiaților”.

În răspunsul guvernului israelian — relatează France Presse — se arată că „Israelul aspiră la o pace adevărată cu

țările arabe, fondată pe frontiere sigure și recunoscute, fixate printr-un acord reciproc între cele două părți direct interesate”. Aceeași sursă informează că, într-o convorbire cu Gunnar Jarring, ministrul de externe al Israelului Abba Eban s-a pronunțat pentru tratative directe cu oamenii politici arabi, lăsînd să se înțeleagă că „elaborarea unei soluții în problema refugiaților nu poate surveni înainte de inițierea unor tratative de pace”.

Revenind la conținutul convorbirilor reprezentanților celor patru mari puteri, este de remarcat pasajul din comunicatul primei întâlniri care informează că aceștia „au abordat de la bun început discutarea problemelor de fond și au început să definească domeniile de înțelegere”. Fraza este menită, potrivit comentatorilor, să dezmințim zvonurile, care circulau la Națiunile Unite, înainte de prima ședință, privind o perioadă preliminară de cîteva săptămîni, consacrată problemelor de procedură și nu celor de fond.

Care sînt însă „problemele de fond” examinate de participanții la convorbiri? După unii observatori, cea mai importantă dintre ele ar putea fi definită astfel: „Determinarea condițiilor în care Israelul, dat fiind exigențele normale ale securității și vieții sale economice și umane, în regiunea geografică în care se află situat, ar putea fi pus într-o situație dificilă dacă va persista în refuzul de a evacua teritoriile ocupate în cursul războiului de șase zile”.

Reacțiile capitalelor direct interesate față de reuniunile celor patru sînt din cele mai diverse. Trei țări arabe vecine Israelului — R.A.U., Iordania și Liban — care au acceptat rezoluția Consiliului de Securitate, au primit favorabil întîlnirile de la New York. R.A.U., subliniază ziarul „Al Ahram”, vede aportul acestei acțiuni mai ales în posibilitățile pe care ea le poate oferi punerii în practică a rezoluției din noiembrie 1967. La Tel Aviv, premierul israelian Golda Meir și alți lideri politici au exprimat rezerve serioase — uneori chiar opinii vădit dezaprobatore — în privința reuniunii de la Națiunile Unite. La Bagdad și Damasc (unde rezoluția Consiliului de Securitate nu a fost acceptată în mod oficial) întrunirea reprezentanților celor patru mari puteri a fost primită defavorabil. Alte țări arabe, care nu sînt direct implicate în conflict, continuă să-și definească poziția de principiu prin raportare la hotărârile conferinței arabe la nivel înalt, întrunită la Khartum în 1967.

Cea de a doua reuniune a reprezentanților celor patru mari puteri, care a durat peste trei ore (în aceeași atmosferă discretă ca și întîlnirea de joia trecută) s-a încheiat fără a pune la dispoziția presei, de data aceasta, vreun comunicat; de altfel, se precizase încă de la începutul convorbirilor că interlocutorii au căzut de acord să nu adopte ca regulă publicarea, la sfîrșitul fiecăreia din întîlnirile lor, a unui comunicat oficial.

Participanții la convorbirile cvadripartite de la New York, cu privire la situația din Orientul Apropiat: Charles Yost (S.U.A.), Armand Bérard (Franța), lord Caradon (Anglia), Iacob Malik (U.R.S.S.)

VIZITELE LUI N. PODGORNII ÎN ALGERIA ȘI MAROC

Două țări maghrebiene — Algeria și Marocul — au primit în ultimele zile vizita oficială a președintelui Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., Nikolai Podgornii. Prima etapă a călătoriei, Algeria, a prilejuit președinților Podgornii și Boumedienne, așa cum arată agenția TASS, „un schimb de păreri în probleme ale dezvoltării multilaterale a relațiilor dintre Algeria și U.R.S.S.; au fost discutate, de asemenea, o serie de probleme internaționale de interes comun”. Făcând aprecieri favorabile asupra relațiilor existente între cele două țări, cei doi șefi de stat au subliniat cursul lor ascendent.

Comunicatul comun sovieto-algerian dat publicității subliniază că între cele două țări se dezvoltă o largă colaborare economică, comercială, tehnică și culturală reciproc avantajoasă. Părțile și-au exprimat, totodată, convingerea că aceste relații se vor dezvolta și în viitor pe baza principiilor egalității în drepturi, respectului reciproc și neamestecului în treburile interne, în interesul popoarelor celor două țări.

Documentul final al convorbirilor, comunicatul comun, reafirmă hotărârea celor două țări de a lupta împreună cu celelalte forțe progresiste și iubitoare de pace, împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru libertatea și independența popoarelor, pentru slăbirea încordării internaționale și pace. Totodată, în comunicat se subliniază că existența bazelor militare pe teritorii străine creează o primejdie permanentă pentru destinderea încordării internaționale și implică riscul unor conflicte armate, reprezintă un atentat grav la libertatea și independența popoarelor.

În timpul vizitei efectuate în Maroc, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. a avut întâlniri cu regele Hassan al II-lea și cu alte personalități politice ale țării. „Sîntem bucuroși de noua noastră întâlnire — declara șeful statului marocan la începutul vizitei. Am dori ca această vizită să ne dea, de asemenea, posibilitatea de a lărgi sfera relațiilor noastre și a colaborării noastre și să ne determine să căutăm noi posibilități și noi domenii care să asigure întărirea relațiilor noastre și lărgirea schimbului reciproc de păreri în probleme care frământă lumea actuală și

care stîrnesc îngrijorarea și neliniștea popoarelor”.

Referindu-se la perspectivele extinderii colaborării între cele două țări, președintele Podgornii sublinia: „Pe arena internațională, Uniunea Sovietică și Marocul se situează pe poziții identice sau apropiate în problemele luptei pentru pace și securitatea popoarelor. Acest lucru creează o bază bună pentru întărirea în continuare a contactelor, a colaborării și a pozițiilor comune adoptate de țările noastre în cele mai actuale probleme ale contemporaneității”.

Unul din rezultatele concrete ale vizitei, crearea unei comisii permanente interguvernamentale de cooperare economică, științifică și tehnică sovieto-marocană, a fost apreciat, de ambele părți, ca o contribuție eficientă la cauza extinderii colaborării pe diverse planuri între cele două țări.

Lagos

ÎNTÎLNIRE GOWON—OJUKWU?

Nu pare cu totul exclusă o întâlnire între șeful statului nigerian, generalul Gowon, și liderul bialfrez, locotenent-colonelul Ojukwu. Prilejul l-ar putea furniza reuniunea comitetului consultativ al Organizației Unității Africane pentru Nigeria, care urmează să se întrunească la 17 aprilie în capitala Liberiei. Ideea a fost emisă în cursul unei recente discuții purtate de premierul britanic Wilson și președintele Nigerului, Hamani Diori. S-ar fi stabilit și o serie de detalii în acest sens: Gowon ar urma să sosească la Monrovia împreună cu președintele Nigerului, iar Ojukwu în avionul personal al președintelui Coastei de Fildeș, Houphouët Boigny (țară care a recunoscut Biafra).

Ipoteza, considerată la Londra drept „o concesie majoră făcută de generalul Gowon”, a pierdut mult din consistență după ultimele atacuri federale care au adus trupele celei de-a treia divizii a armatei nigeriene la porțile localității Umuahia, unde se află cartierul general al lui Ojukwu.

Oricît de spectaculoasă ar fi însă căderea Umuahiei — în eventualitatea că se va produce — ea nu echivalează automat cu un act de capitulare al bialfrezilor. Ojukwu a fost nevoit, cu luni în urmă, să părăsească cea dintâi capitală a Biafrei, Enugu (localitate mult mai importantă decît Umuahia), fără ca prin această

La Detroit a avut loc o demonstrație pentru drepturile civile, cu prilejul procesului intentat unor fruntași ai populației de culoare pentru nerespectarea unor ordonanțe polițienești discriminatorii

să considere războiul pierdut. Pe cale să piardă Umuahia (care, după unii, ar urma să fie părăsită în ultimă instanță de liderii bialfrezi, pentru localitatea Orlu), trupele lui Ojukwu au oarecare șanse de reușită pe flancul occidental al frontului sudic, în regiunea localității Owerri. Mult mai importantă ar fi însă, pentru bialfrezi, pierderea aerodromului de la Uli Ihiala, aflat cam în centrul perimetrului pe care ei îl mai controlează în prezent; el constituie de altfel acum unul din principalele obiective ale bom-

bardamentelor aeriene federale.

În ipoteza realizării întâlnirii Gowon-Ojukwu — prima după conferința de la Aburi (Ghana) din ianuarie 1966 — o serie de oameni politici africani avansează ideea discutării, în strînsă legătură, a încetării ostilităților cu „instituirea unui embargo asupra livrărilor de arme din Europa celor două părți, acțiune asupra căreia ar urma să fie instituit controlul unui organism plasat sub egida O.U.A.” (France Presse).

Corneliu VLAD

La Ottawa s-a desfășurat o manifestație împotriva participării unităților militare australiene și neozelandeze la războiul din Vietnam

Dr. Nicanor Costa
MÉNDEZ

ministrul relațiilor externe
al Republicii Argentina

Căi ale apropierii între națiuni

Desfășurată într-o atmosferă de prietenie și cordialitate, vizita oficială a ministrului relațiilor externe al Republicii Argentina, dr. Nicanor Costa Méndez, întreprinsă în România între 2 și 4 aprilie, la invitația guvernului Republicii Socialiste România, a constituit un nou prilej favorabil de afirmare a evoluției pozitive a raporturilor româno-argentinene, evidențiind posibilitățile sporite de dezvoltare și diversificare a acestor relații. În cursul vizitei sale la București, dr. Nicanor Costa Méndez a fost primit de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și de președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer. Convorbirile oficiale purtate cu ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, au prilejuit un schimb de vederi cuprinzător asupra activității celor două țări și popoare, a stadiului colaborării dintre România și Argentina și asupra unor probleme ale vieții internaționale actuale.

În cadrul interviului pe care ni l-a acordat la încheierea vizitei în țara noastră, dr. Nicanor Costa Méndez a apreciat de la bun început perspectivele favorabile ale legăturilor dintre Argentina și România. Fără îndoială, vizita sa a stimulat evoluția raporturilor dintre cele două țări, în spiritul avantajului reciproc.

Am solicitat ministrului relațiilor externe al Republicii Argentina să ne vorbească despre principiile care, după opinia sa, trebuie să guverneze relațiile internaționale și despre felul cum se realizează, în acest sens, contribuția Argentinei: „O politică externă bazată pe respectarea principiilor înscrise în Carta

O.N.U. reprezintă întotdeauna o contribuție la o mai bună înțelegere între națiuni. Argentina desfășoară pe plan internațional politica sa bazată pe independență și suveranitatea națională, străduindu-se să stabilească, în același timp, cu toate țările lumii un dialog și, deci, o cooperare extrem de intensă și susținută”. Ministrul de externe argentinian insistă în răspunsul său asupra relației de interdependență dintre „promovarea intereselor naționale” și „conștința obligațiilor decurgând din solidaritatea internațională”.

Vizita în România se include în periplul european Bonn—Paris—București—Madrid—Roma, pe care Costa Méndez l-a început la sfârșitul lunii trecute. Obiectivele și importanța acestui turneu au fost astfel definite: „Am venit în Europa pentru a prezenta imaginea unei Argentine moderne, dinamice, care se află pe punctul de a realiza stabilitatea sa economică, dornică de a avea contacte cu toate țările lumii, pe baza unei politici de independență națională”. Într-o conferință de presă ținută la Buenos Aires, în preziua începerii vizitei sale în Europa, ministrul de externe argentinian vorbea de țările acestui continent ca de „prieteni vechi, parteneri într-un mare dialog întrefrânt întotdeauna pe picior de egalitate”. „Dorim să spunem — sublinia atunci Costa Méndez — că nu putem rămâne în situația perimată de furnizori de materii prime în schimbul produselor manufacturate, că este necesar ca țările europene să se asocieze cu noi pentru a fi participante la avantajele unui program comun”.

În ansamblul turneului european, vizita la București reprezintă un moment semnificativ, ne spune șeful diplomației argentinene: „Am venit în țara dv. pentru a dovedi că dorim să realizăm un

comerț intens cu România, în care am găsit un bun partener. Scopul vizitei are însă un dublu aspect: politic și economic”. În legătură cu această problemă, iată opinia ministrului Nicanor Costa Méndez: „Argentina privește cu o simpatie firească la toate acele națiuni care, indiferent de orientarea lor politică și pe baza respectării normelor conviețuirii internaționale, se străduiesc să-și afirme o politică externă reflectând capacitatea de hotărâre proprie”. Considerând aceste națiuni ca „interlocutori valoroși”, ministrul argentinian apreciază favorabil eforturile care se depun pentru apropiere și destindere în Europa. Pe de altă parte, amintind că vizita sa are loc într-un moment al revitalizării dialogului între S.U.A. și Europa occidentală, Costa Méndez consideră că pentru Argentina aceasta reprezintă un element important deoarece țara sa „nu privește cele două părți ale lumii occidentale ca alternative, ci ca fiind complementare”.

În continuarea interviului, l-am rugat pe ministrul argentinian al relațiilor externe să ne împărtășească opiniile sale asupra rolului relațiilor economice internaționale: „Pentru țări ca Argentina — a subliniat el — relațiile economice internaționale au o influență deosebită asupra dezvoltării economiei naționale, deoarece stabilitatea economiei noastre depinde în bună măsură de schimburile comerciale, de toți factorii care contribuie la echilibrul balanței noastre comerciale. Dorim, în concluzie, o diversificare a produselor și, concomitent, a piețelor”. În acest context, interlocutorul nostru s-a referit și la actualul moment al relațiilor Argentinei cu celelalte țări din America Latină: „Țara noastră întreține foarte bune relații cu întreg continentul latino-american, de care este legată din punct de vedere geografic, istoric și spiritual. America Latină este patria noastră mare, mediul nostru propriu de acțiune. Trăind în și pentru această regiune, Argentina se deschide și către alte părți ale lumii: Europa și Statele Unite. Pe continent, avem o activitate bogată: în cadrul Asociației latino-americane a liberului schimb, Argentina este țara care vinde și cumpără cel mai mult, atât ca materii prime, cât și ca produse finite”.

Din perspectiva actualei vizite în România, ministrul de externe al Argentinei ne-a vorbit, în încheierea convorbirii, despre cooperarea cu țara noastră, amintind în acest sens „de schimbul instrumentelor de ratificare a acordului de colaborare culturală semnat la Buenos Aires în 1968, cu prilejul vizitei ministrului de externe român, și de acordul comercial încheiat acum la București”, menit să reglementeze și să promoveze schimburile economice româno-argentinene. „Relațiilor dintre țările noastre le prevăd, în concluzie, un viitor excelent, în diferite domenii. Cred că ambele state ale noastre pot contribui pe această bază la promovarea păcii în lume, la apropierea între toate statele și popoarele. Plecând din țara dv., nu știu să spun ce m-a impresionat mai mult: oamenii, munca, primirea dv. atât de călduroasă”.

Mongi Slim
ministru justiției
al Republicii
Tunisienne

Colaborarea internațională — problemă comună tuturor popoarelor lumii

Între 1 și 7 aprilie, la invitația ministrului justiției, Adrian Dimitriu, ne-a vizitat țara o delegație tunisiană condusă de Mongi Slim, ministrul justiției al Tunisiei. Personalitate marcantă a vieții politice tunisiene, Mongi Slim s-a alăturat încă din tinerețe partidului patriotic Neo Destur — organizație care și propusese ca obiectiv principal cucerirea independenței țării — devenind în 1937 membru al Biroului Politic și apoi, în 1945, director al partidului. Între anii 1954—1956, el a condus în repetate rânduri delegația guvernamentală tunisiană la tratativele franco-tunisienne care s-au încheiat prin acordarea independenței Tunisiei. Mongi Slim este cunoscut și pentru activitatea sa diplomatică internațională. După ce a deținut cîteva ani funcția de ambasador al țării sale în Canada și S.U.A., el a fost ales președinte al celei de a XVI-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. (1961—1962) și apoi numit, între 1962—1964, secretar de stat al departamentului afacerilor externe al Tunisiei.

În cursul vizitei sale în România, delegația tunisiană a fost primită de președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, de președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer și a avut, de asemenea, convorbiri cu ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, și cu ministrul justiției, Adrian Dimitriu.

Ministrul tunisian a avut amabilitatea să împărtășească cititorilor revistei LUMEA opiniile sale în legătură cu unele probleme actuale ale vieții internaționale.

Subliniind importanța cooperării și a contactelor directe în stabilirea unui climat de pace și securitate internațională, oaspetele tunisian ne-a vorbit despre rolul pe care trebuie să-l joace toate statele în înfăptuirea acestei opere.

— Menținerea păcii, restabilirea ei în locurile unde a dispărut și consolidarea ei în zonele unde este amenințată, lichidarea colonialismului și a sechele-

lor lui, cooperarea fructuoasă între state mici și mari sînt cîteva din problemele care preocupă în prezent. A fost o vreme, nu prea îndepărtată, cînd relațiile între națiuni erau fondate pe raporturi de forță și dominație. Din fericire, și în ciuda unor excepții, această noțiune a fost înlocuită de o tendință mai umană și mai constructivă pe care o putem numi promovarea societății internaționale — adică realizarea și dezvoltarea cooperării între state —, promovare spre care tind eforturile factorilor de răspundere în viața internațională. Problema menținerii sau restaurării păcii este o chestiune de interes general, comună tuturor națiunilor. Pentru a feri generațiile viitoare de flagelul războiului care, de două ori în decursul unei perioade scurte, a adus omenirii nemăsurate suferințe, pentru a rezolva problema foametei, pentru a asigura individului și națiunilor libertatea și demnitatea lor este necesară conjugarea eforturilor tuturor. În acest sens, posibilitățile statelor mici și mijlocii, care reprezintă marea majoritate a omenirii, sînt tot mai importante. Aceste state pot astăzi să joace un rol considerabil pentru realizarea destinderii și a păcii. Dar aceasta în măsura în care, pe de o parte, politica lor întrunește adeziunea internă, iar pe de altă parte, acționează în comun, se pun de acord, pentru a face ca pacea în lume să nu fie o pace precară, ci una permanentă, durabilă.

Rolul Organizației Națiunilor Unite, semnificația dobîndită de ea în urma sporirii simțitoare a numărului statelor membre și contribuția acestor state la realizarea scopurilor și obiectivelor organizației au constituit un alt subiect abordat de omul de stat tunisian.

— În cursul ultimului deceniu numeroase state noi au intrat în rîndul O.N.U., sporind credința în principiile acestei organizații, ca și devotamentul față de organisme sale. Era de prevăzut că, aderînd la Cartă, aceste state considerau că vor putea acționa din interior și conform procedurilor prevăzute în vederea modificării unor structuri ale Organizației pentru a o adapta noii sale fizionomii. Este de dorit ca a-

ceastă revizuire să devină un fel de deschidere spre noi perspective de viitor care să permită remedierea lacunelor sistemului și a slăbiciunilor lui, lacune și slăbiciuni scoase în evidență de practica internațională.

Printre temele abordate de interloctor s-a aflat și problema interacțiunii dintre independența politică și cea economică.

— Una din caracteristicile esențiale ale lumii contemporane este eliberarea progresivă și completă a fostelor popoare dependente. Procesul, început după cel de al doilea război mondial, a cunoscut de atunci o amploare considerabilă. Independența, care a pus capăt regimului colonial, a ridicat însă propriile sale probleme. Într-un sens general, chestiunea care se pune este de a stabili dacă independența politică este sau trebuie să fie urmată de cucerirea independenței economice. Căci, dacă independența politică nu are drept corolar cel puțin modificarea relațiilor economice dintre fostul colonizator și fostul colonizat, eliberarea acestuia din urmă este nu numai incompletă ci, chiar mai mult, ar putea agrava situația sa, întrucît dominația vechiului stăpîn este mai bine camuflată și mai profundă. De aceea, considerăm că independența politică nu poate fi separată de independența economică, mai mult chiar, prima luată ca atare nu ar avea o semnificație reală dacă nu ar fi urmată de cea de-a doua.

Ministrul tunisian s-a referit în cursul convorbirii și la poziția țării sale față de rezoluția Consiliului de Securitate din noiembrie 1967, în problema Orientului Apropiat.

— Rezoluția, adoptată în unanimitate de Consiliul de Securitate, o considerăm ca destul de echilibrată, deoarece ea prevede evacuarea teritoriilor ocupate și, în același timp, stabilizarea situației în Orientul Apropiat. De aceea, am fi bucuroși să o vedem realizată. Pînă azi, însă, rezoluția a rămas literă moartă, în ciuda eforturilor laudabile ale domnului Jarring, trimisul special al secretarului general U Thant. Recent, a apărut ideea unei reuniuni a celor patru mari puteri pentru a găsi mijloacele punerii ei în aplicare. Evenimentele vor arăta dacă se vor pune sau nu de acord în această problemă.

În cursul întrevederilor avute în țara noastră, au fost abordate probleme privind relațiile româno-tunisienne și căile pentru dezvoltarea acestor relații în viitor, precum și o serie de aspecte ale vieții internaționale. În legătură cu aceasta, domnul Mongi Slim a declarat:

— Am constatat cu satisfacție că în multe dintre probleme punctele noastre de vedere sînt apropiate, deși aparținem unor regimuri sociale diferite. Relațiile între România și Tunisia se dezvoltă pozitiv, merg pe un drum bun, se consolidează continuu. Între țările noastre au fost semnate pînă acum acorduri în domeniul economiei și culturii, al colaborării în plan juridic, dovezi că relațiile româno-tunisienne se diversifică și se adîncesc. Sînt convins că lărgirea în continuare a schimburilor reciproce de delegații face posibilă o mai bună cunoaștere, apreciere și colaborare bilaterală, lucru util atît pentru cele două țări, cît și pentru omenire în general.

Rodica GEORGESCU

Vizita ministrului de externe al României

Miercuri, s-a încheiat vizita oficială făcută în U.R.S.S., la invitația guvernului sovietic, de ministrul afacerilor externe al României, Corneliu Mănescu. Desfășurată într-o atmosferă prietenească, tovărășească, această vizită se înscrie în cadrul tradiționalelor relații de colaborare multilaterală dintre cele două țări socialiste.

Tot miercuri, ministrul afacerilor externe al României, Corneliu Mănescu, a fost primit de L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., precum și de A. N. Kosighin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. La aceste primiri au participat A. A. Gromiko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., și Teodor Marinescu, ambasadorul României în Uniunea Sovietică.

În cursul acestor întreveneri, au fost abordate probleme referitoare la dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie și a colaborării multilaterale frățesti dintre Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică, în interesul cauzei socialismului și păcii în Europa și în întreaga lume, al întăririi unității țărilor socialiste. Interlocutorii au făcut un schimb de păreri util asupra unor probleme ale actualei situații internaționale, ale securității europene.

În cursul vizitei, au avut loc convorbiri între ministrul afacerilor externe al României, Corneliu Mănescu, și ministrul afacerilor externe al Uniunii Sovietice, Andrei Gromiko. Tratatul purtate au prilejuit examinarea stadiului actual al relațiilor româno-sovietice, a perspectivelor dezvoltării și extinderii în continuare a prieteniei și colaborării frățesti dintre cele două țări.

Intemeiate pe o tradițională și trainică prietenie, relațiile de colaborare între România și Uniunea Sovietică au cunoscut de-a lungul anilor o dezvoltare continuă și multilaterală, cuprinzând cele mai variate domenii ale economiei, științei, artei și culturii. Evocând stadiul actual al acestor relații, cei doi miniștri au relevat cu satisfacție extinderea colaborării reciproce avantajoase între cele două țări, pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist, ale independenței, suveranității, respectării egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne. Ei și-au exprimat convingerea că prietenia și colaborarea dintre cele două țări, legăturile multilaterale româno-sovietice vor continua să se dezvolte în mod fructuos, spre binele ambelor noastre popoare, în interesul cauzei generale a socialismului și păcii.

Tratatul purtate la Moscova au abordat, totodată, o sferă largă de probleme internaționale la ordinea zilei. În acest cadru, s-a acordat o atenție deosebită imperativului major al securității europene, subliniindu-se necesitatea înlăturării propunerilor cuprinse în Apelul către țările europene al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Viața, practica relațiilor internaționale evidențiază cu pregnanță că promovarea unei largi cooperări inter-europene, dezvoltarea încrederii și concilierii între toate statele continentului nostru constituie o premisă esențială pentru crearea unui climat propice convocării unei viitoare conferințe europene. O asemenea conferință este chemată ca, prin contribuția tuturor statelor europene, mari și mici, să caute căile de natură să ducă la lichidarea divizării Europei în grupări militare, la eliminarea surselor de suspiciune și neîncredere, la soluționarea problemelor litigioase între state, la consolidarea păcii pe continentul nostru și în întreaga lume.

În afara convorbirilor oficiale, programul a cuprins vizitarea unor obiective de interes istoric și cultural ale capitalei sovietice — panorama-muzeu „Borodino”, turnul centrului de televiziune devenit una din emblemele Moscovei de azi, galeriile de artă „Tretiakov”.

Ziarele și posturile de radio și televiziune din capitala sovietică au publicat și transmis relatări despre vizita și despre convorbirile purtate de cei doi miniștri de externe.

Tovarășul Corneliu Mănescu a adresat tovarășului Andrei Gromiko invitația guvernului român de a face o vizită oficială în țara noastră.

Moscova, 9 aprilie

reflector

CASA UNEI IMPORTANTE COLABORARI INTERNAȚIONALE

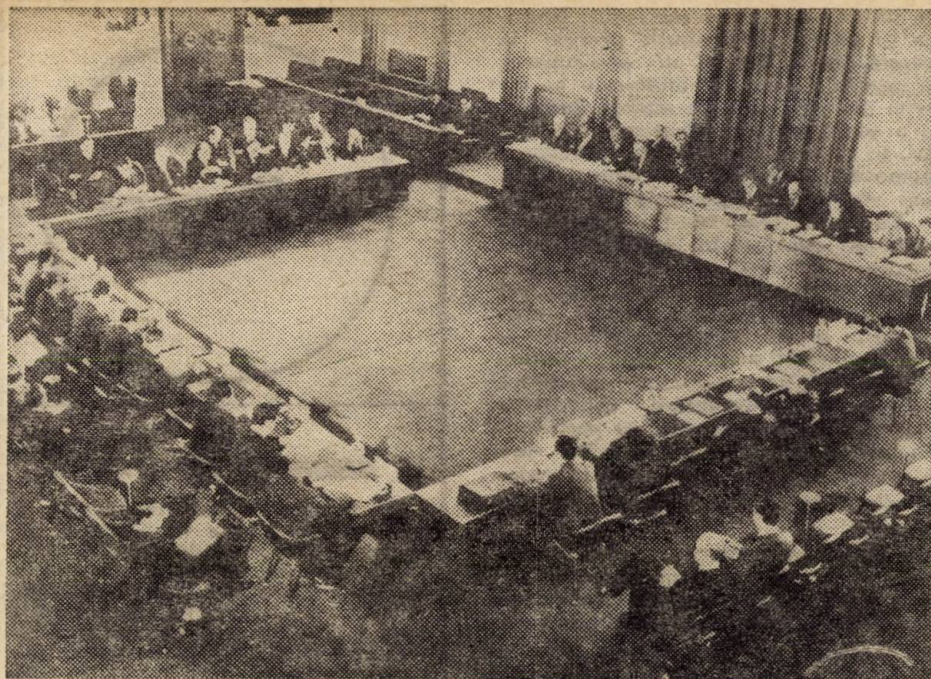
Primul ministru francez, Maurice Couve de Murville, a depus piatra fundamentală a construcției Centrului internațional de cercetări asupra cancerului. Viitoarea clădire, cu 14 etaje, concepută în vederea desfășurării unei vaste activități, începând cu laboratoarele experimentale și sălile de documentare și terminând cu spațiile administrative, va primi în 1971 corpul medical și științific, a cărui activitate se desfășoară provizoriu tot la Lyon.

Alături de primul ministru francez, directorul general al Asociației mondiale a sănătății, G. Candau, fostul președinte al Direcției Comitetului Internațional al Crucii Roșii, Eugène Aujalet, precum și alți reprezentanți ai diverselor organisme internaționale de cercetări, au subliniat oportunitatea colaborării internaționale în domeniul cercetării științifice de interes extrem pentru toate popoarele lumii.

REAȚIA SINDICATELOR DANEZE LA REFORMA STRUCTURII SERVICIILOR PUBLICE

Cu o săptămână în urmă, conducătorii celor patru mari centrale, ce regroupează toate organizațiile de funcționari din Danemarea, au aprobat cu o puternică majoritate reforma structurilor existente în serviciile publice, pe care, de altfel, guvernul Baunsgaard intenționează să o aplice de la 1 iulie anul acesta. Reforma se referă la o clasificare, la o ierarhizare riguroasă a tuturor persoanelor din serviciile de stat, pe baza unei organizări piramidale, cu patru trepte, fiecare din acestea comportând alte numeroase categorii anexe. S-a putut observa însă că, deși conducătorii grupărilor sindicale au exprimat opinii favorabile față de reformă, sentimentele masei largi de sindicaliști rămân foarte diferite. De acum câteva luni de când a luat naștere, din inițiativa ministrului salariilor și pensiilor, Aage Hastrup, prin fața Comisiei speciale pentru studierea modalităților de înlăturare a reformei s-au succedat cu regularitate delegații protestatare, reprezentând o arie foarte largă de profiluri sindicale: de la sindicate ale vameșilor și ale gardienilor la cele ale aprozilor și paracliserilor. Un reflex al sentimentului acesta de nedreptățire pe care îl împărtășește fiecare bransă sindicală în raport cu celelalte și ca un manifest al atmosferei confuze de contestare și critică a fost considerată și greva de douăzeci și patru de ore a conducătorilor de locomotive, care a avut loc la 27 martie.

Funcționarii își exprimă și ei nemulțumirea față de articolul din reformă care anulează dreptul de plată a orelor suplimentare.

In sala Conferinței

Correspondență din Geneva, de la Tiberiu Bogdan

Măsurile de dezarmare și securitatea internațională

Începută la 18 martie, sesiunea Comitetului celor 18 state pentru dezarmare se află, după trei săptămâni de lucru, în faza dezbaterilor generale, în cadrul cărora delegațiile își expun considerațiile asupra ansamblului problemelor de pe ordinea de zi. În cele șase sedințe plenare care au avut loc până acum a luat cuvântul majoritatea delegațiilor.

Așteptată cu un real interes de cercurile oficiale și de presă, actuala sesiune ocupă un loc aparte în raport cu întrunirile anterioare ale comitetului. Anul acesta, se împlinesc 10 ani de la adoptarea cunoscutei rezoluții 1378 (XIV), prin care dezarmarea generală era proclamată drept „cea mai importantă problemă a omenirii care trebuie să-i facă față în prezent”. La un deceniu de la stabilirea acestui obiectiv, o evaluare a ansamblului negocierilor de dezarmare atestă că acestea nu au produs rezultatele așteptate. Și aceasta, în condiții în care cursa înarmărilor, în general, și a înarmărilor nucleare, în particular, nu numai că nu a stagnat,

dar a înregistrat proporții care creează grave pericole pentru pacea și securitatea națiunilor.

Este suficient, pentru a ilustra amploarea acestui fenomen negativ în viața internațională, să amintim faptul că din 1962 până în prezent sumele alocate anual în lume pentru înarmări au crescut de la 120 la 180 miliarde de dolari, într-un ritm care, după cum arată secretarul general al O.N.U. în mesajul adresat comitetului, a fost mult mai rapid decât acela al creșterii cuantumului mondial al produsului național total.

În aceste circumstanțe, apar justificate cerințele ce au fost formulate de numeroase state de a se trece, cu maximum de responsabilitate și urgență, la adoptarea unor măsuri radicale de încetare a cursei înarmărilor, la întreprinderea unor acțiuni hotărâte în direcția dezarmării generale și efectuarea unor pași concreți pentru reducerea și eliminarea pericolului atomic.

În al doilea rând, semnificația deosebită a etapei actuale a negocierilor din comitet provine, am putea spune, din însăși evoluția trativelor de dezarmare. În temeiul obligațiilor decurgând din articolul 6 al tratatului de neprolifera-re, al multiplelor rezoluții adoptate de Adunarea Generală a O.N.U. ca și de conferința statelor neposesoare de arme nucleare, Comitetul celor 18 state trebuie să-și concentreze negocierile sale asupra dezarmării generale și a componentei ei principale — dezarmarea nucleară.

După cum au relevat majoritatea delegațiilor care au participat până în prezent la dezbateri, începerea unor discuții concrete asupra unor măsuri eficiente de dezarmare este facilitată de existența acestor factori, cit și de faptul că, la 15 august 1968, comitetul a adoptat o agendă de lucru cuprinzătoare, menită să servească drept bază a negocierilor pentru următoarea perioadă.

Este semnificativ faptul că, în discursurile lor, mulți delegați au apreciat că încheierea tratatului de neprolifera-re — pe care șeful delegației italiene, Mario Zagari, îl numea „un instrument de dezarmare” — trebuie să fie urmată de înfăptuirea unor pași concreți către reducerea și eliminarea armamentelor, în primul rând a celor nucleare, prin măsuri de dezarmare. „Tratatul — spunea șeful delegației Italiei — va fi capabil să producă efecte concrete și durabile numai în măsura în care va crea condițiile pentru realizarea unor relații mai echitabile între statele semnatare. Și această echitate poate fi realizată numai pe calea aplicării depline a tratatului, începând, în mod precis, cu prevederile privind dezarmarea nucleară”. „O chestiune care nu poate trece neobservată — spunea șefa delegației Suediei, Alva Myrdal, — este legătura dintre acest tratat și realizarea de progrese pe calea dezarmării nucleare. Toți cei ce devin parte la tratat capătă dreptul legal să invoce răspunderea marilor puteri de a îndeplini această obligație”.

Și alte delegații, care au luat cuvântul până în prezent, au accentuat necesitatea stringentă de a se proceda la examinarea unor măsuri de dezarmare nucleară — ca interzicerea folosirii armelor nucleare, încetarea producției, reducerea și distrugerea stocurilor existente. S-a relevat, de asemenea, importanța măsurilor de limitare și reducere a sistemelor de arme anti-rachetă, a încetării tuturor experiențelor cu arma nucleară — care, prin natura lor, ar contribui la frânarea ritmului cursei înarmărilor atomice și ar crea premise pentru încetarea ei definitivă și eliminarea totală a acestor arme.

În dorința de a contribui la progresul negocierilor asupra măsurilor de dezarmare nucleară, unele delegații au prezentat documente de lucru care, prin clarificarea unor aspecte tehnice, urmăresc să faciliteze realizarea de acorduri. Astfel, Suedia a depus un „document de lucru cuprinzând sugestii asupra prevederilor posibile ale unui tratat de interzicere a experiențelor nucleare subterane”, care, practic, reprezintă un proiect de tratat în acest domeniu, iar Mexicul — un document privind crearea de zone denuclearizate.

Legat de problematica dezarmării nucleare și de tratatul de neprolifera-re, au fost abordate și importante chestiuni referitoare la garanțiile de securi-

tate pentru statele nenucleare și la accesul neîngrădit al tuturor țărilor la binefacerile aplicațiilor pașnice ale energiei atomice — căroră, potrivit cerințelor legitime ale statelor nepose-soare de arme nucleare, trebuie să li se găsească o soluționare adecvată.

Pe agenda preocupărilor comitetului figurează și adoptarea unor măsuri menite să asigure folosirea teritoriilor submarine exclusiv în scopuri pașnice. După cum este cunoscut, la actuala sesiune a comitetului, delegația U.R.S.S. a propus un proiect de tratat privind interzicerea folosirii în scopuri militare a fundului mărilor și oceanelor și a subsolului acestora. Așa cum a relevat opiniile exprimate atât în comitet cât și în organisme de specialitate ale Națiunilor Unite, o viitoare reglementare în materie trebuie să pornească de la recunoașterea necesității de a se asigura utilizarea teritoriilor submarine în folosul tuturor națiunilor, mari și mici, ținându-se seama de interesele tuturor statelor, fără nici o discriminare.

În dezbateri, a fost subliniată și necesitatea de a se relua examinarea complexei probleme a dezarmării generale, paralel cu discutarea măsurilor de dezarmare nucleară. Nevoia de a „repune în drepturi” chestiunea dezarmării generale se face resimțită datorită faptului că, în ultimii ani, concentrându-și tratativele asupra unor măsuri colaterale, comitetul a neglijat dezbaterile referitoare la dezarmarea generală.

Așteptat cu un real și justificat interes, discursul ambasadorului Nicolae Ecobescu a reafirmat poziția guvernului nostru față de problemele dezarmării.

Abordând pe larg importanța și implicațiile multiple ale dezarmării în ansamblul măsurilor menite să creeze un climat internațional de destindere, înțelegere și cooperare, propice afirmării libere și independente a fiecărei națiuni, — reprezentantul român a reliefat necesitatea eliminării forței și a războaielor din viața societății, a așezării raporturilor dintre state pe principii dreptului și legalității internaționale.

Subliniind că obiectivul central al negocierilor a fost și rămâne realizarea dezarmării generale, delegația română a accentuat prioritatea absolută care trebuie acordată înfăptuirii unor măsuri eficiente de dezarmare nucleară menite să elimine pericolul nuclear. În prezentarea poziției țării noastre față de diferite probleme de pe ordinea de zi a comitetului, delegația a relevat importanța pe care o acordă România stabilizării unor relații de cooperare și bună vecinătate pe continentul european, instaurării păcii și securității în Europa. În acest cadru, a fost subliniată însemnătatea pe care ar avea-o realizarea unor măsuri de dezarmare și destindere, cum sînt retragerea tuturor trupelor de pe teritoriul altor state în granițele lor naționale, lichidarea bazelor militare străine existente în Europa, desființarea N.A.T.O. și, concomitent, a Pactului militar de la Varșovia, crearea de zone denuclearizate, renunțarea la organizarea de manevre militare și alte demonstrații de forță la granițele sau pe teritoriul altor state.

Convinsă că securitatea în Europa trebuie să fie rodul eforturilor asidue

ale tuturor națiunilor europene, România își aduce o contribuție proprie la această operă. Paralel cu preocuparea de largire a relațiilor bilaterale, pe diferite planuri, cu toate statele Europei, ea a conlucrat și conlucrează cu alte țări, în diverse împrejurări, în vederea promovării securității europene. Recent, statele participante la Tratatul de la Varșovia, reafirmînd cunoscutele propuneri cuprinse în Declarația de la București din 1966 cu privire la securitatea europeană, au lansat un apel către toate statele continentului, chemîndu-le să colaboreze în vederea atingerii acestui scop. O acțiune pozitivă spre soluționarea unor asemenea probleme ar reprezenta-o convocarea unei Conferințe europene, cu participarea tuturor statelor continentului, care să examineze măsuri concrete în vederea destinderii, păcii și securității în Europa.

Pe planul măsurilor regionale de dezarmare, menite să promoveze încrederea și colaborarea pașnică dintre state, a fost pusă în lumină importanța normalizării relațiilor dintre statele balcanice, a intensificării eforturilor și activităților acestor state în direcția îmbunătățirii climatului în această parte a Europei, a transformării Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării internaționale.

Un loc important în discursul delegației române l-au deținut considerațiile și sugestiile cu privire la îmbunătățirea activității comitetului în ansamblu, care, în esență, sînt concentrate asupra a trei obiective: elaborarea unui program concret de acțiune, incluzînd obiective imediate și de perspectivă, perfecționarea metodelor de lucru și intensificarea ritmului negocierilor.

Arătînd că eforturile statelor în direcția dezarmării ar trebui concepute astfel încît tratativele în acest domeniu să aibă perspectivă, continuitate și eficacitate, țara noastră a sugerat proclamarea — sub egida Națiunilor Unite — a unui deceniu al dezarmării în perioada 1970—1980, corelat cu cel de al doilea deceniu al dezvoltării — propunere care are în vedere conexiunea intimă dintre dezvoltare și dezarmare.

Delegația română a arătat că o condiție indispensabilă pentru înfăptuirea unor acorduri acceptabile pentru toate națiunile o constituie realizarea unui dialog autentic, cu participarea tuturor, în spiritul și cu considerarea riguroasă a principiului egalității statelor întrunite la masa tratativelor, respect și considerație pentru argumentele, pozițiile și interesele tuturor, căci, așa cum sublinia ambasadorul Nicolae Ecobescu în discursul general, „în domeniul dezarmării, ca și, în general, în reglementarea marilor probleme internaționale, statele trebuie să vină unele în întîmpinarea altora, să caute, cu tenacitate și perseverență, căi de înțelegere în interesul colaborării și păcii. Toate statele au datoria să contribuie, prin acțiuni concrete, la promovarea acestor obiective. Îndesebi, ar fi drept și echitabil ca statele mari să dea, ele în primul rînd, exemplu în această privință, ceea ce ar fi spre folosul tuturor țărilor, al destinderii și cooperării internaționale”.

Geneva, 9 aprilie

reflector

ÎN FRANTA, PREGĂTIREA REFERENDUMULUI

Joi, 3 aprilie, „Jurnalul oficial” a publicat textul care va fi supus, în 27 ale lunii, referendumului. Joi, 10 aprilie, generalul de Gaulle va acorda un interviu televizat lui Michel Droit, redactor-șef al săptămînalului „Le Figaro Littéraire” și interlocutor obișnuit al președintelui în asemenea împrejurări. Interviul va marca de fapt intrarea în ultima și cea mai intensă fază a campaniei în legătură cu consultarea din 27.

Activitatea propagandistică a majorității guvernamentale este apreciată de „Le Monde” ca „deosebit de impozantă, mai amplă încă decît în 1962, la precedentul referendum constituțional”. Afișajul în întreaga țară a început de sîmbăta trecută, pretutindeni apar „comitete pentru DA”, publicația „France-Régions” (editată de „comitetul național pentru DA”) apare ca un ziar de format mare, în douăzeci și una de ediții regionale diferite, însumînd cincisprezece milioane de exemplare. Între 14 și 25 aprilie se vor ține în toate regiunile mari mitinguri prezidate de miniștri, André Malraux va lua cuvîntul la Paris, în cadrul unui miting național.

Observatorii descifrează în această campanie două direcții. Pe de o parte, popularizarea reformei regionale, pe care dimensiunile, complexitatea și limbajul tehnic al textului publicat de „Jurnalul oficial” o fac destul de greu de înțeles. Pe de alta, „politizarea” campaniei. În „Paris-Match”, Raymond Tournoux amintește în această ordine de idei termenii în care președintele de Gaulle caracterizase referendumul atunci cînd, primăvara trecută, fusese amînat: „Am propus țării un referendum care dădea cetățenilor prilejul de a preserie o reformă profundă și, în același timp, de a spune dacă-mi acordă în continuare încrederea lor sau nu...”. Ceea ce observatorii numesc „politizarea” campaniei consta în a pune în primul rînd accentul asupra chestiunii de încredere.

Opoziția — comunistii, socialiștii S.F.I.O. și partenerii lor din fosta Federație a stîngii, o parte din „centriștii” — cheamă corpul electoral să răspundă prin NU întrebării referendare, dispunînd, pentru aceasta, de mijloace mult mai modeste decît cele folosite de majoritatea guvernamentală. Un semn de întrebare îl constituie atitudinea destul de importantului sector al nehotărîților. Sondajele înregistră o oarecare apatie. Premierul Couve de Murville declară „Bătălia va fi dură” („Paris-Match”). Fostul premier Pompidou speră totuși că DA-ul va reprezenta o majoritate de aproape 60%. Șeful republicanilor independenți, Giscard d'Estaing, a cărui atitudine față de politica oficială se traduce în general printr-o tactică pendulară solidarizare-distanțare și care criticase referendumul pe bază de întrebare unică, se asociază acum („în ceasul al 11-lea”, spun adversarii lui) poziției guvernamentale.

Contacte diplomatice multiple

Deși nu se recunoaște în mod oficial, recenta vizită a premierului canadian Pierre Elliott Trudeau în capitala Statelor Unite a marcat o cotitură în relațiile dintre Ottawa și Washington. Cu această ocazie, premierul Trudeau a comunicat președintelui Nixon păreriile guvernului său privitoare la necesitatea așezării relațiilor Canadei cu restul lumii pe alte baze, mai realiste, mai apropiate de interesele naționale canadiene.

Presa americană a apreciat ca foarte importantă vizita lui Trudeau, ea având loc într-un moment în care era cert că guvernul Canadei terminase operația de „drastică revizuire a politicii sale externe”, anunțată de premier acum opt luni. Acum, după anunțarea de către guvernul Canadei a concluziilor celor opt luni de analizare a angajamentelor externe ale țării, cotidia-nele americane constată o schimbare în relațiile Canadei nu numai cu vecinul ei din Sud, ci și cu restul lumii. Abia acum transpare semnificația întrevederilor Trudeau-Nixon, precum și a caracterizării laconice a acestora făcută de președintele american: „Nu există o totală unanimitate de vederi, ci o diversitate de opinii” și, „fără îndoială, există și dezacorduri”.

Premierul Trudeau a anunțat hotărârea Canadei de a trece la o reducere treptată, pe etape, a participării forțelor armate ale țării la N.A.T.O., fapt interpretat la Washington ca marcând începutul dezangajării Canadei față de acest bloc militar. Vecinătatea cu Statele Unite și de aci multitudinea relațiilor economice, politice, culturale etc., pe care le are cu această țară, par să fi determinat guvernul canadian să nu adopte față de N.A.T.O. o poziție radicală, similară cu cea a Franței. Dar unele cercuri politice și diplomatice din Washington consideră că ceea ce a realizat Franța dintr-o dată, Canada dorește să realizeze pe etape.

După cum reiese din declarațiile lui Trudeau, în cadrul alianței atlantice guvernul canadian dorește să-și aducă o contribuție mai mult politică decât militară. Mai concret, el arată: „noi credem că prin prezența noastră în N.A.T.O. vom putea ajuta la orientarea politică a alianței în direcția dezescaladării” obiectivelor sale militare. Această apreciere determină unele cercuri ale Pentagonului să considere Canada drept un „cal troian” în cadrul N.A.T.O. Totodată, ele privesc cu îngrijorare la exemplul pe care îl creează o asemenea poziție în acest moment, în care s-au înmulțit considerabil forțele centrifuge în cadrul alianței. Nu este de presupus că la conferința N.A.T.O. de la Washington, poziția Canadei va suferi vreo schimbare, dar

A doua întâlnire dintre președintele Nixon și președintele de Gaulle, prilejuită de funeraliile generalului Dwight Eisenhower

Premierul Canadei Pierre Elliott Trudeau a anunțat hotărâri implicând o dezangajare treptată a Canadei față de N.A.T.O.

este mai mult decât sigur că ea va forma unul dintre punctele controversate ale dezbaterilor.

Hotărârea guvernului canadian, a cărei semnificație politică majoră este unanim recunoscută, se înscrie în contextul aceluși vast curent de opinie favorabil acțiunilor și măsurilor concrete pe calea destinderii, a cooperării între națiuni, împotriva perpetuării blocurilor militare. Ea confirmă autoritatea și influența tendințelor realiste, lucide, existente chiar în unele cercuri guvernamentale din Occident, în abordarea problemelor internaționale. Aici se relevă, totodată, că decizia canadiană, coroborată cu alte nu-

meroase manifestări interne de adversitate față de N.A.T.O., reflectă convingerea larg răspândită în rândul membrilor alianței că țelurile inițiale ale pactului nord-atlantic s-au perimat.

Premierul canadian a revenit la Washington pentru a participa la funeraliile generalului Eisenhower. De altfel, funeraliile au transformat pentru o săptămână Washingtonul în capitala întâlnirilor la nivel înalt, fiind prezenți aici aproape 20 de șefi de state și de guverne și zeci de miniștri de externe și reprezentanți ai șefilor de state.

Ca și președintele Johnson în 1963, când au avut loc funeraliile președintelui John F. Kennedy, președintele Nixon s-a folosit de prezența la Washington a oamenilor de stat străini pentru a avea un sumar dar concludent schimb de vederi asupra principalelor probleme internaționale ca Vietnamul, Orientul Mijlociu, relațiile Est-Vest, reducerea stocurilor de arme nucleare etc. S-au abordat, de asemenea, câteva dintre cele mai urgente probleme ale relațiilor bilaterale, cum ar fi bazele militare americane din Japonia și Spania, precum și încordarea intervenită în relațiile americano-peruviene.

Presupunind că Vietnamul va ocupa o mare parte din timpul rezervat întrevederilor cu șefii de state și guverne, președintele Nixon i-a rechemat la Washington pe Ellsworth Bunker, ambasadorul Statelor Unite la Saigon, pe generalul Goodpaster, comandant al armatelor americane din Vietnamul de sud (numit recent comandant suprem al forțelor N.A.T.O. din Europa) și pe Henry Cabot Lodge, șeful delegației americane la tratativele de la Paris. Deși după întrevederile lor cu președintele Nixon s-a anunțat oficial doar că s-a discutat asupra problemei războiului din Vietnam, presa le-a apreciat ca fiind mai mult decât „simple consultări de rutină”.

Evocând întrevederile președintelui Nixon cu Nguyen Cao Ky, numeroși congresmeni și cotidiane americane au cerut Administrației republicane să declare categoric că Statele Unite nu-și mai pot permite luxul de a prelungi acest război la infinit pentru a menține la putere, la Saigon, un grup de generali corupți și avizi de putere, că Statele Unite nu au nici un fel de interese de apărut la 10 000 km depărtare de granițele lor și că „Statelor Unite le este imposibil să angajeze pentru alte popoare structuri politice care să fie durabile și să poată servi interesele americane” („Washington Post”). Nu se știe ce i-a declarat președintele Nixon lui Ky. Cert este doar faptul că presiunile exercitate de către unele cercuri politice și de opinia publică americană asupra Administrației republicane pentru încetarea războiului din Vietnam devin din ce în ce mai irezistibile.

În cadrul întrevederilor avute de președinte, multe dintre personalitățile politice străine au făcut observația că, în timp ce tratativele de la Paris bat pasul pe loc, în Vietnam războiul continuă să se intensifice: s-a mărit numărul raidurilor aeriene și s-au intensificat bombardamentele atât asupra Vietnamului de sud cât și asupra Laosului, trupele americane au început, acum, să facă incursiuni și în regiunile de graniță ale Cambodgiei. Mulți dintre ei, potrivit unor cercuri diplomatice, l-ar fi întrebat pe președintele Nixon cum trebuie interpretate cuvintele ministrului apărării, Melvin Laird, potrivit cărora „în doi ani Statele Unite vor fi în stare

să țină sub control situația militară din Vietnam". Aceasta înseamnă oare că Pentagonul „nu a învățat pînă acum că singura soluție a conflictului este un acord realizat prin tratative, lecție învățată de opinia publică americană cu prețul a multe sute și sute de miliarde de dolari?", se întreba un consilier al delegației franceze care îl însoțea pe președintele de Gaulle.

Poziția actualei Administrații față de războiul din Vietnam nu a fost încă precizată, ea aflindu-se în faza consultărilor, cercetărilor, studiilor etc. S-a creat impresia că, în cazul în care această cumulare de date și opinii nu va fi înlocuită cît mai curînd cu propuneri realiste, concrete, care să ducă la încetarea războiului din Vietnam prin tratativele de la Paris, s-ar putea să se piardă actualul moment propice soluționării politice a problemei vietnameze.

Între alte evenimente ale săptămînii diplomatice din capitala Statelor Unite, semnalăm conferința de presă a fostului premier al Japoniei Nobusukie Kishi care, după părerea ziarului „New York Times”, „a stîrnit o furtună politică aci prin propunerea făcută (președintelui Nixon) de a retrage armele nucleare din Okinawa și a o reda Japoniei”. Kishi, care este fratele actualului premier al Japoniei, Sato, a avut o întrevedere de peste o oră cu președintele Nixon, timp în care a căutat să pregătească o bază de discuție pentru viitoarea vizită în S.U.A. (în noiembrie) a fratelui său, care s-a angajat să obțină din partea Administrației republicane un acord privind încetarea ocupației americane asupra Okinawei.

Semnificația acestei revendicări trebuie conectată la cerințele impetuoase ale opiniei publice japoneze și internaționale privind lichidarea bazelor militare de pe teritoriile altor țări, retragerea trupelor străine în limitele frontierelor naționale, în vederea exercitării nestîngherite, de către fiecare stat, a atributelor suveranității și independenței sale.

Problema Okinawei, caracterizată aici în mod tot mai frecvent a fi „tumora relațiilor japono-americane”, a revenit din nou în actualitatea internațională datorită faptului că anul viitor expiră controversatul tratat de securitate japono-american, a cărui încheiere în 1960 a provocat izbucnirea în Japonia a unui dintre cele mai mari valuri de protest din perioada postbelică. Diplomația japoneză pare a condiționa reînnoirea acestui tratat de retrocedarea Okinawei de către S.U.A. și evacuarea armelor atomice de pe teritoriul țării.

În timp ce Pentagonul apreciază aceste propuneri drept „total înacceptabile”, la Casa Albă se ia în considerare și faptul că perpetuarea statutului actual al Okinawei ar putea provoca o instabilitate politică în Japonia, fapt care ar amenința mai direct interesele S.U.A. în Extremul Orient.

Dar și această problemă se află încă în etapa de studiu, de cercetare, poziția oficială urmînd a fi elaborată în ajunul sosirii lui Eisaku Sato la Washington și poate nici atunci.

Acestea sînt doar cîteva din numeroasele probleme ale agendei diplomatice americane. Ce fel de concluzii au fost trase de către noua Administrație în urma acestor întreveneri contra cronometru și cum vor fi folosite pentru dezlegarea complicatelor ecuații ale problemelor internaționale, rămîne de văzut.

Washington, 8 aprilie

N.A.T.O.:

Demonstrație la Frankfurt (R.F.G.) împotriva N.A.T.O., pentru pace și dezarmare

Festivitățile trec, eroziunea continuă

De obicei, sesiunea de primăvară a consiliului ministerial al alianței atlantice are loc în iunie. Anul acesta a fost avansată cu două luni pentru a o face să coincidă aproximativ cu împlinirea a douăzeci de ani de la încheierea alianței atlantice și a conferi astfel reuniunii o solemnitate deosebită. La 4 aprilie 1949, reprezentanții a douăsprezece țări (Grecia, Turcia, Germania occidentală aveau să adere ulterior) sernau la Washington, la departamentul de stat al S.U.A., tratatul Atlanticului de Nord; în zilele de 10 și 11 aprilie 1969, reprezentanții țărilor membre ale alianței se vor întîlni tot la departamentul de stat, unde o ceremonie aniversară va preceda lucrările propriuzise, de examinare a situației și problemelor actuale ale alianței. Într-un comentariu al agenției americane U.P.I., sernat de Joseph W. Grigg și consacrat sesiunii atlantice de la Washington, se putea citi zilele trecute: „Alianța atlantică a rămas mult sub speranțele de acum douăzeci de ani ale părinților ei fondatori. Nu a fost totdeauna o asociație fericită și au fost împrejurări cînd a meritat pe deplin denumirea de «alianță în dezordine». Ceea ce, firește, nu va împiedica discursurile de joi să proclame festiv „meritele” tratatului sernat acum douăzeci de ani.

În realitate, alianța atlantică înscrie -- nu la capitolul merite, ci dimpotrivă -- faptul că a dus la scindarea Europei, impunînd politica de bloc. În esență, nici nu-și propunea altceva.

Concepută ca un instrument de izolare a occidentului european de răsăritul socialist al continentului -- și în același timp ca un mecanism îndreptat împotriva a tot ce avea, în sensul cel mai larg, orientare progresistă: acțiunile revendicative social-economice în

țările semnatare, lupta de eliberare a popoarelor din colonii -- alianța atlantică nu putea decît să scindeze lumea și în primul rînd Europa. Potrivit aceleiași logici a forței, ea avea să-și facă o doctrină din a acționa „pe marginea prăpastiei războiului” (cum avea să definească, expresiv și clinic, J. F. Dulles această politică) și un instrument din Organizația Tratatului Atlanticului de Nord.

Vocația tentaculară

O recapitulare, fie și schematică a fazelor prin care a trecut edificarea acestei organizații este instructivă. Mai întîi a fost „consiliul Atlanticului de